Azg
Ազգ
7 ՄԱՅԻՍ 2005 ՇԱԲԱԹ 83 (3249)

Ինֆորմացիոն «պատերազմ». «Արդյոք կճանաչի՞ Թուրքիան Հայոց ցեղասպանությունը»

Նման հարցի պատասխան են ակնկալում ինտերնետային կայքերից մեկի հեղինակները: Ամեն դեպքում, ընթացող քվեարկությանն արդեն մասնակցել է 45 608 այցելու, որոնց 28,41%-ը այո է, իսկ 71,18%-ը՝ ոչ: Ընդ որում, համաձայն ինտերնետ կայքի, թուրքական հասարակությունն է հեղինակել նման միջոցառում՝ «ոչ» քվեներ հավաքելու համար: Եվ առայժմ բացասական պատասխանները գերակշռում են տված պատասխաններում:

Ըստ էության, ցայսօր հիշյալ ինտերնետ կայքի հիմնական այցելուների ցանկում չիմացության պատճառով բացակայում են հայանպաստ մոտեցում ունեցողները: Ուստի այսուհետեւ ինտերնետ էջում այս քվեարկությանը մասնակցել ցանկացողները կարող են դա իրականացնել **«Ազգ»** օրաթերթի ինտերնետային էջի միջոցով: Իրենց «թուրքական հասարակություն» որակողները կայքի այցելուներին խորհուրդ են տալիս նաեւ ինտերնետ էջի հասցեն ուղարկել բոլոր ծանոթներին: **«Ազգի»** ինտերնետային էջում արդեն առա է այդ հասցեն:

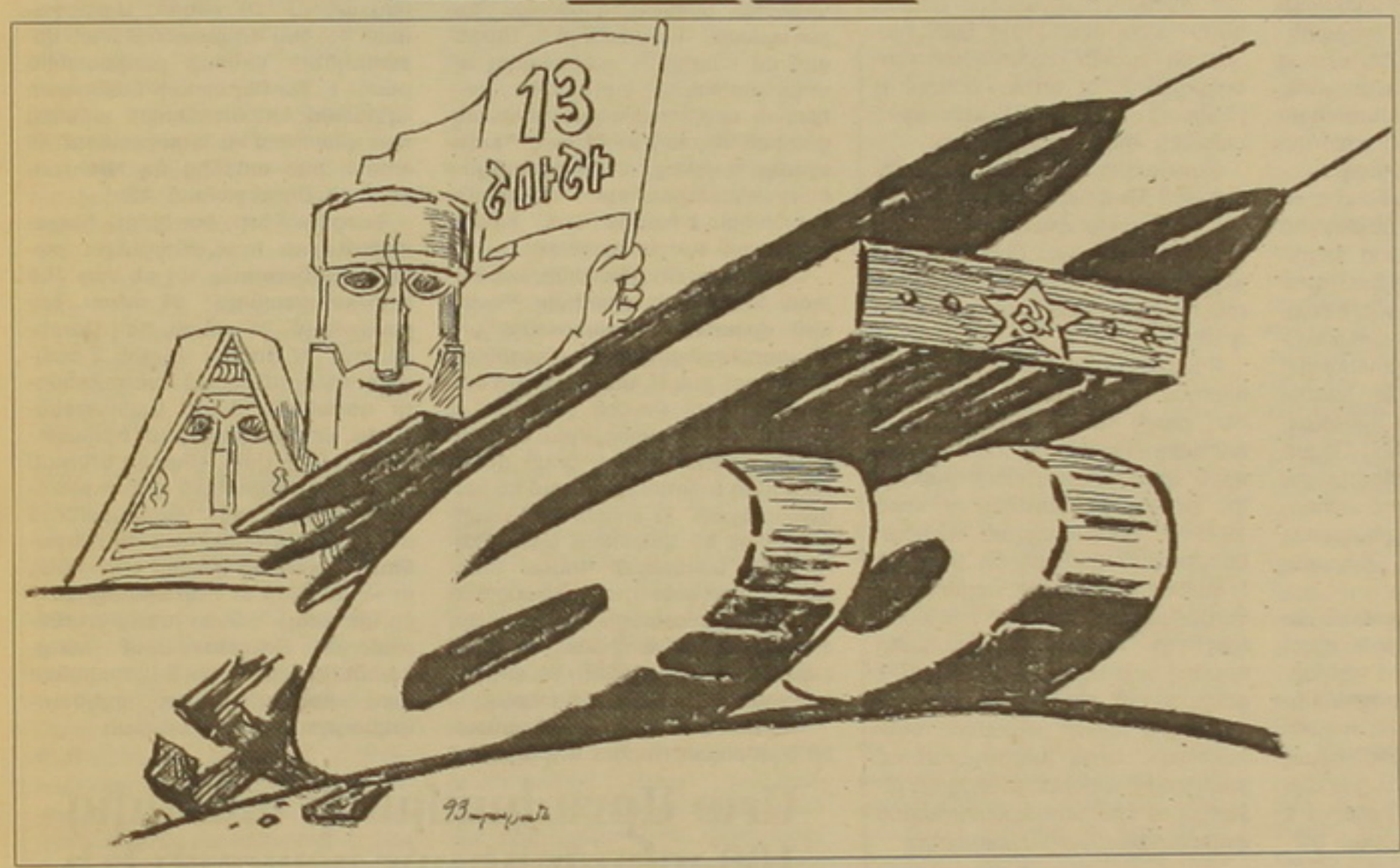

Սասկաբվիլու պատժիչ ջոկատը Ծալկայում ծեծել է հայազգի պատգամավոր Հայկ Մելոնյանին

Վրաստանի խորհրդարանի Ծալկայից ընտրված հայազգի պատգամավոր Հայկ Մելոնյանը, ինչպես նաեւ շրջանի հայաբնակ Ղուշչի գյուղից մի քանի տասնյակ հայեր, ծեծի են ենթարկվել: Ավելի վաղ Ծալկայի շրջանում տեղաբաշխվել էր Վրաստանի ներքին գործերի նախարարության հատուկ նշանակության ջոկատ, որի խնդիրը շրջանում մասնավորապես տեղի հայերի եւ աջարների հնարավոր բախումները կանխելն է:

«Ազգի» հետ հեռախոսազրույցում Մելոնյանը, որն ավտոմատի խզակոթից ստացած վնասվածքներից դեռեւս ոտքի չի կանգնել, ասաց, որ միջադեպը տեղի է ունեցել մայիսի 1-ին: Մելոնյանն այդ օրը հրավիրվել է Ղուշչի՝ մասնակցելու Հայրենական մեծ պատերազմի վետերանների պարգեւատրման արարողությանը: Դրանից հետո, երբ գյուղացիները նստել են սեղան, Մելոնյանին է մոտեցել մի ղուշչեցի եւ բողոքել, որ իր տունը թալանել են: Մելոնյանն անմիջապես զանգահարել եւ միջադեպի վայր է հրավիրել պատկան մարմինների: Ու մինչ Մելոնյանը քննիչների հետ առանձնացել է սենյակում, դրսում լսվել են կրակոցների ձայներ:

Մելոնյանն ասաց, որ տեսնելով վրաց զինծառայողների արարքը, փորձել է միջամտել, սակայն ավտոմատով զինված վրացիները շուրջ երեք տասնյակ գյուղացիների հետ ծեծել են նաեւ պատգամավորին: Իսկ թե ինչպես են կարգ ու կանոն պաշտպանելու նպատակով Ծալկայում տեղաբաշխված զինվորականները ծեծկռտուք սկսել, պարզ չէ: Չնայած Մելոնյանին ծեծկռտուքի ընթացքում ներկայացրել են որպես խորհրդարանի պատգամավորի, դա հատուկ ջոկատայիններին հետ չի պահել: Նրանք դաժանաբար շարունակել են խզակոթերով հարվածներ հասցնել եւ հայհոյելով ասել, որ Մելոնյանն է ազգամիջյան հարցեր բարձրացնում:

Ծալկայից ընտրված հայ պատգամավորը մեզ հետ հեռախոսազրույցում ասաց, որ բեռական գործ չի հարուցվել, քանի որ վրաց զինվորականները կատարածի համար ներողություն են խնդրել իրենից եւ մյուս գյուղացիներից: Մյուս կողմից՝ Մելոնյանը մտահոգություն հայտնեց, որ հատուկ նշանակության ջոկատի զինվորականներն անհարգալից վերաբերմունք են ցուցաբերում տեղի հայ բնակչության նկատմամբ:

Թ. Հ.

13 ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ

1992 թ. մայիսի 9. Շուշին ազատագրված է

Տասներեք տարի առաջ այս օրերին կրկին ծածանվեց հայոց ազատամարտի դրոշը. մայիսի 8-ի կեսօրին ամրոց-բերդաքաղաքի պաշտպանությունը ճեղքվեց հյուսիսից եւ արեւելքից: Երեկոյան, փողոցային մարտերից հետո հայկական ուժերը վերահսկողության տակ առան քաղաքի կենտրոնական թաղամասը: Մայիսի 9-ին Շուշին փրկվեց ադրբեջանական օկուպացիայից:

Քաղաքի ազատագրման համար պահանջվեց 57 հայ երիտասարդի կյանք: Նրանց մայրերն ու կանայք, երեխաներն ու զինակից ընկերները ծաղիկներ կդնեն 57 անավարտ կենսագրություններն ամփոփող գերեզմաններին: Ադրբեջանցիները տվեցին ավելի քան 200 զոհ: Ուրեմն, մայիսի 8-ին կամ 9-ին նրանց մայրերն ու կանայք, երեխաներն ու հարազատները եւս կողբան անդառնալի կորուստը: Ցավոք, պատերազմը լայն հաշվով ողբերգություն է, մարդկային տառապանք:

Արդեն 13 տարի Հայաստանում, Ղարաբաղում եւ սփյուռքում նշվում է փառահեղ հաղթանակը: Հինգ տարի առաջ այս օրերին Սբ. Ղազանչեցոց եկեղեցու քահանա տեր Գետրգը պատմում էր. «Շուշին հնարավոր է բնակեցնել ու ծաղկեցնել, հակառակ դեպքում անիմաստ են դառնում մեր պայքարը, փառավոր հաղթանակները: Մենք շատ թանկ, երիտասարդների արյան գնով ենք ձեռք բերել Շուշին: Աստված տեսնում է նահատակների թափված արյունը»:

Ցավոք, ազատագրումից 13 տարի անց քաղաքը շարունակում է մնալ հիմնականում կիսաքանդ: Մոտյալ, չխոտ քաղաքի մի քանի հազար բնակիչները շարունակում են լուտ ու մունջ քարե տալ կյանքը, օրեր մթնեցնել: Նրանցից շատերը կցանկանային ավելի լավ ապրել կամ պարզապես հեռանալ, սակայն գնալու տեղ չունեն:

Նրանք հիմնականում իրենց տներն անվերադարձ կորցրել են Բաքվում, Կիրովաբադում, Ադրբեջանի այլ բնակավայրերում: Այսօր քաղաքի մոտ 3 հազար բնակիչներն ապրում են զրկանքներով: Մարդկանց դեմքին գրված է՝ աղքատություն: Տարվա մեջ լավագույն դեպքում մեկ անգամ՝ մայիսի 9-ին, Շուշիի հաղթանակի օրը քաղաքը վերակենդանանում է: Այդ օրը քաղաքը դառնում է մարդաշատ, եկեղեցում մոմ վառելու են գալիս պաշտոնյաներ, հյուրեր Հայաստանից ու սփյուռքից: Տարվա մյուս օրերին Շուշիում իշխում են անտարբերությունն ու զրկանքը:

Մայիսի 9-ն օրացույցի վրա կարմիրով է, այսինքն՝ տոն է: Անշուշտ, Շուշին փառավոր հաղթանակ էր, սակայն այդ տոնը դեռեւս չի մտնում շարային քաղաքացիների կենցաղ: Այդ օրը մեզանից շատերը հիշում են այն պատճառով, որ ոչ աշխատանքային է: Ի տարբերություն Նոր տարվա կամ Մարտի 8-ի, մենք բարեկամներին, ընկերներին չենք շնորհավորում, ասում, որ այսօր Հաղթանակի տոնն է:

1992, 1993 թթ., հետագա տարիներին կար հաղթանակած ժողովրդի ոգին: Ազատագրումից կարճ ժամանակ անց Շուշի եկան առաջին բնակիչները: Ցինաղաղարի հաստատումից հետո քաղաքում ավելի շատ էին բնակիչները, քան այսօր: Եթե Շուշիի նկատմամբ շարունակվի քար անտարբերությունը, ապա հաղթանակի ոգին տարեցտարի կմաշվի:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱՍՐԱԹՅԱՆ

Սակայն Դիկ Չեյնին արտասանում է «ցեղասպանություն» բառը

Ինչպես տեղեկացնում է «Արմինյն միրոր սփեթեյթը», ԱՄՆ փոխնախագահ Դիկ Չեյնին ապրիլի 22-ով թվագրված նամակ է ուղարկել ցեղասպանության ամենատարեց վերապրած Մարտիգա Օհանեսյանին՝ նամակում ճանաչելով ցեղասպանությունը:

Չեյնին նշել է, որ հանդիպով միանում է տիկին Օհանեսյանի 100-ամյակի կապակցությամբ շնորհավորանքներին, ընդգծելով, որ Մարտիգա Օհանեսյանը Հայոց ցեղասպանության ամենատարեց վերապրածն է:

«Ամեն գարուն մենք հիշում ենք այդ սարսափելի իրադարձությունը եւ հարգում ենք զոհերի հիշատակը», նամակում նշել է Միացյալ Նահանգների փոխնախագահը:

Բլերի կուսակցությունը 3-րդ անգամ անընդմեջ հաղթեց ընտրություններում

Հինգշաբթի օրը Մեծ Բրիտանիայում անցկացված խորհրդարանական ընտրություններն ավարտվել են վարչապետ Թոնի Բլերի Լեյբորիստական կուսակցության հաղթանակով: BBC-ն ընդգծում է, որ սա լեյբորիստների 3-րդ անընդմեջ հաղթանակն է, ինչն աննախադեպ երեւույթ է երկրի պատմության մեջ:

Երեկ առավոտյան արդեն հայտնի էր, որ վարչապետի կուսակցությունն առնվազն 343 տեղ կզբաղեցնի 646 տեղանոց Համայնքների պալատում: Ենթադրվում է, որ քվեների վերջնական հաշվառումից հետո լեյբորիստները նոր խորհրդարանում կունենան 365 տեղ:

Իրենց պատգամավորական աթոռները պահպանել են վարչապետ Թոնի Բլերը, գանձապետարանի կանցլեր եւ Բլերի հավանական իրավահաջորդ Գորդոն Բրաունը, փոխվարչապետ Ջոն Պրեսկոտը, առեւտրի եւ արդյունաբերության նախարար Պատրիսիա Հյուիթը, միջազգային զարգացման գործերի նախարար Հիլարի Բենը, մշակույթի, սպորտի եւ ԶԼՄ-ների նախարար Թեսա Ջոուելը, աշխատանքի եւ կենսաթոշակների նախարար Ալան Ջոնսոնը, ներգործնախարար Չարլզ Քլարկը եւ նրա տեղակալ Հեյզել Բլիրզը, փոխարտգործնախարարներ Դուգլաս Ալեքսանդրը, Քրիս Մուլինը եւ Դենիս Մաքշեյնը, ինչպես նաեւ Բլերի կառավարության նախկին եւ ներկայիս արտգործնախարարներ Ռոբին Կուկը եւ Ջեկ Սթրոն:

Պահպանողական կուսակցությունն ստացել է 183 տեղ, Լիբերալ-դեմոկրատականը՝ 56: Պահպանողականների առաջնորդ Մայքլ Հովարդը Թոնի Բլերին շնորհավորել է հաղթանակի առթիվ:

Պ. Ք.

ԲԱՑՈՒՄ

Այսքան մեծ դեսպանատունը Հայաստանի հետ երկարաժամկետ հարաբերությունների խորհրդանիշ է

ԱՄՆ-ը Հայաստանի հետ կապված առաստաղեն ծրագրեր ունի

ԿԱՐԻՆԵ ՂԱՆԻԵԼՅԱՆ

Երեկ Ամերիկյան 1 նորաբաց փողոցի նորահայտ հասցեում պաշտոնապես կայացավ Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատան նոր շենքի նորամուտը: 30 երկար ամիսներ է տեւել շենքի շինարարությունը, որն իրականացրել է արտերկրում ԱՄՆ կառավարության դեսպանատների շինարարության պատասխանատու գեներալ Չարլզ Վիլյամսը: Շենքի կառուցմանը մասնակցել են 600 հայ շինարարներ, օգտագործվել է նաեւ հայկական շինանյութը, եւ այս իրողությունները, ըստ Չարլզ Վիլյամսի, 18 մլն դոլարի ներդրում են նշանակում Հայաստանի համար:

Այսօր դեսպանատանն աշխատում են 350-ից ավելի հայեր (70-ը ամերիկացիներ են), եւ իբրեւ աշխատատեղեր դրանք էլ ներդրում կարելի է համարել:

Շենքի բացման արարողությանը ներկա էին ՀՀ նախագահը, նախարարաց դասն առանց բացառության, սուրբերախարարը, ԱԺ նախագահը, նախկին քաղաքական Ռոբերտ Նազարյանը, քաղաքագետարանի աշխատողներ: Պաշտպանության նախարարը ջերմորեն ողջագուրվեց ԱՄՆ նախկին դեսպան Ջոն Օրդուեյի հետ, որը տիկնոջ հետ եկել էր մասնակցելու նորամուտին: Դեսպան Օրդուեյն ինքն է շենքի հիմնարկեքի առաջին քարը գցել:

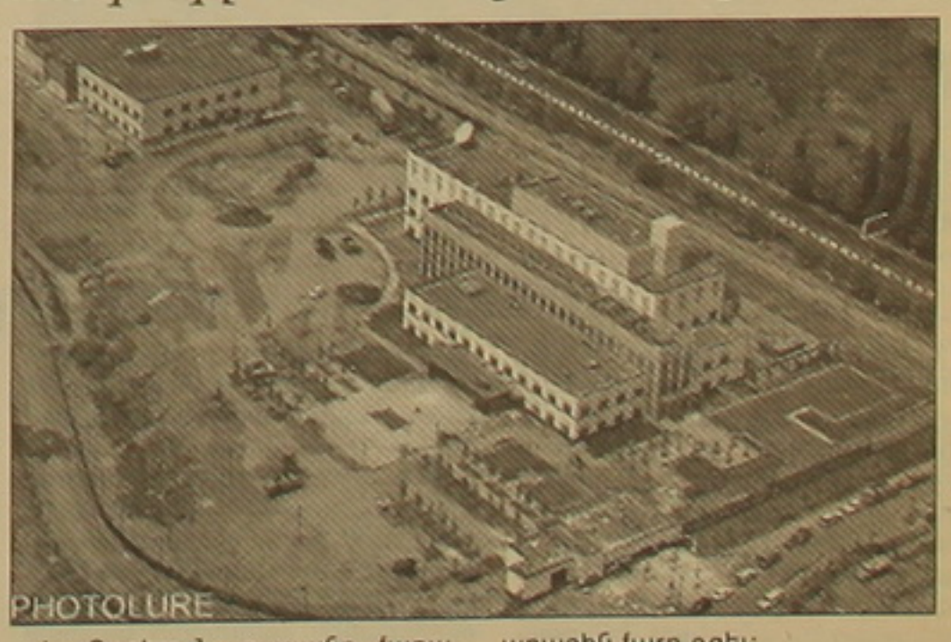

Հատկանշական է շենքի բացման արարողության ժամանակային «զուգադիպումը՝ Ջորջ Բուշի Վրաստան կատարելիք այցի հետ: Նախապես որոշված էր դեսպանատան բացումը կատարել առաջիկա աշնանը:

Տես էջ 2

Ազգընտիրներն էլ դեռ չգիտեն, թե ինչ է կատարվում դոլար-դրամ փոխարժեքի հետ

Վերջին օրերին կայծակնային տարերայնությամբ վայրիվերումներ առրող դոլար-դրամ հարաբերակցության հարցը խորհրդարանական ճեղազրույցներում առանցքային էր: Բանախոսներն արդեն հավատացած են, որ այդ տատանումներն առաջին հերթին անմիջականորեն եւ մեծապես խփում են ժողովրդի գրպանին, սակայն դեռ չեն պարզել կատարողը սպեկուլյացիա է, թե՞ աշխարհում տեղի ունեցող գործընթացի արտացոլ: Հանրապետական Գալուստ Սահակյանը, զերծ մնալով գնահատականներ տալուց, ասաց որ այդ հարցում պրոֆեսիոնալ չէ, այնուամենայնիվ փաստեց. «Թվերին նայելով հասկանում եմ, որ ոչինչ էլ չկա, բայց որ կապված է բոլորի գրպանի հետ եւ ժողովուրդն էլ կասկածում է, ապա ես էլ ուզում եմ կասկածել»:

Լեւոն Մկրտչյանի գնահատմամբ, դոլար-դրամ փոխարժեքային տատանումներում առկա է սպեկուլյացիա: Փաստելով, որ մտահոգություն հայտնելը համազոր չէ Կենտրոնական բանկի նախագահին անվստահություն հայտնելուն, Լեւոն Մկրտչյանը հարկ համարեց հիշեցնել, որ նման տատանումը հասարակության մեջ անվստահություն է առաջացնում եւ ստեղծում անկայուն մթնոլորտ, որը կարող է հիմնավորվել եւ աստիճանաբար մեծանալով անհաջող ելքի բերել: Մկրտչյանը չբացառեց նաեւ, որ ժամանակ անց պարզվի, թե դրամի այսօրվա արժեւորումն օգտակար է եղել:

Մհեր Շահգելդյանը գտնում է, որ այս տատանումները հետք են թողնում 10 հազարավոր մարդկանց աշխատակերպի եւ մեր տնտեսության վրա: Այն արդեն իսկ արտահայտվել է մասնավորապես էներգիայի արտահանման վրա: Սամվել Բալասանյանը գտնում է, որ տեղի ունեցածի լիարժեք գնահատականը տալու եւ պատճառները պարզելու նպատակով Ազգային ժողովի ֆինանսավարկային հարցերի հանձնաժողովում անհրաժեշտ է քննարկումներ կազմակերպել Կենտրոնական բանկի ներկայացուցչի մասնակցությամբ:

Մինչդեռ Վիկտոր Դալլաքյանը երեկ ներկայացրեց իրողության վերջնական գնահատականը՝ տեղեկացնելով իր հաշվարկների արդյունքները: Վերջին 10 ամիսներին դոլարի փոխարժեքը 565 դրամից իջավ 430-ի: Օրական շահույթն, ըստ այս թվերի համադրության, կազմում է 900 հազար դոլար: 10 ամսվա կտրվածքով նշված թիվը կազմել է 270 մլն դոլար: «Հենց այսքան գումար են գողացել ժողովրդից: Այժմ հակառակ՝ դրամի արժեզրկման գործընթացն է, եւ երկու դեպքում էլ խունտան շահում է», վստահություն հայտնեց Վիկտոր Դալլաքյանը:

Մասնագիտությամբ տնտեսագետ Գուրգեն Արսենյանը որեւէ կարծիք չհայտնեց դոլար-դրամ հարաբերակցության տատանումների առնչությամբ, վիրավորվելով այդ հարցն իրեն ուղղելու լրագրողների հաղորդումից:

Բանախոսներից որեւէ մեկը նախապես պատրաստած ասելիք չուներ, բացի Վիկտոր Դալլաքյանից, որն անդրադարձավ սահմանադրության փոփոխությունների ընթացքին ու կարծիք հայտնեց, որ «եթե 1995 թ. ներկայացված սահմանադրության նախագիծը կարված էր նախագահի համար, ապա այսօր ներկայացվածը կարված է իրավահաջորդի համար: Նախագահը դրանով հայրական վերաբերմունք է ցուցաբերում՝ հետագայում իրավահաջորդից նույնը ստանալու ակնկալիքով»: Երեկ խորհրդարանում հրավիրված արտահերթ նիստում քննարկվում էին սահմանադրության փոփոխությունների նախագծերը:

ՆԼՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Հարավային Կովկասում ով ում է ամենից շատ վստահում

Մի շարք պետությունների առաջին դեմքերի հանդեպ հայերի, վրացիների եւ ադրբեջանցիների վստահության ու այդ պետությունների նկատմամբ նրանց վերաբերմունքի մասին պատկերացում կազմելու նպատակով «Գելուփ ինտերնեյշնլ» սոցիոլոգիական հետազոտությունների կենտրոնի նախաձեռնությամբ Հայաստանում, Վրաստանում եւ Ադրբեջանում ապրիլին անցկացվել են սոցիոլոգիական հարցումներ: Հայկական սոցիոլոգիական ընկերակցության նախագահ **Գեւորգ Պողոսյանը** հայտնեց, որ յուրաքանչյուր հանրապետությունում հարցմանը մասնակցել է հազար մարդ՝ հասարակության տարբեր շերտերից:

Եվ այսպես Ռուսաստանի Դաշնության նախագահ Վլադիմիր Պուտինին վստահում է հայաստանցիների 87, ադրբեջանցիների 51, վրացիների 15 տոկոսը, իսկ Մ. Նահանգների նախագահ Ջորջ Բուշին վստահում է վրացիների 45 տոկոսը, մյուս երկուսը Բուշի հանդեպ ունեն նույն վերաբերմունքը եւ նրան վստահում են հավասարաչափ՝ 32 տոկոսով: Վրացիները շատ են վստահում նաեւ Ուկրաինայի նախագահ Վիկտոր Յուշչենկոյին՝ 64 տոկոս, ադրբեջանցիները՝ 34, հայաստանցիները՝ 27: Այդ պետության ներկա վիճակը դրական է գնահատում վրացիների 80, ադրբեջանցիների 52, հայերի 36 տոկոսը:

Ինչպես ենթադրելի էր, Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին վստահում է ադրբեջանցիների 0, վրացիների 19, հայերի 63 տոկոսը, իսկ Ադրբեջանի նախագահ Իլհամ Ալիեւին վստահում է մեր հայրենակիցների 2 տոկոսը, վրացիների՝ 38, ադրբեջանցիների՝ 77: Վրաստանի նախագահ Միխայիլ Սաակաշվիլուն ամենից փոքր վստահում են Հայաստանում՝ 26 տոկոս, Ադրբեջանում՝ 45, իսկ Վրաստանում նրան վստահողների տոկոսը բավականին բարձր է՝ 72: Բելառուսի նախագահ Ալեքսանդր Լուկաշենկոյին ամենից շատ վստահում են Հայաստանում՝ 40 տոկոս, իսկ ամենից փոքր Վրաստանում՝ 15, Ադրբեջանում՝ 22:

Հարցվածների կարծիքով, հեղափոխություն իրականացնելու հավանականությունը փոքր թե շատ մեծ է Ռուսաստանում՝ 38 տոկոս, Հայաստանում՝ 26 տոկոս, իսկ Ադրբեջանում՝ 17 տոկոս: Վերջին 2 հանրապետություններում հարցվածների գերակշիռ մասի կանխատեսմամբ մոտ ապագայում հեղափոխություն չի լինի, չնայած երկուսն էլ նախագահական ընտրությունների շեմին են: Հայաստանում հարցվածների 20, իսկ Ադրբեջանում 17 տոկոսը կարծիք է հայտնել, որ Վրաստանի եւ Ուկրաինայի փորձը կիրառելի է նաեւ իրենց երկրներում, իսկ Ռուսաստանում հարցվածների մեկ երրորդն է հավանական համարել այդ սցենարի կրկնությունն իրենց երկրում:

Ռ. Պ.

Օմբուդսմենի իրավասության երկու դրույթ՝ հակասահմանադրական

Վճռեց սահմանադրական դատարանը

Սահմանադրական դատարանը երեկ շարունակեց արդարադատության իրականացմանը օմբուդսմենի միջամտությունների սահմանադրականության հարցի քննությունը: Համաձայն արդարադատության նախարարության ուղարկած հաղորդագրության եւ ըստ արդարադատության նախարարի ներկայացման, հօգուտ դատական գործընթացներին օմբուդսմենի միջամտության բերվող Պորտուգալիայի եւ Լեհաստանի օրինակները բնավ էլ դա չեն վկայում:

Մասնավորապես դրանց երկուսի դեպքում էլ դատական իշխանության հարցերում մարդու իրավունքների պաշտպանի լիազորությունները հստակ սահմանափակումներ ունեն:

Ինչպես, համաձայն ՍԴ լրատվական ծառայության տեղեկության, սահմանադրական դատարանը որոշեց, որ Մարդու իրավունքների պաշտպանի օրենքի 7-րդ հոդվածի առաջին կետի այն մասը, որ ամրագրում է պաշտպանի՝ դատարաններից տեղեկություններ պահանջելու եւ դատարաններին առաջարկներ ներկայացնելու իրավունքը, պայմանավորված չէ անկախ եւ անկողմնակալ արդարադատություն իրականացնելու անհրաժեշտությամբ, ստեղծում է ներքին դատական հակասություն: Բացի այդ, ըստ ՍԴ որոշման, դա միջամտություն է դատական իշխանության գործառույթներին եւ չի համապատասխանում ՀՀ սահմանադրությանը:

Ամեն դեպքում, մարդու իրավունքների պաշտպանի դատարաններից տեղեկություններ ստանալու իրավունքը ենթակա է բավարարման, եթե դա միջամտություն չէ դատական վարույթին, չի առնչվում կոնկրետ գործով արդարադատության իրականացմանը, չի վերաբերում դատարանի վարույթում գտնվող գործի քննության նյութական եւ դատավարական բնույթի հարցերին:

Ա. Հ.

Նոր տեխնոլոգիաներ ուսանողների համար

Երեկ Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանում ավարտվեց «Intel-ի համակարգչային գիտելիքների օրեր» ցուցահանդեսը, որը կազմակերպվել էր «Յունիկոմ» ընկերության եւ բուհի համալսարան-արդյունաբերություն փոխկապակցման կենտրոնի աջակցությամբ: Ցուցահանդեսի ընթացքում բուհի ուսանողները ծանոթացան Intel Centrino նորագույն տեխնոլոգիայի հնարավորություններին, մասնակցեցին Intel-ի ռուսաստանյան ներկայացուցիչների կազմակերպած տեսական դասընթացներին եւ լաբորատոր աշխատանքներին: Դասընթացի ղեկավար Ռենատ Մինաջինովը բարձր գնահատեց բուհի ուսանողների տեղեկացվածությունը նոր տեխնոլոգիաների ոլորտում: Նրա գնահատականով, այս միջոցառումը նախ եւ առաջ հետաքրքրություն կառաջացնի ուսանողների շրջանում:

«Յունիկոմի» գլխավոր տնօրեն Արմեն Բալդրյանը համոզված է, որ Intel Centrino տեխնոլոգիան, որ նոթբուքերին անլար ինտերնետի հնարավորություն է տալիս, շուտով բավականին տարածված կդառնա Հայաստանում: Նա գտնում է, որ մոտ մեկ տարում մայրաքաղաքը գրեթե ամբողջությամբ ծածկված կլինի անլար ցանցով: «Քանի որ այս նոր տեխնոլոգիան փոքր ներդրումներ է պահանջում, բավականին մեծ թվով նորաստեղծ, փոքր ինտերնետ ծառայություն մատուցող կազմակերպություններ սկսում են աշխատել այս համակարգում», ասաց «Յունիկոմի» գլխավոր տնօրեն Արմեն Բալդրյանը:

Ըստ կազմակերպիչների, դասախոսություններին մասնակցեց մոտ 4000-4500 ուսանող: Երեկ՝ դասախոսության եզրափակիչ փուլում, ամփոփվեցին անցկացված միջոցառման արդյունքները, իսկ բուհի ուսանողներից մեկը վիճակահանությամբ շահեց մեկ նոթբուք: Երկրորդ համակարգիչը կազմակերպիչները նվիրեցին բուհին: ՀՊՃՀ պրոռեկտոր Ռուբեն Աղգաբյանը հույս հայտնեց, որ Intel-ի եւ «Յունիկոմի» հետ համագործակցությունը կշարունակվի, եւ մի օր պոլիտեխնիկը կունենա տեխնիկական նորագույն զինվածությամբ լաբորատորիա:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Արա Աբրահամյանի անունից 100-ական դոլար ստացան էլի 65 վետերաններ

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմին մասնակցած հայորդիներին շնորհավորելու միջոցառումները շարունակվեցին նաեւ երեկ: Մասնավորապես Գիտությունների ազգային ակադեմիայում նախագահ Ֆադեյ Սարգսյանը շնորհավորեց պատերազմի մասնակիցներին՝ ընդգծելով ակադեմիայի մասնակցությունը Երկրորդ համաշխարհային պատերազմին: Հինգ տասնյակ վետերաններին Հայաստանի վարչապետի անունից հանձնվեցին պատվոգրեր:

Ռուսաստանի հայերի միությունն ու Համաշխարհային հայկական կոնգրեսը եւս մասնակցում էին վետերանների մեծարմանը: Գիտությունների ազգային ակադեմիան, Ժուռնալիստների միության եւ Գրողների միության նման, Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի հիմնադիր անդամ է, ուստի եւ ՀՀԿ նախագահ Արա Աբրահամյանի անունից ներկաներին ողջունեց եւ բարեմաղթանքներ ուղղեց ՀՀԿ փոխնախագահ Վլադիմիր Աղայանը: Այս անգամ եւս Արա Աբրահամյանի կողմից վետերաններին տրվեց 100-ական դոլար:

Ավելի ուշ Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի հիմնադիր մյուս կազմակերպությունում՝ Նկարիչների միությունում նույնպես շնորհավորում էին Երկրորդ աշխարհամարտի մասնակիցներին: ՀՀԿ եւ ՌՀՄ փոխնախագահն Արա Աբրահամյանի անունից 100-ական դոլար նվիրեց 15 նկարիչ-վետերանների: Պարգեւներ տվեց նաեւ պատշգամբության նախարարությունը՝ 20 հազարական դրամ:

Ա.Հ.

Հ.Գ. Ի դեպ, չգիտես ինչու ամեն ինչ խաղաղասիրող Հանրային հեռուստատեսությունը ամբողջությամբ մոռացել է, որ, ի վերջո, լրագրությունը չպետք է այլաբանել ու այլափոխել: Սովորական տեղեկությունը պետք է հասցնել սովորական մարդկանց եւ ոչ թե ընտրվի վակուում ստեղծել: Քաղաքական ճգնաժամ չէր ստեղծվի, եթե «Հայլուրի» թղթակիցն իր նյութում հիշատակեր նաեւ վետերաններին Արա Աբրահամյանի նվիրած 100-ական դոլարի մասին:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
Ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՐԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221
Լրագրողների սենյակ / հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայություն / հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ 529353
Համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրատոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

«Էրդողանը կարո՞ղ է ծաղկեպսակ դնել հուշարձանին»

Հարցադրումը ժխտողականության դիրքերից կասարում է թուրք հեղինակը

Խնդրո առարկան Մեծ եղեռնի հուշարձանն է, իսկ այս խոսքերը պատկանում են Թուրքիայում մամուլի խորհրդի նախագահ, «Հյուրիեթի» առաջնորդողի հեղինակ Օքթայ Էքշիին: Նա «Հյուրիեթի» մայիսի 6-ի համարում հրապարակված հոդվածն սկսում է, իր իսկ արտահայտությամբ, «կենսական» հարցով. «Թուրքիայի վարչապետն օրերից մի օր կարո՞ղ է ծաղկեպսակ դնել Երեւանի ցեղասպանության հուշարձանին» եւ ավելացնում. «Իմ կարծիքով՝ այո: Սակայն մինչ այդ պետք է հաղթահարել կարետրագույն մի հարց»:

Ո՞րն է այդ հարցը: Օրերս Օքթայ Էքշին դիտել է թուրքական NTV հեռուստատեսությամբ Հայոց ցեղասպանության հարցի վերաբերյալ հաղորդումը, որի ընթացքում Մուրադ Բելգեն ասել է, որ. «իր նման մտածող մարդկանց (որոնք ճշմարտությունն են արտահայտում) հավերհարդարով են սպառնում»:

Բելգեի խոսքերն ըստ երեւույթին Էշիի տարակուսանքն են առաջացրել: Թեեւ նա ընդունում է մոլեռանդների առկայությունը յուրաքանչյուր հասարակությունում, թուրք մոլեռանդներին համեմատում է հայ մոլեռանդների հետ, ապա եւ հանգում այն եզրակացության, թե հանցանքի առումով թուրքական հասարակության անցյալն ավելի մաքուր է, քան հայկականինը, այնուամենայնիվ հարցադրում է կատարում. «Մենք այդ հարցը ինչպե՞ս ենք ընկալելու: Ցեղասպանության փաստն ընդունողները կարծիք են հայտնելու, բայց մենք չենք կարողանալու հակադրվել նրանց: Ինչո՞ւ: Վախենալով, որ նրանց հետ բան կպատահի: Ցավոք, մեր բոլորի մեջ այս վախն է ընկել: Դեռ ավելին՝ Շվեյցարիայի պես երկրներ ցեղասպանության հարցում այլ կարծիքի մարդկանց ձերբակալելու միջոցներ են ձեռնարկում: Սա եւս կաբկանդում է»:

Կաբկանդման հանգամանքը Էշիին մղում է նոր հարցադրման. «Դե լավ, ի՞նչ անել: Ընդունե՞լ մեզ համար անընդունելի այն թեզը, թե՝ այո, թուրքերն անտեղի ոչնչացրել են հայերին: Ես ընդվզում եմ դրան, որովհետեւ իմ մոտեցումը հակասում է ինչպես փաստեր ընդունողների, այնպես էլ ժխտողների մոտեցումներին: Իմ համոզմամբ, 20-րդ դարի սկիզբը ողբերգական իրադարձություններով հագեցած ցավալի մի ժամանակահատված էր: Տանջվել են ոչ միայն հայերը, այլեւ թուրքերը: Համոզված եմ նաեւ, որ հայերն ավելի շատ են տանջվել: Տեղահանությունը մեզ՝ թուրքերիս իսկապես հուզող այդ ժամանակահատվածի խորհրդանիշն է: Որքան էլ դրա պատասխանատվությունը չպատկանի մեր սերունդներին եւ վարչակարգին, այնուամենայնիվ, պատրաստ ենք վճռակցել (հայերին)՝ պայմանով, որ նրանք էլ նույն կոիվներում զոհված թուրքերի եւ իրենց համար վճռակցեն: 5-6 տարի առաջ, երբ դեռեւս այս հարցերն օրակարգում չէին, գրել էի. «Եկեք Վանում երկու հուշարձան կանգնեցնենք, մեկի վրա գրված լինի 1914-15 թթ. զոհված հայ հպատակների, իսկ մյուսի՝ 1914-15 թթ. զոհված թուրք խաղաղաշինների հիշատակին»: Ցանկացողը թող ծաղկեպսակ դնի եւ մեկ, եւ մյուս հուշարձաններին: Ցմոռանանք այդ ժամանակվա վիշտը, չթողնենք նաեւ, որ մոռանան: Սակայն զգացմունքներում երկու կողմի նկատմամբ էլ արդար լինենք»:

Վերջում Օքթայ Էշին պատասխանում է «Թուրքիայի վարչապետը օրերից մի օր կարո՞ղ է ծաղկեպսակ դնել Հայոց ցեղասպանության հուշարձանին» հարցին՝ ասելով. «Այո, ընդ որում ամբողջ սրտով, միայն թե պատասխանատվության ու վշտակցության զգացումները հավասարապես արտացոլվեն երկու հուշարձաններում: Դրա համար անհրաժեշտ է, որ Հայաստանում էլ ի հայտ գան օրհնանվամուկներ, մուրադբելգեներ, որպեսզի համոզմունքին հակառակ կարծիք այնտեղ էլ արտահայտվի»:

Ցեղասպանության թուրքական պաշտոնական ժխտողականությունը մնում է ուժի մեջ: Որքան էլ Օքթայ Էշին ցեղասպանության հարցում հանդես գա թուրքական պաշտոնական դիրքերից, եւ նրա առաջարկները հարցադրումներով հանդերձ տարակուսանք առաջացնեն, այնուամենայնիվ, նա իր հոդվածով ակամա հակասում է իրեն: Թերեւս դրանով էլ վկայում է թուրքական ժխտողականության մեջ առաջացած ճեղքվածքի մասին:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔԲԵՅԱՆ

Ամրիկյան հիշատակի երեկո Երուսաղեմում

Ամրիկյան եղեռնի պաշտոնական հիշատակումներից մեկ շաբաթ անց, մայիսի 2-ին Երուսաղեմի եբրայական համալսարանի հայկական ուսումնասիրությունների ծրագրի (ղեկավար պրոֆ. Մայքլ Սթոուն) նախաձեռնությամբ տեղի է ունեցել հիշատակի երեկո, որին ներկա են եղել Երուսաղեմի պատրիարք Թորգոմ արք. Մանուկյանը, ՀՀ պատվո հյուպատոս Ցոլակ Մոմջյանը, պրոֆ. Իսրայել Չառնին, համալսարանի հումանիտար բաժնի դեկան Սթիվն Քափլանը եւ այլ բարձրաստիճան հյուրեր:

Օրվա բանախոս պրոֆ. Չառնին իր խոսքում նշել է. «Մենք բարոյական պարտականություն ունենք ճանաչելու Հայոց ցեղասպանությունը: Ամեն մի ցեղասպանության հանդեպ համապատասխան հարգանք ու պատիվ տածելն այն կարեւոր ու անհրաժեշտ քայլն է, որով կարելի է նոր միջոցներ գտնել կանխարգելելու հետագա ցեղասպանությունները»:

Արձագանքելով այս նախադասությանը, ելույթ ունեցողները հիշեցրել են, որ Հիտլերը քառորդ դար անց իր ելույթներում բազմիցս զուգահեռներ է անցկացրել իր ծրագրածի եւ Հայոց ցեղասպանության միջեւ, փորձելով խրախուսել իր համախոհներին: «Ես հրամանը արձակել եմ, եւ ննջադասական որեւէ խոսք ասողն անմիջապես կգնդակահարվի: Մեր պատերազմը նպատակ չունի նոր սահմաններ նվաճելու, այլ ֆիզիկական ոչնչացման ենթարկելու մեր թշնամուն: Ըստ այդմ էլ ես կարգադրել եմ, որ մահվան խմբավորումները պատրաստ լինեն առանց խղճի ու գութի կոտորելու լեհական ծագումով բոլոր տղամարդկանց, կանանց եւ երեխաներին: Միայն այդ ձեւով մենք կնվաճենք մեզ անհրաժեշտ արդելը: Ահա է ի վերջո հիշում հայերի բնաջնջումը»:

Հիշեցրել են նաեւ Թուրքիայում հրեա դեսպան Հենրի Մորգենթաուի ջանքերի մասին, որն առաջինը ականատես լինելով «մի ամբողջ ազգի սպանությանը», 1915 սեպտեմբերին դիմել է իր կառավարությանը՝ օգնություն ցուցաբերելու տուժածներին: Անմիջապես հետո ստեղծվել է «Հայերի եւ սիրիացիների օգնության ամերիկյան կոմիտեն», որը հետագայում վերանվանվել է «Միջին Արեւելքի օգնության» կազմակերպություն: Դրա շնորհիվ տասնյակ հազարավոր հայեր փրկվեցին, սակայն ըստ Մայքլ Սթոունի, ավելի մեծ թվով հայեր կոտորվեցին թուրքերի ձեռքով: «Դրանց թիվը 1,5 միլիոնից ավելի էր, ըստ էության բնաջնջվել էր թուրքահայ ամբողջ բնակչությունը»: Հիշատակումներից հատկանշական է այն, որ դեսպան Մորգենթաուն գործնական աջակցություն է ունեցել Դեյվիդ Գուրիոնի եւ Յիցհակ Բեն Թզվիի, հետագայում Իսրայելի վարչապետի ու նախագահի փրկության գործում: Ի դեպ, Բեն Գուրիոնը իր հորը նամակ գրելով 1919-ին հայտնել է, որ «Զեմալ փաշան (որն այդ ժամանակ Պաղեստինի թուրք կառավարիչն էր) ծրագրում է «երեց Իսրայելի» ամբողջ հրեական բնակավայրերը ոչնչացնել, ճիշտ այնպես, ինչպես հայերին ոչնչացրին Հայաստանում»:

Հիշատակի երեկոյի վերջում պրոֆ Սթոունը նշել է, որ անմեղ զոհերին ոգեկոչելուց բացի մենք պետք է մեր ուշադրությունը կենտրոնացնենք վերակենդանացման ոգու վրա, որ օսմանցիների ոչնչացման քաղաքականությունն իր նպատակին չհասավ, որ (հայ ժողովուրդը) իր նոր պատմությունն ու մշակույթն է կերտում:

Հ. Օ.

Բելգիայի Սենատը կվերանայի ցեղասպանությանն առնչվող օրինագիծը

Երեկվա համարում «Ազգը» տեղեկացրել էր, որ Մարդու իրավունքների բելգիական լիգան, ֆրանսիական VAN կազմակերպությունը եւ առանձին իրավաբաններ պահանջում են վերանայել ցեղասպանությունների ժխտման համար քրեական պատիժ նախատեսող բելգիական օրինագիծը, որպեսզի հնարավոր լինի պատժել նաեւ Հայոց ցեղասպանությունը ժխտողներին: Նաեւ նշել էինք, որ եթե մինչեւ մայիսի 9-ը 15 սենատորներ առաջարկեն վերանայել ապրիլի 21-ին ընդունված օրինագիծը, ապա սենատը 60 օրում կկարողանա բարեփոխել այն:

Բրյուսելից ստացված վերջին տեղեկությունների համաձայն, Եվրոհայկական ֆեդերացիան բելգիացի սենատորներին ներկայացրել է վերանայման համոզիչ փաստարկներ եւ ապա սենատի իրավաբան-փորձագետների հետ համատեղ ննջարկում անցկացրել:

Ի վերջո, ընդդիմադիր 15 սենատորներ հանդես են եկել օրինագիծը վերանայելու առաջարկությամբ: Չի բացառվում, որ սենատում փոփոխության ենթարկվելուց հետո օրինագիծը հայանպաստ ձեւակերպում ստանա: Մանավանդ որ Հայոց ցեղասպանությունը ժամանակին արդեն ճանաչել են Եվրոխորհրդարանը եւ Ֆրանսիայի խորհրդարանը:

Միաժամանակ հաղորդվում է, որ թուրքամետ ուժերը, մասնավորապես Աթաթուրքի գաղափարների բելգիական ընկերակցությունը, ուժգին ճնշումներ են գործադրում Սենատի վրա, որպեսզի թույլ չտա հայանպաստ օրենքի ընդունում: Այնպես որ, օրինագծի ճակատագիրն առայժմ անհայտ է:

Պ. Ք.

ՀԱՄԱՏԵՂ ԱՍՈՒԼԻՍ

Հայաստանի համար ակնկալվող ֆինանսները երաշխավորված չեն

Ասաց «Հազարամյակի մարտահրավերներ» կորպորացիայի ներկայացուցիչը

Կորպորացիայի Հայաստանի խմբի ղեկավար Ալեքս Ռասինը երեկ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Վարդան Խաչատրյանի հետ համատեղ մամուլի ասուլիսի ժամանակ հերթական անգամ հայտնեց, որ դեռ վաղ է խոսել Հայաստանի ներկայացրած առաջարկների մասին: Իր ղեկավարած խմբի մեր երկրում գտնվելու նպատակն է պարզել, թե որքանով է Հայաստանի հայտը համապատասխանում «Հազարամյակի մարտահրավերների» չափորոշիչներին: Այդ նպատակով հանդիպումներ են տեղի ունեցել պետական կառույցների, հասարակական կազմակերպությունների եւ բիզնեսի ոլորտի ներկայացուցիչների հետ: Ալեքս Ռասինը, կողմերի համագործակցության առավել արագ եւ հարթ ընթանալը պայմանավորեց հատուկ խումբ ստեղծելու անհրաժեշտությամբ: Այդ դեպքում ամերիկյան կողմը կսկսի ավելի սերտորեն աշխատել հայկական կողմի հետ:

«Հազարամյակի մարտահրավերների» ներկայացուցիչը տեղեկացրեց նաեւ, որ ի տարբերություն այլ ծրագրերի եւ այլ դոնորների, կորպորացիայի ներկայացուցիչները նախ փորձելու են իմանալ կառավարության մոտեցումները, ապա միասին ննջարկել եւ լուծել ծագող խնդիրները: Հնարավոր են նաեւ փոփոխություններ ինչպես ծրագրային, այնպես էլ գումարային մասով, ինչի մասին հայտնեց Վարդան Խաչատրյանը: Սակայն ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարը նաեւ նշեց, որ կորպորացիայի ներկայացուցիչները ճիշտ են համարել թիրախների ընտրությունը, որոնք համապատասխանում են «Հազարամյակի մարտահրավերների» ծրագրերին:

Ինչ վերաբերում է ֆինանսավորմանը, ապա Ալեքս Ռասինը հայտնեց, որ գումարների ստացումը երաշխավորված չէ: Բացառված չէ, որ կլինեն բարդություններ, խոչընդոտներ, ուշացումներ, որոնք միասնաբար պետք է հաղթահարվեն: Կորպորացիայի ներկայացուցիչը նորից հիշեցրեց, որ առայժմ հաստատված է միայն մեկ երկրի՝ Մադագասկարի ֆինանսավորումը, եւ որ դա կատարվել է 6 ամսում: Մյուս կողմից՝ կան երկրներ, որոնց հայտերը ննջարկվում են մեկ տարուց ավելի, բայց դեռ չեն հաստատվել:

«Որքա՞ն է վստահում ամերիկյան կողմը Հայաստանի վիճակագրությանը այն ոլորտում (գյուղատնտեսության), որտեղ պետք է իրականացվեն ծրագրերը» հարցին Ալեքս Ռասինը պատասխանեց, որ կարեւոր է ունենալ հատուկ մոնիտորինգ եւ վերլուծել ցուցանիշները: Բացի այդ, ամերիկյան կողմը կարող է օգտվել ինչպես պաշտոնական վիճակագրության ցուցանիշներից, այնպես էլ առանձին վիճակագրություն անցկացնել կոնկրետ գյուղատնտեսության ոլորտում:

Այս օրերի համար ամենահրատապ՝ փոխարժեքի առնչությամբ տրված հարցերին նախարարը չցանկացավ պատասխանել, խորհուրդ տալով դրանք ուղղել Կենտրոնական բանկին: Սակայն այն հարցին, թե հնարավո՞ր է, որ «Հազարամյակի մարտահրավերներից» ստացվելիք գումարներն առաջ բերեն փոխարժեքի տատանումներ, պատասխանեց, որ այս եւ ոչ միայն այս ծրագիրը դրամի վրա ազդեցություն թողնելու է եւ այդ կապակցությամբ կառավարությունն ու Կենտրոնական բանկը համապատասխան ծրագրեր ունեն:

ԱԲԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Այսքան մեծ դեսպանատունը...

1-ին էջից

Հողակտորը, որ հատկացվել է դեսպանատան նոր շենքի կառուցմանը, այլ երկրների տարածքում ԱՄՆ ունեցած ամենախոշոր տարածքներից է: Այն զբաղեցնում է 23 ակր կամ 90 հազար քմ: Այդքան մեծ տարածք կառավարությունը գնել է միայն անվտանգության նկատառումներից ելնելով, որ սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչությունից հետո քաղաքական լեյտմոտիվ է դարձել ԱՄՆ համար:

Համալիրը բաղկացած է 5 մասնաշենքերից, շենքի 2 հատվածներում մուտքի վերահսկման կետեր կան, առանձին փորձիկ կառույց է առանձնացվել ամերիկացի ծովային-հետեւակայինների համար:

Քիչ հեռու Երեւանյան լիճն է, 6 մետրանոց տիղմի շերտով ու տարիներ խնամքի կարոտ: Փոխդեսպանը սառը ջուր լցրեց այն սպասումների վրա, թե դեսպանատունն սանձնելու է աղտոտված լիճը մաքրելու եւ խելքի բերելու գործը: Խոստանում են միայն որոշ չափով օգնել: Դեսպանատան նոր շենքը, սակայն, աշխարհում ամենախոշորը չէ, այս մասին հատուկ հիշատակեց Էնթոնի Գոթֆրին:

Հյուսիսատլանտյան շրջակայքում Իսլամիայից բերված 400-ից ավելի ծառեր են տնկել, որոնք մրցելու են շրջակայքի վրա իշխող բարդիների համայնապատկերի հետ: Հաճախորդների համար սպասասրահ կա, այնպես որ անձրեւի ու արեւի տակ չեն տառապի, ինչպես առաջ:

Մյուս կարեւոր նորույթներից է դեսպանատան գրադարանը, որի ծառայություններից, ասացին, բոլորը կարող են օգտվել ոչ միայն այստեղ այցելելով, այլեւ ինտերնետային կապով գրքեր պատվիրելու հնարավորությամբ:

Շենքն ամերիկյան կառավարության վրա նստել է 76 մլն դոլար:

«Այսքան մեծ դեսպանատունը խորհրդանշում է Հայաստանի հետ երկարաժամկետ հարաբերություններ ունենալու ԱՄՆ կառավարության մտադրությունը», իր ողջույնի խոսքում ասաց Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Էվանսը: Ասենք, որ առ այսօր ԱՄՆ-ի հատկացրած օգնությունը Հայաստանին հասել է 1,5 մլրդ դոլարի: «ԱՄՆ-ը առատաձեռն աջակցության ծրագիր ունի առաջիկայում էլ, ասաց Էնթոնի Գոթֆրին, դրանք կազմելու են 90 մլն դոլար»:

Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Էվանսի նորամուտի խոսքը չշրջանցեց Ղարաբաղի ու մեր հարեւանների հետ հարաբերությունների խնդիրները: «ԱՄՆ-ը պատրաստ է աջակցելու ԼՂ-ի կարգավորմանը, որ առանց փոխադարձ զիջումների չի լինի: Միջազգային հանրությունը ոչ մի լուծում չի պարտադրի, բայց պատրաստ է օժանդակելու 2 կողմերի առաջարկներին: ԱՄՆ-ը կնպաստի նաեւ Հայաստանի ու Թուրքիայի հարաբերությունների կարգավորմանը»:

Դեսպանատան հին շենքը ԱՄՆ-ի սեփականությունն է, մտադիր են հետագայում վաճառել:

Ամբողջական

Պատերազմը կիսաս թողեց գիտական դառնալու նրա երազանքը

Ժամագործ Սեթուի Սաղաթելյանին Ախալցխա քաղաքում ճանաչում են բոլորը, նրանից լավ ոչ ոք չգիտի քաղաքի պատմությունը, անվանի հայ մարդկանց կենսագրությունը: Բարձրահասակ, լայնաձակաս ու կաղտաչյա 84-ամյա Սեթուի հայրիկն իր տանը հյուրընկալել է անվանի գիտնականների, իր անձնական արխիվից նմուշներ է ուղարկել Երեւանի Մատենադարան, ազգագրության թանգարան եւ այլուր: «Շատ կտանեն ձագ, բան չի մնացե», իր արխիվային նյութերի կաղոցը ցուցադրելով ասաց նա:

1983 թվականին նրա տանը եղել է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, որն այն ժամանակ գիտաշխատող էր Մատենադարանում, 1999 թվականին Մատենադարանի տնօրեն Սեն Արեւշատյանը շնորհակալագիր է ուղարկել Սեթուի Սաղաթելյանին՝ Ախալցխայի հայկական դպրոցների 1896 թվականի ծրագիրը նվիրաբերելու համար: Այդ ծրագիրը մուտք է գործել Մատենադարանի նորագույն ծրագրերի հավաքածուում: Սարդարապատի ազգագրության թանգարանին նա նվիրել է Ախալցխայի նյութական եւ հոգեւոր կյանքի մասին պատմող լուսանկարներ եւ փաստաթղթեր:

Սեթուի հայրիկը հպարտանում է անվանի ախալցխահայերով եւ ժամերով կարող է պատմել Ազնավուրյանների, Սուջյանների, Վանցյանների, Չիֆլիկյանների, Մեսչյանների եւ այլ տոհմերի արժանավոր զավակների մասին, որոնց ժառանգներն այսօր ապրում են Մ. Նահանգներում, Ֆրանսիայում, Ռուսաստանում եւ այլուր:

«Լավ մանչ ըմ ունիմ Ռուսաստանում՝ Վահան Աղաջանյան, ակադեմիկոս է, նրա հայրն իմ տարիքին է: Բժիշկ Այվազյան եմ ունեցել, ժամանակին Գերմանիայում է սովորել, շատ անգին մարդ է եղել, 1937 թվի զոհերից է:

Գերի կընկնի, խնդրե գը պեսին, թե՝ թույլ տուր ես ճամբարից դուրս գնամ, ծաղիկներ հավաքեմ, դեղ պատրաստեմ փրկեմ մարդկանց: Այդպես հազարավոր մարդկանց է փրկել: 1947 թվին վերադարձավ, 3 տարի էստեղ ապրավ ու մահացավ: Շատ հարգելի մարդ էր», ոգեւորությամբ պատմում է նա: Նա իր ձեռքի տակ ունի բոլորի կենսագրության մանրամասները, որոնք զետեղվել են Ալբերտ Իսոյանի «Սամցխե Ջավախքի նշանավոր հայորդիները» պատմաբխարհագրական - փաստակենսագրական հավաքածուի առաջին մասում, որի առաջին հատորը նվիրված է Ախալցխային: Գիրքը կազմելիս հեղինակը դիմել է Սեթուի Սաղաթելյանին, օգտվել նրա խորհուրդներից եւ ունեցած տեղեկություններից:

«Ամեն ախալցխացի իր բարձի տակ պետք է ունենա այս գիրքը», ասաց Սեթուի հայրիկը: Գիրքն արդեն պատրաստ է տպագրության, հեղինակը մարտիրոսի աշխատանք է կատարել՝ շրջելով 100-ից ավելի գյուղ ու քաղաք, բախելով բազմաթիվ գիտական հիմնարկությունների ու անհատների դռները:

1921 թվականին Ախալցխայում ծնված Սեթուի Սաղաթելյանի հայրը մեղվապահ է եղել, մայրը՝ նկարչուհի: Վերջինիս պապը էրզրումցի անվանի զինագործ Մկրտիչ Չիֆթալարյանն է եղել, որն իր եղբոր՝ Եղիշեի հետ գաղթել է 1830 թվականին:

«Գաղթել, եկել են Էրզրումից, չեն ուզեցել Ախալցխայում մնալ, ոտքով գնացել են Թիֆլիս: Ճանապարհին շոգ է եղել, ծաղկեպսակ են շինել, դրել գլխներին, որ հովանան: Թիֆլիսի շուկան ջրող հայ կինոները նրանց ոտքերն էլ են ջրել: Պապս ասել է՝ այ անասվածներ, էդ ի՞նչ եք անում: «Մի նեղանա,- ասել են կինոները, ոտքերդ ջրում ենք, որ ծաղիկները չթոշնեն»:

Եղիշե Չիֆթալարյանի պատրաստած այլումինե մեղրահացը, որի մեջ դյուրին է եղել մեղր լցնելը, 1914 թվականի պատերազմի թոհուբոհի ժամանակ ցուցահանդեսից անհետացել է, իսկ 1922 թվին ամերիկացիները հայտարարել են, թե իրենք են այդ գյուտի հեղինակները: «Պրոֆեսոր Կոթողյանը եկավ Ախալցխա, գտավ փաստաթղթերը եւ ապացուցեց, որ այդ գյուտը պատկանում է Չիֆթալարյանին», հիշում է Սեթուի հայրիկը:

1930-1933 թթ. սովի տարիներին Սաղաթելյանների ընտանիքը գոյատեւել է նկարչուհի մոր կտավների վաճառից ստացված գումարով, կտավներից մի քանիսն են պահպանվել, մեկի լուսանկարը որդու տանն է:

Հայրենական մեծ պատերազմը Սեթուի Սաղաթելյանին զրկում է բարձրագույն կրթությունը շարունակելուց: Ախալցխայի գյուղատնտեսական ուսումնարանն ավարտելուց հետո նա ընդունվում է Ադրբեջանի գյուղինստիտուտ, սակայն 1939 թվականին զորակոչվում է բանակ, որտեղ էլ դիմավորում է պատերազմը: Նա հիշում է, թե նահանջի ժամանակ ինչպես էին պայթեցնում զինամթերքներով հարուստ պահեստները՝ թշնամուն չթողնելու համար, ծանր կռիվներով նահանջը դեպի Մինսկ, Գոմել, Սմոլենսկ: Մոսկվայի պաշտպանության օրերին նա ծառայում էր կապի 44-րդ առանձին գնդում, որը սպասարկում էր հեռավոր գործողության ավիացիայի շտաբին, վերջինս գնդակոծում էր հակառակորդի թիկունքը: Նահանջող թշնամուն իրենց զորամասը հետապնդում է մինչեւ Մինսկ, Բրեստ, որտեղ ավարտվում է նրա մարտական ուղին: Հենց այդտեղ էլ նա դիմավորում է հաղթանակի օրը՝ մայիսի 9-ը: Մարտական առաջադրանքները օրինակելիորեն կատարելու համար Սեթուի հայրիկն արժանացել է «Կարմիր աստղ», «Հայրենական պատերազմ» եւ այլ շքանշանների:

1945 թվականին զորացրվելուց հետո որպես ժամագործ աշխատանքի է անցել Ախալցխայի կենցաղային վարչությունում, ուր մի քանի անգամ հաղթող է ճանաչվել սոցմրցություններում, պարգեւատրվել «Ոսկե ձեռքեր», «Պատերազմի վետերան վարպետ դաստիարակ» եւ այլ պատվոգրերով: Իր կողքին նա երկու աշակերտ ունի՝ Յուրի Մակեեւը եւ Հայկ Արաբաջյանը:

Սեթուի Սաղաթելյանն իրեն երջանիկ մարդ է համարում, քանի որ ունի սիրելի աշխատանք, լավ ընտանիք եւ հասարակական ճանաչում: Նրա ամենաչխուր հիշողություններից մեկը 1954 թվականին Ամենափրկիչ եկեղեցու բակում թաղված Կարապետ սրբազանի գերեզմանի տեղափոխումն էր հայկական գերեզմանատուն: Վրաց իշխանավորների թույլտվությամբ զինվորականները քանդեցին եկեղեցին, տեղում սպայի տուն կառուցելու համար: Դրա կողքով անցնելիս ախալցխահայերն առ այսօր դժվարությամբ են զսպում իրենց զայրույթը:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Սոցիալական քարտ. Օմբուդսմենն արձանագրել է խախտումը

Մամուլն արդեն տեղեկացրել է սոցիալական քարտ չունենալու պատճառով աշխատավարձից եւ նույնիսկ նպաստից ու թոշակից զրկված հազարավոր մարդկանց մասին:

Նրանց մի մասն իր կրոնական համոզմունքներին դեմ չգնալով, այսօր սովամահ լինելու վտանգի առջեւ է կանգնած: Խնդիրը նաեւ այն է, որ այդ կենսաթոշակառուները (նրանց շարքում քիչ չեն միայնակները), որպես բարեպաշտ ու համեստ քրիստոնյաներ, իրենց թույլ չեն տալիս օգնության խնդրանքով հարեւաններին, բարեկամներին ու հարազատներին շարունակ անհանգստացնել: Մեր պետությունը չի կարող քաղաքակիրթ եւ սոցիալական համարվել, քանի դեռ այդպես դաժան ու անմարդկային է վարվում նպաստառուների եւ թոշակառուների նկատմամբ:

2004 թ. ընթացքում Հայաստանում մարդու իրավունքների ու հիմնարար ազատությունների խախտման մասին ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի «Տարեկան զեկույցում» առանձին բաժին (3.11) կամ անդադար կա մտքի, խղճի եւ դավանանքի ազատության իրավունքի խախտմանը: Զեկույցի 67-րդ էջում, որպես այդպիսի փաստ, նշված է հետեւյալը.

«Սոցիալական քարտերի մասին» ՀՀ օրենքը թերի եւ երկիմաստ դրույթներ պարունակելու հետեւանքով տեղիք է տվել բողոքների ու դժգոհությունների այն հավաստագրերի շրջանում, որոնք իրենց դավանանքին հակառակ են համարում մարդու անունը թվային տվյալով փոխարինելը:

Անտրամաբանական է օրենքի այն սկզբունքը, որ սոցիալական քարտերի ներդրումն անհրաժեշտ համարելով սոցիալական մի շարք կարեւորագույն խնդիրներ լուծելու համար, դրանց ստացումը հայտարարել է կամավոր, ապա պարտադիր է դարձրել՝ արգելելով առանց սոցիալական քարտի աշխատավարձ, կենսաթոշակ, այլ վճարումներ ստանալը, ֆինանսական գործարքներ իրականացնելը:

Օրենքը պարտավոր էր ուղղակի մատնանշել, թե ինչպիսի սոցիալական խնդիրներ են լուծվում նման քարտերի ներդրմամբ, եւ այդ խնդիրների լուծման կարեւորությունից ելնելով նման քարտ ստանալը համարեր պարտադիր:

Օրենքում տեղ գտած թերասացության հետեւանքով չի երեւում, թե ինչու մարդու անձնագիրը բավարար չէ նրա անձնական տվյալների կուսակման համար, ինչ կապ ունեն աշխատավարձը եւ մյուս եկամուտները, ֆինանսական գործարքները սոցիալական քարտ ունենալու հետ:

Քանի որ հենց օրենքի այս բացն է տեղիք տվել տարաբնույթ մեկնաբանությունների եւ դժգոհությունների, սոցիալական ապահովության նախարարությանն առաջարկվել է հանդես գալ օրենքում լրացումներ եւ փոփոխություններ կատարելու առաջարկությամբ, որ այն դառնա առավել պարզ ու ընկալելի: Ինչ-ինչ պատճառներով նախարարությունը դա չի կատարել, եւ սոցիալական քարտերի հետ կապված լարվածությունը պահպանվում է»:

Զեկույցից մեջբերված հատվածն, անշուշտ, ամբողջությամբ չի արտահայտում «Սոցիալական ապահովության քարտերի մասին» օրենքի հակասահմանադրականությունը, աչքի է ընկնում ձեւակերպումների մեղմությամբ: Այնուամենայնիվ, մարդու իրավունքների պաշտպանը չի շրջանցել առկա հիմնախնդիրը: Մնում է հուսալ, որ տկն Ալավերդյանը վերոհիշյալ խնդրին կանդրադառնա նաեւ իր հատուկ զեկույցում: Ի վերջո, եթե ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարությունը համապատասխան հետեւություններ չկատարի օրենքը բարեփոխելու առումով, մարդու իրավունքների պաշտպանն իրավասու եւ պարտավոր է նախարար Աղվան Վարդանյանի անունը մտցնել այն պաշտոնյաների ցանկում, ովքեր հետեւողականորեն անտեսում են մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների խախտումները վերացնելու իր առաջարկները:

Ա. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

Նպաստակը ընտրողի շահերը հաշվի առնելն ու պաշտպանելն է

Զարմանքով ծանոթացանք «Ազգ» օրաթերթի մայիսի 5-ի համարում «Միլիարդներ Արթուր Բաղդասարյանի քաղաքական հավակնությունների զոհասեղանին» հոդվածին, որը հստակ կանխորոշվածության տպավորություն է թողնում: Հոդվածի ոճը եւ հեղինակի անառարկելի տոն ունեցող մոտեցումները թույլ են տալիս եզրահանգումներ կատարել վերջինիս կողմնակալության մասին, մանավանդ, որ դա նույն հեղինակի կողմից նպաստակային ձեւով շարունակվող քաղաքականություն է: Կարծում ենք, հենց այստեղից է գալիս այն իրողությունը, որ հեղինակը առանց տարբերակման, իրար է խառնել վերահսկիչ պալատի հաշվետվությունը եւ այդ հաշվետվության հիման վրա ՀՀ դատախազության կողմից քրեական գործերի հարուցումը, որը նշանակում է արդարադատություն եւ օրինականության ապահովում: Ակնհայտ է նաեւ այն, որ հեղինակին խիստ մտահոգել են վերահսկիչ պալատի բացահայտումները եւ Արթուր Բաղդասարյանի հետեւողականությունը մեղավորներին հայտնաբերելու եւ պարզելու համար, որի արդյունքում արդեն բյուջե է վերադարձվել ոչ թե 79 մլն դրամ, այլ շուրջ 520 հազար դոլար, բացահայտվել են այլ ֆինանսական չարաշահումներ եւս: Իսկ տոնավաճառների հատուկ առեւտրային կետերում ՀԴՄ-ների տեղադրման հետաձգումը նախ եւ առաջ լուրջ սոցիալական խնդիր էր լուծում եւ, որը հնարավորություն ընձեռեց հազարավոր մանր եւ միջին առեւտրականների ոտքի կանգնելուն: Հակառակ դեպքում Հայաստանում կարող էր ուժեղանալ արտագաղթը: Եվ մի վերջին հաշվով Ազգային ժողովի եւ պատգամավորի խնդիրը իր ընտրողի տեսակետը հաշվի առնելն ու պաշտպանելն է, ինչ եւ արել ու անում է «Օրինաց երկիրը» եւ նրա նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը: Եվ հայտնի չէր, թե ինչքան էր տուժելու բյուջեն, եթե հակառակը տեղի ունենար:

Եվս մեկ այլ խնդիր՝ հեղինակը խոսում է տոնավաճառների առեւտրականներին հարկային դաշտ բերելու մասին, նշելով, թե բյուջեն մեկ տարվա համար կորցրեց 17-18 միլիարդ դրամ (շատ հետաքրքիր է, թե ի՞նչ հաշվարկների միջոցով են ստացվել այդ թվերը), սակայն չի խոսում տոնավաճառների տերերի հարկային դաշտում աշխատելու ձեւերի եւ միգուցե բյուջեի լուրջ կորուստների մասին՝ այն դեպքում, երբ ՕԵԿ-ը խոսել է փոքրիկ կրպակների, այլ ոչ թե տոնավաճառների մասին: Վերլուծաբան-լրագրողի համար անքննելի մոտեցում է դա: Հոդվածի յուրաքանչյուր փաստ, իրողություն, եզրակացություն մտացածին է, զուրկ իրական հիմքերից, նպաստակ ունենալով ոչ միայն աղավաղելով փաստերն ու իրողությունները, այլեւ դրանց տալ որոշակի ուղղվածություն, որ գուցե այս ճանապարհով կարելի է կանխել այն ամենը, ինչը հստակ արտահայտվում է ԱԺ նախագահի ելույթներում: Մեկ անգամ չէ, որ տարբեր լրագրողներ, քաղաքական գործիչներ փորձել են իրենց պատկերացումների շրջանակներում սվաղ գցել Ա. Բաղդասարյանի գործունեության վրա. չկարողանալով հասկանալ մի պարզ ճշմարտություն՝ Ա. Բաղդասարյանը եւ ՕԵԿ-ը քվեները ստացել է ժողովրդի, մարդկանց հարգանքի եւ գնահատականի վստահության արդյունքում: Իսկ պատասխանը ոչ միայն նրանց շահերը մշտապես ուշադրության կենտրոնում ունենալն է, այլեւ պաշտպանելը նաեւ հարարակային մոտեցումներով, որը դուր չի գալիս շատ շատերին:

«Օրինաց երկիր» կուսակցության մամուլի ծառայություն

Մայիսի 9-ին ափխազական գերհզոր պետության նախագահը ժամանելու է Թբիլիսի: Երկօրյա այցի ընթացքում Ջորջ Բուշը բանակցություններ է վարելու «վարդյա» առաջնորդ Միխայիլ Սաակաշվիլու ու խորհրդարանի նախագահ Նինո Բուրջանաձեի հետ, հանդիպելու է վրացական հասարակական կազմակերպությունների ղեկավարների հետ, մայրաքաղաքի «Թավիսուփլեբա» (Անկախություն) հրապարակից ուղերձ է հղելու վրաց ժողովրդին:

Ամերիկյան ջուր՝ վրացական թառամած վարդերին

Մայիսի 6-10-ը եվրոպական շրջագայության շրջանակներում՝ նվիրված ֆաշիզմի դեմ տարած հաղթանակի 60-ամյա տոնակատարություններին, Բուշը տիկնոջ հետ այցելելու է Նիդեռլանդներ, Լատվիա, Ռուսաստան եւ Վրաստան: Բուշը կլինի ԱՄՆ պատմության մեջ առաջին նախագահը, որն այցելում է Կովկաս, մասնավորապես՝ Վրաստան:

Նախօրեին եվրոպացի լրագրողներին տված հարցազրույցում Բուշն ասել է, որ Վրաստանի նախագահին իրեն խնդրել է Մոսկվայում՝ Վլադիմիր Պուտինի հետ հանդիպման ընթացքում, առաջ քաշել Վրաստանի տարածից ռուսական ռազմակայանների դուրսբերման հարցը: «Ինչքանով տեղյակ եմ, ռուսական կառավարությունը ռազմակայանները դուրս բերելու հայտարարություն է արել: Սա, ակնհայտորեն, մի խնդիր է, որը պետք է լուծվի Վրաստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ», «Ասոշիեյթեդ պրեսը» մեջբերում է Բուշի խոսքերը:

ԱՄՆ նախագահի ազգային անվտանգության խորհրդական Ստեֆան Հեդլին, ըստ վրացական լրատվամիջոցների, ասել է, որ նախագահ Բուշը Վրաստանում կարեւորելու է ժողովրդավարական բարեփոխումները, եվրոպական ինտեգրացիան, հակամարտությունների կարգավորումը Ախալցխայում եւ Հարավային Օսիայում:

«Վաշինգտոն փոստը» մայիսի 5-ի համարում գրում է. «Նախագահ Բուշը Միխայիլ Սաակաշվիլուն նախազգուշացնելու է Մոսկվային կողված անջատողական Հարավային Օսիայից սպասվող սադրիչ գործողությունների մասին»: Մյուս կողմից, թերթը վկայակոչելով անանուն պաշտոնյաների, գրում է, որ Բուշը լատվիացիներին ու վրացիներին հորդորելու է համագործակցել Մոսկվայի հետ: «Ֆայնենշլ թայմսը» նկատում է. «Բուշի Լատվիա եւ Վրաստան այցելության որոշումը Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինը համարելու է սադրանք»:

Թբիլիսիում չափազանց մեծ կարեւորություն են տալիս հզորագույն պետության ղեկավարի այցին: Եթե հավատանք վրացական մամուլի հրապարակումներին, պաշտոնական Ջորջ Բուշին հյուրընկալելու են այնպես, ինչպես խորհրդային տարիներին ընդունում էին Լեոնիդ Իլիչ Բրեժնեւին: Վերջին շաբաթներին Թբիլիսիի ներքին եւ արտաքին քաղաքականության օրակարգում դրված է մեկ գերխնդիր՝ պատշաճ կերպով հյուրընկալել Ջորջ եւ Լորա Բուշ զույգին:

Վրաստանում հայտնի քաղաքական վերլուծաբան Գիա Նոգիան վրացական Civil.ge ինտերնետային կայքէջին տված հարցազրույցում ասել է, որ «այս փուլում Մ. Նահանգների համար Վրաստանի տարածից ռուսական ռազմակայանների դուրսբերումը չափազանց կարեւոր է»: Ի դեպ, երեկ Մոսկվա է մեկնել Վրաստանի արտգործնախարարը՝ իր ռուս գործընկերոջ հետ՝ վերջնականապես հստակեցնելու Ախալքալաքից եւ Բաթումից ռուսական ռազմակայանների դուրսբերման ժամկետները: Եթե Սալոմե Զուրաբիշվիլուն հաջողվի համոզել ռուսներին, ապա նախագահ Միխայիլ Սաակաշվիլին մայիսի 8-9-ը այցելելու է Մոսկվա՝ մասնակցելու ԱՊՀ ոչ պաշտոնական գագաթաժողովին եւ 60-ամյակի տոնակատարություններին: Եթե ռուս-վրացական բանակցություններն առաջընթաց չարձանագրեն, ապա Սաակաշվիլին Մոսկվա չի մեկնի:

Մայիսի 3-ին Սաակաշվիլին վրացական հեռուստաընկերությանը տված ընդարձակ հարցազրույցում ասել է, որ Ջորջ Բուշի այցը Թբիլիսի նշանակում է, որ Վրաստանը տարածաշրջանում ժողովրդավարության առաջնորդն է: «Փաստը, որ ԱՄՆ նախագահը ժամանում է Թբիլիսի, ապացուցում է Վրաստանի հատուկ դերը եւ հատուկ առաքելությունը տարածաշրջանում», ասել է նա եւ հավելել. «Այդտեղերծ, մենք չպետք է պատրանքներով տարվենք, թե Բուշի այցով լուծվելու են երկրում առկա խնդիրները: Մենք ամեն ինչ պետք է ինքներս անենք: ԱՄՆ նախագահը ժամանում է աջակցելու մեր հանրապետությունում ազատությանը եւ ժողովրդավարությանը»:

Անկասկած, Բուշի այցելությամբ ավելի կընդգծվի Վրաստանի կարեւորությունը տարածաշրջանում: Սակայն, ինչպես նկատել է Սաակաշվիլին, այդ այցելությունը չի կարող լուծել Վրաստանում առկա բազում խնդիրները, որոնք գերազանցապես ժառանգություն են նախկին նախագահներ Գամսախուրդիայից եւ Շեւարդնաձեից: Մյուս կողմից՝ Բուշի այցելությունը եւս որոշ ժամանակով ազդեցություն կունենա Սաակաշվիլու վարկանիշի կայունության վրա:

Չնայած վրաց ժողովուրդը աջակցեց «վարդյա հեղափոխությանը», ընտրություններում ավելի քան 97 տոկոս ձայն տվեց Սաակաշվիլուն, սակայն իշխանության գալուց 1,5 տարի անց նախագահի վարկանիշը կտրուկ անկում է արձանագրել: Ըստ էության ժամանակն ափսաստում է ընդդեմ Սաակաշվիլու, քանի որ վերջինս չի կարողանում արդարացնել բազում սպասելիքները, որ կային հեղափոխությունից անմիջապես հետո ընկած ժամանակահատվածում:

«Գորբի» սոցիոլոգիական հետազոտությունների վերջին հարցումները ցույց են տվել, որ բնակչության միայն 37 տոկոսն է հավանություն տալիս Սաակաշվիլու գործունեությանը, մինչդեռ 34 տոկոսը պատասխանել է. «Շեւարդնաձեի օրոք ավելի լավ էր»:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՅՑ

«Աբու Ղրեյբի» նախկին բանտապետն ասիճանազրկվել է

ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը ցամաքային զորքերի բրիգադային գեներալ, Բաղդադի «Աբու Ղրեյբ» բանտի նախկին պետ Ջենիս Կարպինսկուն ասիճանազրկել է կալանավորների կսանջների կապակցությամբ ծագած սկանդալի պատճառով: Կարպինսկին այժմ ունի գնդապետի կոչում:

«Ռոյթեր» գործակալությունը նշում է, որ ամերիկյան զինվորական հրամանատարությունը «խիստ անարդյունավետ» է բնութագրել նախկին բանտապետի ափսանքը: ԱՄՆ-ում որեւէ գեներալի ասիճանազրկելու իրավունքը նախագահի մենաշնորհն է:

«Աբու Ղրեյբի» կալանավորների համար պատասխանատու ամերիկյան զորամասը եղել է Կարպինսկու անմիջական հրամանատարության ներքո: 2004 թ. սկանդալ էր ծագել իրաքցի բանտարկյալների կսանջների ու ծանակման լուսանկարների հրապարակումից հետո: Ապա բացահայտվել էին դաժանության այլ փաստեր, որոնք հակաամերիկյան քննադատությունների ալիք էին բարձրացրել:

Ջանիս Կարպինսկին միակ բարձրաստիճան զինվորականն էր, որը լուրջ պատիժ է կրում «Աբու Ղրեյբի» գործի կապակցությամբ:

Մնացյալ դեպքերում պատիժներ կրել են բացառապես շարայիները:

Պ. Ք.

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Պուտին. «Ռուսաստանը չի ուզում դառնալ գերտերություն»

Գերմանական ADR եւ ZDF հեռուստաընկերություններին տված հարցազրույցում ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինը հերքել է այն պնդումները, թե Ռուսաստանն ուզում է հետխորհրդային տարածքում վերականգնել գերտերության իր երբեմնի կարգավիճակը:

«Գերտերության վերականգնմանն առնչվող խոսակցություններն ու ակնարկները պարզապես անհեթեթություն են, որը բացարձակապես չի համապատասխանում ոչ վերջին ժամանակաշրջանի պատմական ճշմարտությանը, ոչ էլ ներկա իրողություններին», ընդգծել է Պուտինը, որի հարցազրույցը հրապարակված է իր ինտերնետային կայքէջում:

Ընդսմին նախագահն ասել է, որ Ռուսաստանն ակնհայտ առավելություններ ունի հետխորհրդային տարածքում, որտեղ պետք է օգտագործվեն սոցիալ-տնտեսական հարցերի լուծման համար: Նրա խոսքերով, հետխորհրդային տարածքի գրեթե ամբողջ բնակչությունը տիրապետում է ռուսերենին, նախկին ԽՍՀՄ գրեթե բոլոր հանրապետություններն ունեն տնտեսական կապեր, «միասնական էներգետիկ համակարգ, տրանսպորտային ենթակառույց»:

Պուտինը մտահոգություն է արտահայտել ՌԴ հարեւան երկրների ապակայունացման առնչությամբ: Նրա խոսքերով, Ռուսաստանը չի միջամտում նախկին խորհրդային հանրապետությունների ներքին գործերին:

Պատմությունը մասամբ վերանայելու մերձբալթյան պետությունների ցանկության կապակցությամբ ՌԴ նախագահն ասել է, որ խորհրդային Միությունը 2-րդ աշխարհամարտի տարիներին նրանց հետ հարաբերությունները կառուցել է այն ժամանակվա իրողություններին համապատասխան: Այդ երկրներն անկախացել էին ըստ Բրեստի 1918 թ. ռուս-գերմանական պայմանագրի, որը վերանայվեց 1939 թ.:

Միաժամանակ Պուտինը նշել է, որ 1990-ական թթ. սկզբներին Ռուսաստանը նպաստել է արեւելաեվրոպական երկրների ազատությանը:

ՌԴ նախկին նախարարին ԱՄՆ-ում սպառնում է 60 տարվա բանտարկություն

Փենսիլվանիայի նահանգի դատախազությունը հինգշաբթի երեկոյան մեղադրանքներ է ներկայացրել ՌԴ ատոմային էներգետիկայի նախկին նախարար Եվգենի Ադամովին: Մեղավոր ճանաչվելու դեպքում նա ենթակա կլինի մինչեւ 60 տարվա ազատազրկման եւ տուժ 2 մլն դոլար տուգանքի:

Ադամովը մեղադրվում է ԱՄՆ կառավարությանը կանխամտածված ձեւով խաբելու մեջ: NTB հեռուստաընկերության տվյալներով, խաբեությունն արտահայտվել է կեղծ ֆիրմաների ստեղծման ձեւով, որոնցով անցկացվել են Ռուսաստանի միջուկային անվտանգության մակարդակի բարձրացման համար ԱՄՆ էներգետիկայի նախարարության հատկացրած միջոցները:

Մայիսի 9-ին նախկին նախարարը սեփական դիրքորոշումը կարտահայտի արագացված կարգով իրեն Շվեյցարիայից ԱՄՆ արտախսելու հարցի առնչությամբ: Նա այդ օրը երկու ոստիկանների ներկայությամբ հանդիպում կունենա Շվեյցարիայի արդարադատության եւ ոստիկանության դաշնային վարչության ներկայացուցչի հետ: Ադամովն առայժմ համաձայն չէ արագացված արտախսմանը, որը կարող է տեւել 1-2 ամիս:

Ադամովը մայիսի 2-ին Բեռնում ձերբակալվեց ԱՄՆ իշխանությունների պահանջով: Նա Շվեյցարիա էր ժամանել դստեր հաշիվների սառեցման կապակցությամբ:

Փենսիլվանիայի դաշնային դատախազությունում դատական գործի հարուցման հիմք էին ծառայել այն կասկածները, թե ՌԴ միջուկային անվտանգության նպատակով ԱՄՆ կառավարության հատկացրած 9 մլն դոլարը հափշտակվել է: Ադամովը Պիտսբուրգում (Փենսիլվանիա) գրանցված խորհրդատվական այն ֆիրմայի համատերն է, որի միջոցով հավանաբար լվացվել են փողերը:

Վարկածներից մեկի համաձայն, նախկին նախարարը հիշյալ գումարը փոխանցել է Դելավերի եւ Փենսիլվանիայի նահանգներում գտնվող բանկային հաշիվների:

1998-2001 թթ. ՌԴ էներգետիկայի նախարարի պաշտոնն զբաղեցրած Եվգենի Ադամովը ներկայումս էներգատեխնիկայի ռուսաստանյան ինստիտուտի գիտական ղեկավարն է:

Պաղեստինի տեղական ընտրություններում «Ֆաթահը» հաղթել է «Համասին»

Երեկ առավոտյան պաղեստինյան աղբյուրները հաղորդեցին, որ ինքնավարության նախագահ Մահմուդ Աբբասի «Ֆաթահ» շարժումը նախորդ օրը կայացած տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններում զգալի առավելության է հասել «Համաս» արմատական շարժման նկատմամբ: «Ֆաթահն» ստացել է քվեների 59,9 տոկոսը, «Համասը»՝ 33,3 տոկոսը:

Ֆրանսպրես գործակալության տվյալների համաձայն, «Ֆաթահը» հաղթել է տեղական ինքնակառավարման 50 մարմիններում, «Համասը»՝ 28-ում: Պաղեստինի ազատագրման ժողովրդական ճակատը եւ Պաղեստինի ազատագրման ժողովրդավարական ճակատը հաջողության են հասել ինքնակառավարման մեկական մարմնում, անկախ թեկնածու Մուստաֆա Բարղութիի կողմնակիցները՝ երկու մարմնում:

«Համասի» առաջնորդներից Հասան Յուսեֆը Ֆրանսպրեսի թղթակցի հետ զրուցելիս վիճարկել է ընտրությունների արդյունքները, ասելով, թե հաղթանակն իրենցն է:

Օրենսդրական ընտրություններից երկու ամիս առաջ Պաղեստինյան ինքնավարությունում անցկացված տեղական ընտրություններն ուժերի վերջին փորձությունն էին «Ֆաթահի» եւ «Համասի» համար: Ընտրություններն անցկացվեցին Այսրհորդանանի 76 եւ Գազայի 8 ընտրատարածքներում՝ 2519 թեկնածուներից 906 մունիցիպալ խորհրդական ընտրելու նպատակով:

Ըստ պաշտոնական աղբյուրների, Այսրհորդանանում քվեարկությանը մասնակցել է ընտրողների 70, Գազայում՝ 80 տոկոսը:

Պ. Ք.

Մարտակոց

ԵՐԿՐԱՊԱՀԻ ՕՐ

Հող-հայրենին վերջնական ազատագրման է սպասում

Մայիսի 8-ը մեր ազգային տոնացույցում ընդգրկված է որպես Երկրապահի կամավորականի օր: Տոնի կապակցությամբ հարցազրույցի ենք հրավիրել ԵԿՄ վարչության նախագահ, գեներալ-լեյտենանտ Մանվել Գրիգորյանին

- Պարո՛ն գեներալ, ինչպե՞ս ենք նշելու մայիսի 8-ը:

- Ավանդույթի համաձայն բարձրանալու ենք Եռաբլուր, հարգանքի տուրք ենք մատուցելու մեր միության հավերժ նախագահ Սպարապետ Վազգեն Սարգսյանին, կյանքն ազգի զոհաստեղանին դրած մյուս նահատակներին: Սա Երկրապահի օրվա սրբազան արարողությունն է: Եռաբլուրից հետո Կարեն Դեմիրճյանի անվան մշակութային կենտրոնում կազմակերպելու ենք հանդիսավոր նիստ, որտեղ գնահատվելու է Երկրապահի անցած ճանապարհը, խոսվելու է Երկրապահի դերի եւ նշանակության, Երկրապահի առջեւ ծառացած այսօրվա եւ վաղվա խնդիրների ու անելիքների մասին, այնուհետեւ պարգեւներ ենք հանձնելու քաջարի Երկրապահներին:

- Ի՞նչ պարգեւներ են սանում Երկրապահներն իրենց տոնի առթիվ:

- Երկրապահների անցած ճանապարհն ու մարտական ուղին գնահատում եւ պարգեւի են արժանացնում ՀՀ պաշտպանության նախարարությունը եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը: Բացի այդ, ԵԿՄ բարձրագույն պարգեւ «Սպարապետ Վազգեն Սարգսյան» շքանշանով (Երկրապահների ամենասիրելի պարգեւն է) տարին մեկ անգամ, հատուկ Երկրապահի օրը պարգեւատրվում են ռազմի դաշտում հատկապես աչքի ընկած կամավորական մարտիկները:

- Որքանո՞վ են իրական ադրբեջանական կողմից պատերազմը վերսկսելու հնարավորությունները:

- Ես կարծում եմ, որ Ադրբեջանն այսօր օժտված չէ այնպիսի ռազմական ուժով, որն այդ երկրին հնարավորություն ընձեռի պատերազմը վերսկսելու: Պատերազմի վերսկսումը մեծ ռիսկ է, մեծ պատասխանատվություն ու նաեւ պատիժ: Իսկական զինվորականը, որ տեսել եւ անցել է պատերազմի բովով, պատերազմ չի սկսի: Այլ բան են քաղաքական գործիչների հայտարարությունները: Դրանք մի կողմից արվում են ներքին սպառման, սեփական ժողովրդի առջեւ հայրենասեր ու խիզախ երեւալու, մյուս կողմից՝ միջազգային հանրության վրա ներազդելու համար: Բայց չեմ կարծում, որ Ադրբեջանը պատրաստ է պատերազմի: Եթե փորձեն, փորձը նորից փորձանք կդառնա նրանց գլխին: Գոնե ես շատ լավ գիտեմ՝ ինչ է պատերազմը:

- Հանրապետության ներքաղաքական վիճակի մասին հակասական կարծիքներ են հնչում: Ոմանք իշխանափոխություն են կանխագուշակում, ոմանք ձգտում են հեղափոխության, ոմանք էլ գտնում են, որ ամեն ինչ հանգիստ է ու կայուն: Դո՞ք ինչ կարծիքի եք:

- Ձուրը չտեսած ոտներս չիանենք: Մեր ժողովուրդը պատերազմից, ցնցումներից, հեղափոխություններից հանգստանալու իրավունք ունի: Իսկ Երկրապահը եղել է ու մնում է ժողովրդի ու պետականության հետ:

- Ըստ Ձեզ, որքանո՞վ էին շահավետ Ազգային ժողովի կազմակերպած ղարաբաղյան հարցի լսումները եւ ի՞նչ տվեցին մեզ:

- Իհարկե, լսումներն անհրաժեշտ էին: Ճիշտ է, որ ԱԺ-ում ներկայացված քաղաքական ուժերը պետք է տեղեկացված լինեն ղարաբաղյան հիմնահարցի բանակցություններին, մյուս կողմից էլ պետք է իրենց դիրքորոշումն արտահայտեն խնդրի շուրջ: Սակայն, որպես զինվորական, ես վճռականություն չտեսա քննարկումների եւ ընդհանուր մոտեցումների մեջ: Ինձ չգոհացրեց, որ խնդրի վերաբերյալ ընդհանուր մոտեցում չտեսա, քանի որ Արցախի խնդիրը ողջ ժողովրդի խնդիրն է եւ ոչ թե իշխանության կամ ընդդիմության:

- Այսօր քննարկվում են «Հող կարգավիճակի դիմաց» եւ «Հող խաղաղության դիմաց» բանաձեւերը: Տպավորություն է ստեղծվում, որ հողերի վերադարձն այլընտրանք չունի: Դո՞ք էլ եք այդպես մտածում:

- Դեռ ե՞րբ ենք ազատագրել հողհայրենին, որ առդեն տարածքների վերադարձման մասին մտածենք: Հայերն Ադրբեջանի պարտադրած պատերազմում ազատագրել են իրենց հողերի մի չնչին մասը միայն, սոսկ այնքանը, որ անհրաժեշտ է Հայաստան-Արցախի անվտանգությունը երաշխավորելու համար: Ոչ միայն ես, այլեւ պատերազմի բովով անցած մարտիկները չեն կարող հողերի վերադարձ պատկերացնել: Բայց այսօր՝ մայիսյան այս տոներին, ես ուզում են շնորհավորել հայ ժողովրդին Երկրապահի օրվա, Հաղթանակի եւ խաղաղության օրվա, Շուշիի ազատագրման 13-րդ տարեդարձի եւ Հայրենական մեծ պատերազմի հաղթանակի 60-ամյակի կապակցությամբ: Մեր ժողովրդի բոլոր հաղթանակները միասնության արդյունք են: Տա Աստված, որ այս հաղթանակները հայ ժողովրդի համար շարունակական լինեն:

ՌՈՒԶԱՆ ԱԶԻԶՅԱՆ

Վետերանի մաղթանքը հայ զինվորներին

- 1939 թվականի աշնանն էր, երբ ինձ կանչեցին բանակ,- պատմում է Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակից, երկրորդ կարգի հաշմանդամ, 85-ամյա Հայկազ Վերդյանը: Այդ ժամանակ սովորում էի Բաքվի նավթային տեխնիկումի հեռազրական բաժնում: Երկու տարի ծառայելուց հետո, երբ արդեն պետք է վերադառնայի տուն, պատերազմն սկսվեց:

Նպատակներով ու երազանքներով լեցուն երիտասարդը սիրված էր ամեն ինչ մի կողմ դնել, որովհետեւ շատ շուտով՝ 1941 թվականի նոյեմբերի 10-ին արդեն Վերդյանը Վոլխովյան ռազմաճակատի մասնակից էր: Ծառայում էր 136-րդ դիվիզիայի հակատանկային հրետանիում, որի առաջին կարեւոր հրամանն էր՝ միանալ Լենինգրադի պաշտպանությունն իրականացնող մարտիկներին: Թշնամու ուժերը ճեղքելը շատ դժվար էր: Երկար պայքարից հետո միայն կարողացան արժանի հակահարված տալ:

- Մայիսին մեզ տեղափոխեցին Կուրսկ-Օռլովյան ռազմաճակատ,- շարունակում է նա,- մեր դիվիզիան մարտերով առաջ էր շարժվում, իհարկե, դժվարություններն անպակաս էին: Բայց 1944 թ. գարնանը ընկանք շրջափակման մեջ: 27 օր ու գիշեր

դիմադրեցինք՝ հակառակորդի թիկունքում կռվելով: 28-րդ օրը գերմանացիները 11 տանկով գրոհեցին մեզ վրա: Հրետանավորներն իրենց տեղում սպասում էին հրամանի:

Արդեն ավագ-լեյտենանտ Վերդյանն առաջ շարժվեց: Նա միայն իր մարտկոցով մեծ դժվարությամբ կարողացավ ոչնչացնել հինգ տանկ եւ հետեւակի օգնությամբ դուրս մրցան շրջափակումից: Այդ մարտում ցուցաբերած հերոսության համար նա պարգեւատրվել է նաեւ Մարտական կարմիր դրոշի, Հայրենական մեծ պատերազմի առաջին, երկրորդ աստիճանի շքանշաններով, մեդալներով:

- Վիրավորվել եմ 4 անգամ: Առաջին անգամ Ձենկով քաղաքում, այնուհետեւ Շեյշենկոյի շրջափակման, Վիսլա գետի անցման ժամանակ: Երեք դեպքերում էլ ապաքինվել եմ ռազմի դաշտում: Միայն Վարշավայի տարածքում ծանր վիրավորվելուց հետո ինձ տեղափոխեցին զինվորական հոսպիտալ, որտեղ մնացի 60 օր:

Հայկազ Վերդյանը մասնակցել է Կիեւի ազատագրմանը, Բեռլինի գրոհին: Վերադարձել է տուն կապիտանի կոչումով:

Ես ուրախ էի, որ վերջապես իմ տանն էի եւ հպարտ, որ հարազատներս կողքին էի կապիտանի կոչումով ու հաղթանակած:

Թող հայ զինվորը միշտ էլ հաղթանակած դուրս գա ամեն մի իրադրությունից, իսկ մեծ հաղթանակի, Շուշիի ազատագրման պանծալի տոների առթիվ հայրենիքի պաշտպաններին ցանկանում եմ, որ դժվարությունները նրանց չընկճեն եւ միշտ բարձր պահեն հայ ազգի անունը,- մաղթում է վետերանը:

ԼՈՆԱ ԳԱՆԻԲՅԱՆ
ԼՈՒԻԶԱ ԳԲԻԳՈՐՅԱՆ

Ի ՀՈՒՇ

Երեքն էին

Չորրորդ եղբայրը՝ Գրիգոր Մեսրոպյանը, 1927 թ. գիշերը, կոմերիտական հանձնարարություն կատարելու ժամանակ վախից հանկարծամահ է լինում: Սկեսուր-մայրիկս՝ Գեղեցիկը, չէր մոռանում, սրտի անբուժելի ցավը չէր մեղմանում, թեեւ անցել էին երկար տարիներ: Խեղճը չէր գուշակում, որ վաթսարագույնը՝ ողբերգությունը, դեռ հետո էր գալու:

Մեծը՝ Արշակը, Շամշադինում Փարիզի կոմունայի օրինակով կազմակերպված, կոմունայի նախագահի տեղակալ էր ընտրվել: Ստալինի «Գլխապտույտ հաջողություններից» աշխատությունից հետո կոմունայի բազայի հիման վրա կազմակերպվում է կոլտնտեսություն, իսկ կոմունան (վաղաժամ կազմակերպված միություն) ցրվում է: Այդ ժամանակի լոզունգը համատարած կոլեկտիվացումն էր: Շրջանի բոլոր գյուղերում սկսվում է այդ շարժումը: Կոլտնտեսային շարժման մեջ չեն ընդգրկում կուլակներին, նրանց, ովքեր մի քանի զույգ եզներ, ձիեր, անասուններ ունեին: Բայց բարեբախտաբար շատ երկար չտեւեց: Գանգատների շնորհիվ Մոսկվայից հանձնաժողովներ ուղարկվեցին: Աղոտ հիշում եմ: Նրանք ուշադիր նայում էին այդ, այսպես կոչված, կուլակներին, նրանց

Արշակ Մեսրոպյան

Վասիլ Մեսրոպյան

Իսրայել Մեսրոպյան

ունեցվածքին, նրանց արտելակերպին եւ գլուխները թափահարում էին զարմանքից: Եվ այդ ընտանիքներին, որ ախորել էին գյուղի ծայրամասի անասնագոմերը, վերադարձրին իրենց վայ «ապրանքները»:

Սկսվել էր համատարած կոլեկտիվացումը: Դա, որքան հիշում եմ, 1930 թ. ձմռանն էր: Թեեւ իմ հայրը եղել էր 1917 թ. կոմունիստ եւ 1921 թ. խորհրդայնացման ժամանակ զոհվել էր 30 տարեկանում՝ մեզ թողնելով թվառականի վիճակում: Մեզ էլ չէին մոռացել կուլակների շարքը ընդգրկելով: Ինչեւէ:

Արշակը, որպես այդ ժամանակների աչքաբաց, խելացի, լավ կազմակերպիչ, կոլտնտեսության նախագահ է ընտրվում Այգեձոր-Չինարի գյուղերում: Որտեղ որ նա նախագահ էր ընտրվում, այնտեղ տիրում էր ազնվությունը, արդարությունը, կարգապահությունը, որը եւ դառնում էր բարեկեցության, հարստության գրավականը:

Երկրորդ եղբայրը՝ Վասիլը շրջանի գյուղբաժնում հաշվապահ-հրահանգիչ էր: Նա առանց բարձրագույն կրթություն ստանալու լավ մասնագետ էր շրջանում: Կոլտնտեսությունների տարեվերջյան բալանսները կազմելու ժամանակ ոչ միայն շրջանի բոլոր գյուղերին էր օգնում, երբեմն Երեւանից գյուղնախարարությունը նրան ուղարկում էր Հայաստանի որոշ շրջանների օգնելու (բոմբիրի) նպատակով: 1941 թ. շրջանում կազմակերպվում է ՄՏԿ: Շրջկոմի բյուրոն Վասիլին նշանակում է նոր կազմակերպված ՄՏԿ-ի տնօրենի տեղակալ:

Երրորդ եղբայրը՝ Իսրայելը 1940 թ. զորակոչվել էր Կարմիր բանակ՝ Վելիկիե-Լուկի քաղաքը: 1941 թ. ֆաշիստական Գերմանիան հարձակվեց մեր երկրի վրա: Հունիսի 23-ին սկսվեց զորակոչը: Դա զորակոչ չէր, այլ տոտալ մոբիլիզացիա: Գործող բանակ էին ուղարկում համարյա բոլորին: Կոլտնտեսային դաշտերից հավաքում համարյա բոլորին գերանդիները, մանգաղները ձեռքերին, սված-ծարավ, նույնիսկ ցնցոտիներով:

Առաջին զորակոչի ժամանակ Արշակին ուղարկեցին: Նա ծառայել էր բանակում, ինչ-որ չափով ծանոթ էր զինվորական գործին, երեւի օգտակար էր հայրենիքի պաշտպանությանը: 1942 թ. փետրվարին Վասիլին ուղարկեցին հրամանատարական վերապատրաստման 6-ամսյա դասընթացների, որից հետո մեկնեց գործող բանակ: Սկեսուր մայրիկս երրորդ տղային էլ աղի-արցունքներով ուղարկեց գործող բանակ: Բանակում էին նաեւ սկեսուր մայրիկի մեծ թոռը եւ ուսուցիչ Ռուբեն Մաճկալյանը եւ փեսան՝ Ջահան Դարբինյանը, որը ԼԿԵՄ շրջկոմի առաջին քարտուղարն էր Շամշադինում: Բոնյան դեռ հեռավոր Շամշադին չէր հասել, եւ բոլորին ուղարկեցին գործող բանակ:

Սկեսուր-մայրիկս, արցունքն աչքերին, հինգ երկար ու ձիգ տարիներ սպասեց, սպասեց զավակներին: Եղավ ժամանակ, որ խեղճը Աստծուն խնդրում էր, որ որդիներից գոնե մեկին փրկի, որ նրա ոտի տակը համբուրի ու նոր մեռնի, բայց՝ ավա՜ղ: Աստված անխիղճ էր, մեր հարեւանի 6 տղաները եկան, իսկ սկեսուրիս հինգը... մնացին օտար երկրում, օտար երկնքի տակ: Սկեսուրս մահացավ, բայց մահ չէր: Մահվան տեսարանն էլ պատմելու չէ: Հավանաբար նա դեռ սպասում է իր սիրասուն որդիներին, այժմ արդեն ոսնձայներին:

Չիրականացան նրա եւ մեր բոլորի ցանկությունները:

Այդքան տարիներ Աստծուն խնկարկելով, հուսալով հուսախաբ եղանք: Մնացին խունացած եռանկյունի նամակները որպես հուշ, որպես դաղը հիշողություններ:

1941 թ. հուլիս ամսին, պատերազմը սկսվելուց հետո, նամակ ստացանք Իսրայելից, որը եղբայրներից ամենափոքրն էր եւ գտնվում էր զինվորական ուսումնարանում, Վելիկիե-Լուկի քաղաքում: Նամակն ավարտվում էր հետեւյալով, որ «շուտով իմ տանկը ձայն կտա Բեռլինում»:

Դա նշանակում էր, որ խորհրդային իշխանությունը հայտնի էր Գերմանիայի «ոչնչացնող հարձակման» անգամ մոտալուտ ժամանակը:

Շամշադինի այդ փոքրիկ գյուղից 500 հոգի մեկնեցին ռազմաճակատ, 162-ը չվերադարձան, մնացին օտար երկրներում, օտար երկնքի տակ:

ՍԱՖՈՆԻԿ ՄԵԼՔՈՒՄ-ՄԵՍՐՈՊՅԱՆ

Վետերաններ

Մարտական ծառայության ուղով

Գնդապետ Պետրոս Արտաշեսի Պետրոսյան: Ծնվել է 1923 թ.-ին: 1941 թվականին ավարտել է միջնակարգ դպրոցը եւ կամավոր համալրել Կարմիր բանակի շարքերը: Ավարտելով Թբիլիսիի հրետանային ռազմական դպրոցը, 1942 թ. ստացել է կրտսեր լեյտենանտի կոչում եւ մեկնել ռազմաճակատ: Տարբեր ճակատներում մասնակցել է ռազմական գործողությունների, սկզբում որպես հրետանային դասակի հրամանատար, այնուհետեւ հրետանային միավորման կազմում ընդգրկված առանձին հակատանկային կործանիչ դիվիզիոնի մարտկոցի հրամանատար: 1943-1944 թթ. երեք անգամ վիրավորվել է եւ ապաքինումից անմիջապես հետո կրկին վերադարձել ռազմաճակատ: Մասնակցել է Կուրսկ-Օրյոլի համար մղված պատմական մարտերին, այնուհետեւ Ուկրաինայի, Ռումինիայի, Բուլղարիայի, Հունգարիայի, Մոլդավայի եւ Չեխոսլովակիայի ազատագրմանը: Մարտական գործողություններին ակտիվ մասնակցության համար արժանացել է Կարմիր աստղի, Հայրենական պատերազմի առաջին աստիճանի շքանշանների եւ երկու տասնյակից ավելի մեդալների: 1946 թ. մայիսին զորացրվել է եւ նույն տարին էլ ընդունվել Երեւանի պետական համալսարանի միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետը: Ուսմանը զուգահեռ 1949 թ.-ին ծառայել է ԽՍՀՄ ՊԱԿ-ում, որտեղ օպերլիազորից հասել է մինչեւ Հայաստանի հետախուզության պետի պաշտոնին: 1959 թ. սկսած 10 տարուց ավելի գտնվել է արտասահմանյան գործուղումներում՝ Մերձավոր Արեւելքում, եվրոպական մի շարք երկրներում, ինչպես նաեւ ԱՄՆ-ում: Պարգեւատրվել է ԽՍՀՄ ՊԱԿ-ի եւ Հայաստանի ազգային անվտանգության ծառայության պատվավոր աշխատակցի կրծքանշաններով: Վերջին 10 տարիներին դասավանդել է Հայաստանի ԱԱԾ բարձրագույն դպրոցում, զբաղվել երիտասարդ կադրերի պատրաստմամբ: 2003 թ. հուլիսին ավարտելով ծառայությունը, անցել է վաստակած հանգստի: Ներկայումս դասավանդում է Երեւանի բուհերից մեկում:

- Պարոն Պետրոսյան ինչպե՞ս եղավ, որ դեռեւս 17 տարին չբոլորած երիտասարդը կամավոր մեկնեց ռազմաճակատ:

- Պատերազմը սկսվելու ժամանակ սովորում էի Լենինականի (ներկայումս Գյումրու) Մայակովսկու անվան թիվ 5 դպրոցի ավարտական դասարանում, միաժամանակ ակտիվորեն զբաղվում էի սպորտով, լավ մարմնամարզիկ էի, եւ քանի որ այն ժամանակ մանկավարժների խիստ պակաս էր զգացվում, ֆիզկուլտուրա էի դասավանդում թիվ 9 դպրոցում: Բնավորությամբ ակտիվ էի, զբաղվում էի նաեւ հասարակական աշխատանքով եւ ներկայացնում էի մեր դպրոցի կոմերիտմիությունը: Պատերազմի առաջին իսկ օրերին Լենինականում տեղի ունեցավ քաղաքի կոմերիտմիության ակտիվի ժողով, որի ընթացքում ելույթ ունեցա եւ խոսեցի այն մասին, որ մենք երիտասարդներս միահամուռ պետք է պաշտպանենք մեր հայրենիքը եւ կոչ արեցի իմ հասակակիցներին հետեւել իմ օրինակին: Կարճ ժամանակ հետո ինձ հրավիրեցին տեղի զինկոմիսարիատ եւ առաջարկեցին մեկնել Թբիլիսիի հրետանային ռազմական դպրոց, սակայն քանի որ ես դեռեւս չէի ավարտել դպրոցը, զինկոմիսարիատը միջնորդեց, որպեսզի ժամանակից շուտ ավարտական քննություններ հանձնեմ, ինչը եւ արեցի: 1942 թ. ավարտելով Թբիլիսիի հրետանային ռազմական դպրոցը՝ ստացա կրտսեր լեյտենանտի կոչում եւ մեկնեցի ռազմաճակատի ամենաթեժ կետերից մեկը, որը հետագայում անվանվեց Կուրսկի աղեղ:

- Որտե՞ղ ստացաք Ձեր առաջին մարտական մկրտությունը:

- Լինելով 18 տարեկան երիտասարդ սպա, ղեկավարում էի հրետանային գնդի դասակներից մեկը: Մարտական առաջին մկրտությունս ստացել եմ Կուրսկի շրջանի Պրոխորովկա գյուղի մատույցներում: Կռիվը դաժան էր, ուժերն անհավասար: Բայց հաջողվեց կասեցնել թշնամու գրոհը: Այդ մարտում էլ առաջին անգամ վիրավորվեցի: Ապաքինվելուց հետո կրկին վերադարձա մարտական դաշտ՝ համալրելով ուկրաինական ճակատի մարտիկների շարքերը: Աստիճանաբար հմտանում էի մարտական գործողությունների մեջ: Աշխատում էի ռազմական հանձնարարությունները կատարել հնարավորինս փոքր զոհերով: Կարեւորում եմ իմ ղեկավարած հրետանային մարտկոցի մասնակցությունը Կորսուն-Շեւչենկոյի շրջանում տեղի ունեցած ֆաշիստական զորքերի շրջափակման եւ ոչնչացման մարտերին:

- Ո՞ր մարտն է եղել ամենածանրը:

- 1943 թվականն էր, խորհրդային Միության զինված ուժերը անցել էին համընդհանուր հարձակման, անհրաժեշտ էր անցնել Դնեպրը: Դնեպրի մյուս ափին տեղակայված հակառակորդի ուժերը գտնվում էին պաշտպանական դիրքերում եւ անընդհատ կրակի տակ էին պահում գեսանցում իրականացնող ստորաբաժանումներին: Առաջադրանքի կատարումը դժվարացնում էր նաեւ այն հանգամանքը, որ բացի մարտական ուժից, գետի մյուս ափը պետք է տեղափոխեինք նաեւ հրետանային մարտկոցները, ձիերը, ռազմամթերքը: Մտակեցինք գործողության պլան, համաձայն որի գետանցումը իրականացվելու էր գիշերով: Մեկ օրում պատրաստեցինք լաստեր, դրանց վրա տեղադրեցինք հրետանային մարտկոցները, ռազմամթերքը, իսկ ձիերին կապեցինք լաստերից: Արշալույսին, երբ դեռ նոր-նոր սկսում էր լուսանալ, գետանցումը իրականացվեց, չնայած թշնամու հրթիռների լույսի ներքո մեզ վրա տեղացող կրակի տարափին եւ զոհերի քանակին, հրամանը կատարվեց: Դաժան օրեր էին, որոնք անցան պատմության գիրկը, սակայն երբեք չեն ջնջվի իմ հիշողությունից:

Բեկորը, որը մինչ օրս գտնվում է մարմնիս մեջ, հիշեցնում է պատերազմի արհավիրքների մասին: ԽՍՀՄ բանակը արագ առաջ էր շարժվում ազատագրելով ուկրաինական քաղաքներն ու գյուղերը: Շատ հաճախ այնպես էր լինում, որ հրետանին, որը պատերազմական օրենքներով միշտ պետք է լիներ երկրորդ գծում, հայտնվում էր առաջինում: 1943 թ. օգոստոսի 7-ն էր, ինձ իր մոտ կանչեց հրետանային գնդի շտաբի պետ մայոր Պոպովը եւ հրամայեց, որ իմ ղեկավարած հրետանային մարտկոցը պետք է տեղաբաշխվի Ալեքսանդրովկա գյուղի մոտակայքում ու անձամբ իմ քարտեզի վրա նշագծեց վերոնշյալ գյուղի գտնվելու վայրը: Հրամանը ստանալուց շուտ 4 ժամ հետո արդեն գտնվում էինք Ալեքսանդրովկա գյուղում: Տեղաբաշխվելուց հետո արդեն մթնշաղին ինձ մոտ են վազում մի քանի հրետանավորներ եւ զեկուցում, որ հայտնվել ենք թշնամու շրջափակման մեջ: Անմիջապես որոշում ընդունեցի պատրաստվել մարտի, եւ քանի որ դեռեւս չէինք հասցրել դաշտային հեռախոսակապ անցկացնել, հրամայեցի, որ երկու զինվոր ամեն գնով փորձեն ճեղքել շրջափակումը, հրամանատարությանը տեղեկացնեն եւ օգնություն խնդրեն: Շուտ կես օր տեւած դաժան մարտից հետո, երբ սպառվել էին ռազմամթերքի պաշարները եւ հրամայել էի, որ ոչնչացվեն հրետանային մարտկոցները, օգնությունը վրա հասավ: Այդ մարտի ժամանակ ծանր վիրավորվել էի, սակայն դեռեւս ոտքի վրա էի, երբ հրամայեցին ներկայանալ դիվիզիայի հրամանատար գեներալ Սեդինի մոտ: Վիրավոր ոտքս մի կերպ քարշ տալով ներկայացա եւ զեկուցեցի: Գեներալը բարկացած տոնով հարցնում էր, թե ինչպես եղավ, որ իմ ղեկավարած ստորաբաժանումը հայտնվեց դեռեւս մեր չգրաված տարածքում: Գեներալի կողքին կանգնած մայոր Պոպովը ամբողջովին կարմրատակած աչքերով հասկացնում էր, թե ինչ ուզում ես ասա, միայն թե չասես որ ես եմ սխալվել: Զեկուցեցի, որ դա իմ սխալն է, ճիշտ չեմ կողմնորոշվել տեղանքում: Միայն իմ խոսքերից հետո Պոպովի շունչը տեղը եկավ: Տեսնելով ինձ վիրավորված՝ գեներալի բարկությունը զգալիորեն նվազեց: Նա հրամայեց կարգապահական կանոնների խախտման համար ինձ նկատողություն տալ, միաժամանակ ցուցաբերած արիության համար պարգեւատրել Կարմիր աստղի շքանշանով: «Ծառայում եմ Խորհրդային Միությանը» խոսքերը լեզվիս ուշաթափվեցի: Հետագայում իմացա, որ գեներալի կարգադրությամբ նրա ծառայողական մեքենայով ինձ հասցրել են բուժկետ, որտեղ եւ պարզվել է, որ բացի ոտքից վիրավորվելուց, բեկորային վնասվածք եմ ստացել նաեւ ծնոտիս մոտ: Արդեն բուժկետում, մի քանի օր անց, ինձ հանձնեցին Կարմիր աստղի շքանշանը: Ոտիս լավանալը շատ կարճ տեւեց, իսկ ծնոտիս առանցքում լոված բեկորը աստիճանաբար բարդացրեց առողջական վիճակս: Բժիշկները ինձ ցանկանում էին ուղարկել խոր թիկունք, սակայն ես ընդդիմանում էի: Ի վերջո ինձ ուղարկեցին մոտակայքում գտնվող զինվորական հոսպիտալ, ուր ոչ մի վիրաբույժ հանձն չէր առնում կատարել այդ բարդ վիրահատությունը: Իմ բախից տեսչական այցով Սլավյանսկի զինվորական հոսպիտալ ժամանեց այն ժամանակվա ճակատի գլխավոր վիրաբույժ, գեներալ, ակադեմիկոս Բուդենկոն: Ինձ զննելով, նա կտրականապես դեմ արտահայտվեց վիրահատելուն, շեշտելով, որ կարող են դիմչել ծնոտիս նյարդին, ինչի հետեւանքով էլ կարող էի ընդմիշտ հաշմանդամ մնալ: Բուդենկոն ինձ ասաց, որ աստիճանաբար բերանս կսկսի բացվել, ուղղակի պետք է համբերել: Այդպես էլ եղավ, երկու ամիս անց ես արդեն շարքերում էի:

- Ապաքինվելուց հետո նորից վերադարձաք Ձեր հին զորամասը:

- Քանի որ իմ գունդն արդեն հեռու էր, ինձ նշանակեցին առանձին հակատանկային կործանիչ դիվիզիոնի մարտկոցի հրամանատար: Այն ենթարկվում էր անմիջապես 244-րդ դիվիզիայի հրամանատարին: Այս ստորաբաժանումն արագ հակազդման դեր էր կատարում: Մեր դիվիզիոնը ուղարկում էին այնպիսի թեժ կետեր, որտեղ անհրաժեշտ էր ճեղքել թշնամու պաշտպանությունը, ապահովել հետեւակի առաջխաղացման հնարավորությունը: Այս դիվիզիայի շարքերում էլ մարտնչեցի մինչեւ պատերազմի ավարտը, թշնամուց ազատագրելով Ուկրաինան, Մոլդովան, Հունգարիան, Ռումինիան, Բուլղարիան, Չեխոսլովակիան, պատերազմն ավարտելով Բեռլինի մատույցներում:

- Դուք շատ հարուստ եւ արկածներով լի կյանք եք անցել, ինչ կցանկանայիք փոխանցել երիտասարդությանը:

- Մեր նորանկախ պետության կազմավորման գործում մեծ է երիտասարդության դերը, քանի որ նրանք են մեր ապագան կերտողները: Կոչ եմ անում նրանց սիրել հայրենիքը, լինեն մեր պետության ազնիվ քաղաքացիներ եւ որտեղ էլ որ աշխատելիս լինեն՝ նվիրվեն իրենց գործին:

ՄԱՐԳԻՍ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ՆՐԱՆՔ ԱՊՐՈՒՄ ԵՆ ՄԵՐ ԿՈՂՔԻՆ

Առողջ ուրտ ցավ

ՀՀ պաշտպանության նախարարության կոլեգիայի ընդլայնված նիստում նախարարը՝ Սերժ Սարգսյանը, զինվորական կենսաթոշակի անցնելու կապակցությամբ շնորհակալություն հայտնեց բուժծառայության գնդապետ Էդվարդ Հակոբյանին եւ իր ձեռքով նրա կրծքին ամրացրեց «Վազգեն Սարգսյան» մեդալը:

Հուզիչ պահ էր գնդապետի համար:

Առաջին անգամ չէր արժանանում պարգեւի: Դեռ Խորհրդային Միության ժամանակ երկու «Աշխատանքային կարմիր դրոշ» շքանշան է ստացել, հետո՝ անկախ Հայաստանի կառավարական բարձր պարգեւներից մեկը՝ «Մխիթար Հերացին»: Իսկ մեդալները բազմաթիվ են:

Այս մեկը, սակայն, ուրիշ էր:

- Ինձ համար շատ մեծ պատիվ էր այսօրվա նախարարի ձեռքից ստանալ նախկին նախարարի անվամբ մեդալը:

Հիշողությունները տանում են դեպի 90-ական թվականները: Հայկական բանակը նոր էր ստեղծվում: Կադրերի, այդ թվում բուժաշխատողների, մեծ կարիք կար: Վազգեն Սարգսյանը հրավիրեց ծառայության: Առանց վարանելու եկավ: Եկավ՝ առողջապահական գործի կազմակերպման մեծ փորձով, որ ինստիտուտն ավարտելուց հետո կուտակել էր հանրապետության տարբեր բուժհիմնարկներում աշխատած տարիներին: Եղել էր եղեգնաձորի սանիտարահամաճարակային կայանի վարիչ, Սեւանի շրջանային հիվանդանոցի գլխավոր բժիշկ, Երեւանի թիվ 2 հիվանդանոցի գլխավոր բժիշկ, Հանրապետական հիվանդանոցի գլխավոր բժիշկ եւ, վերջապես, Երեւանի քաղաքապետարանի առողջապահության վարչության պետ: Եկավ, հագավ սպայական համազգեստը, կրեց մայորի ուսադիրներն ու լծվեց գործի: Ծանր ժամանակներ էին, արցախյան գոյամարտում երկրի բախտն էր վճռվում: Հաղթանակ տանող ճանապարհի ամեն մի թիզ հողը մեծ գին էր պահանջում՝ զոհեր, վիրավորներ, զրկանքներ: Վիրավորների կյանքը փրկել էր պետք, ամեն օր հարյուրներով էին նրանց բերում, հիվանդանոցներում նեղվածք էր:

Էդվարդ Հակոբյանը, բանակի ղեկավարության հետ երկաթուղայիններ հիվանդանոցի բազայի վրա Երեւանում հիմնադրեց ՀՀ զինված ուժերի կենտրոնական հոսպիտալն ու դարձավ նրա առաջին պետը: Այնուհետեւ ձեռնամուխ եղավ հանրապետության տարբեր տարածքներում, ինչպես նաեւ պատերազմական գոտում նման բուժհիմնարկների ստեղծմանը: Նրա անմիջական մասնակցությամբ զինվորական հոսպիտալ հիմնվեց Ջաբրայիլում: Այս աշխատանքներին զուգահեռ բանակում պետք էր ապահովել նաեւ սանիտարահամաճարակային անվտանգությունը: Եվ ահա, Էդվարդ Հակոբյանը նոր հանձնարարություն է ստանում. պաշտպանության նախարարության համակարգում կազմակերպել սանիտարահամաճարակային անվտանգության ծառայություն: Գործը կատարվում է հմտությամբ ու արագ, Հակոբյանն էլ նշանակվում է այդ նոր ծառայության պետ: Սա զինվորական ծառայության մեջ դեռ նրա վերջին պաշտոնը չէր: Այդտեղ մի քանի տարի աշխատելուց հետո արդեն 60-ն անց բուժծառայության գնդապետը մեկնում է Ղարաբաղ, պաշտպանության բանակում աշխատելու որպես ռազմաբժշկական վարչության պետ:

- Երկու տարի աշխատել եմ Ղարաբաղում, եւ այդ ընթացքում բանակում հիվանդության պատճառով մահվան ոչ մի դեպք չի արձանագրվել:

Զինվորական թոշակի անցնելուց հետո Հակոբյանը նորից աշխատանքի մեջ է, նա նշանակվում է ՀՀ առողջապահության նախարարության համաճարակային տեսչության փորձագիտական լաբորատորիայի փոխտնօրեն:

Ճանաչելով Էդվարդ Հակոբյանի անցած ուղին, ակամա մտածում ես՝ նման կենսագրությունն ինքն իրեն չի ստեղծվում:

- Բոլոր տեսակի հարաբերություններում մարդկային սկզբունքները պետք է գերիշխեն եւ արտացվություն պետք է լինի գործի նկատմամբ: Մարդ ինչքան էլ առողջ սիրտ ունենա, վատ բաները տեսնելիս ցավ պետք է զգա,- ասում է նա:

Ս. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Հերոսամարտ

Մեծ հաղթանակը

ԳԵՈՐԳԻ ՅԱՐԱԼՅԱՆ

1941 թ. հունիսի 22-ին, առանց պատերազմ հայտարարելու, ֆաշիստական Գերմանիան հարձակվեց Խորհրդային Միության վրա: Ոտնահարվեց 1939 թ. ԽՍՀՄ-ի եւ Գերմանիայի միջեւ կնքած չհարձակվելու պայմանագիրը:

Հյուսիսային սառուցյալ օվկիանոսից մինչեւ Սեւ ծովն ընկած տարածում մղվում էին համառ եւ կատաղի մարտեր: Երկրում հայտարարվեց համընդհանուր զորահավաք: Ծանր մարտերից հետո քաղաքներն ու գյուղերը թողնելով, Կարմիր բանակը նահանջում էր:

Խորհրդային ինֆորմբյուրոն հաղորդում էր, որ մեր զորքերը նահանջում են, որպեսզի «համահարթեն ռազմաճակատը»:

Հուլիսի 3-ին ռադիոյով ելույթ ունեցավ Ի. Վ. Ստալինը, կուսակցությանը եւ ժողովրդին կոչ անելով ոտքի ելնել թշնամու դեմ սրբազան պայքարի: Հուլիսի 22-ից գերմանական օդուժը սկսեց ռմբակոծել Մոսկվան: Զենիթային կայանքների խափանիչ կրակը չէր

լռում գիշեր ու ցերեկ: Այնուամենայնիվ, մայրաքաղաքի մատույցներ էին ներխուժում ֆաշիստական «գիշանգղներ»: Մոսկվայի բնակչությունը մոբիլիզացվեց խրամատների եւ այլ արգելափակոցների կառուցման նպատակով:

Սեւ ծովում խորտակվեցին բազմաթիվ նավեր, այդ թվում՝ մարդատար: Այստեղ ֆաշիստները կիրառում էին մագնիսական ականներ: Այն օրերին, երբ հայրենիքի վրա վտանգ էր կախված եւ թշնամին Մոսկվայի դարպասների մոտ էր, Կարմիր հրաբարակում նոյեմբերի 7-ին անցկացվեց զորահանդես: Հենց այնտեղից զորքերը շարժվում էին դեպի ռազմաճակատ: Այդ ծանր օրերին երիտասարդներից շատերը ընդգրկվում էին կուսակցության մեջ: Կուսումս ստանալով, ոտքակի գնում էին մարտի:

Կարմիր բանակը ֆաշիստներին առաջին հարվածը հասցրեց Մոսկվայի մոտ 1941 թ. դեկտեմբերի 5-ին: Գերմանական զորքերը հետ մղվեցին, կրելով կենդանի ուժի եւ տեխնիկայի խոշոր կորուստներ: Մոսկվայի պաշտպանության օրերին Սորմովոյի գործարանից սկսեցին ռազմաճակատ ուղարկել խորհրդային առաջին՝ S-34 տանկերը: Մարտերում սկսեցին կիրառվել առասպելական «Կատյուշաները»: Օգնեց նաեւ ռուսական գրաբունչ ձմեռը: Դրանով իսկ ի դերեւ ելավ գերմանական զենքի անպարտելիության, կայծակնային հաղթանակի առասպելը:

Բայց թշնամին դեռ ուժեղ էր եւ շարունակում էր արշավանքը: Թշնամու բանակի կազմում կային ավելի վաղ օկուպացված եւ ստրկացված երկրների զորքեր: Քնած չէին «Աբվեր» եւ «ԷՍ ԴԵ» հետախուզությունների գործակալները: Խորհրդային Միության հողի վրա ոտք դնելով, գերմանաֆաշիստական զավթիչները շաս վայրերում զգացին ժողովրդի ատելությունը, որը հարվածներ էր հասցնում ընդհատակից, պարտիզանական պայքար ծավալում:

1942 թ. գարնանը գերմանացիները սաստկացրին հարձակումը: Պաշտպանությունը ձեղքելով, թշնամու տանկերը եւ մոտորացված հետեւակը շարժվեցին դեպի երկրի խորը եւ տիրացան տնտեսական ու ռազմավարական կարեւոր օբյեկտների: Շուտով Լենինգրադը հայտնվեց լիակատար պաշարման մեջ: Քաղաքը ենթարկվում էր թշնամու հրետակոծությանը եւ օդուժի հարվածներին: Ֆաշիստ օդաչուները ռմբակոծում էին նույնիսկ սանիտարական գնացքները եւ ճանապարհներին խաղաղ շարժվող սայլերը:

Կարմիր բանակը նահանջում էր, թողնելով քաղաքներ ու այլ բնակավայրեր: Կարեւոր օբյեկտները՝ էլեկտրակայանները, գործարանները պայթեցվում էին, որպեսզի չընկնեն թշնամու ձեռքը:

Հակառակորդի թվով գերազանցող ուժերը հասան Կուբան: Հարկ եղավ թողնել Մայկոպը, Կրասնոդարը, Մոզդոկը: Բոլոր լեռնանցքները եւ արահետները հիանալի ճանաչող լեռնցիների պարտիզանական ջոկատները զգալի կորուստներ էին պատճառում թշնամուն: Կովկասի սահմանների մոտ Թուրքիան 26 դիվիզիա էր կենտրոնացրել եւ հարմար պահի էր սպասում Անդրկովկասի խորհրդային հանրապետությունների վրա հարձակվելու համար:

Այդ ժամանակ գերմանացիներն արդեն Վոլգայի մոտերքում էին: Ստալինգրադում բորբոքվեցին կատաղի փողոցային մարտեր: Կռվում էին յուրաքանչյուր տան եւ թաղամասի համար: Այդ ծանր եւ արյունահեղ ճակատամարտում Ստալինգրադը դյուցազնաբար տոկաց եւ հաղթեց: Կարմիր բանակը փայլուն հաղթանակ տարավ քաղաքի մատույցներում: Շրջափակման մեջ հայտնվեցին ֆաշիստական 22 դիվիզիաներ, գերի ընկավ ֆելդմարշալ Պաուլյուսը: Գերմանիայում սուգ հայտարարվեց:

Հիմա արդեն Կարմիր բանակն էր հաղթականորեն առաջ շարժվում: 1943 թ. հունվարին Լադոգա լճի շրջանում ճեղքվեց Լենինգրադի շրջափակումը: Հիացական բացականչություններով ջերմագին միմյանց հանդիպեցին Վոլխովի եւ Լենինգրադի ռազմաճակատների մարտիկները: Սառույցի վրա բացվեց «կյանքի ճանապարհ»: Հարձակումը շարունակվում էր:

Ռազմաճակատներում իրադրությունը փոխվեց հօգուտ Խորհրդային Միության: Արդեն բոլոր ռազմաճակատներում մեկուկեսամսյա անդորր տիրեց: Խորհրդային ինֆորմբյուրոն հաղորդում էր, որ ռազմաճակատներում առանձնակի փոփոխություններ տեղի չեն ունեցել: Երկու կողմերն էլ պատրաստվում էին նոր ու ահեղ մարտերի: Հիտլերականներն այլեւս չէին կարող հարձակվել ամբողջ ռազմաճակատով: Նրանք ընտրեցին «Կուրսկի աղեղը», այն հարմար սեղ համարելով: Նրանք ուզում էին հյուսիսից (Օրյոլ) եւ հարավից (Բելգորոդ) հարվածելով գրավել Կուրսկը եւ գործողությունների ազատություն ստանալ, արդեն Տամբովը շրջանցելով՝ թիկունքից մտնել Մոսկվա: Դրանով իսկ փակ աղեղի մեջ կարող էր հայտնվել միլիոնանոց խորհրդային բանակը:

1943 թ. հուլիսի 5-ին սկսվեց Կուրսկի ճակատամարտը: Գրոհի դիմեցին գերմանական «Վագր» եւ «Հովազ» տանկերը: Ամբողջ հողը սասանվեց արկերից ու ռումբերից: Տանկերը վառվում էին մոմերի պես, վառվում էր հողը: Երկու կողմերն էլ մեծ կորուստներ էին կրում: Հակառակորդի կողմից գործում էին «ԷՍ ԷՍ, «Ադոլֆ Հիտլեր» եւ «Մեռած գլուխ» ընտիր տանկային դիվիզիաները: Ստալինի հրամանով գեներալ Ռոտմիստրովի տափաստանային ռազմաճակատից հատկացվեցին պահեստային ուժեր, որոնք պետք է կռվեին «Հրե աղեղում»: Պրոխորովկայի մոտ (Բելգորոդ) տեղի ունեցած աշխարհում խոշորագույն տանկային ճակատամարտից հետո գերմանացիները չդիմացան եւ սկսեցին նահանջել: Խորհրդային բանակը «շտկեց» աղեղը եւ սկսեց սրընթաց հարձակվել: Ազատագրվեցին Օրյոլը եւ Բելգորոդը: Ի պատիվ այդ իրադարձության Մոսկվայում առաջին անգամ տրվեց հրավառություն:

Խորհրդային զինվորականներն արդեն կրում էին ուսադիրներ: Նոր համազգեստն էլ ավելի էր ոգեւորում ճակատայիններին: Շարունակելով հարձակվել եւ զավթիչներից ազատագրել գրավյալ տարածքները, խորհրդային զորքերը մոտեցան Կիեւին: Չնայած բոլոր խոչընդոտներին, գերագույն գլխավոր հրամանատարը կարգադրեց Կիեւը գրավել նոյեմբերի 7-ին՝ Հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխության 26-րդ տարեդարձի օրը: Կիեւի գրոհի ժամանակ կիրառվեցին զենիթային լուսարձակներ:

Նոյեմբերի 28-ին տեղի ունեցավ Թեհրանի կոնֆերանսը: Թշնամու շուտափույթ ջախջախման նպատակով Ստալինը պահանջում էր բացել երկրորդ ռազմաճակատ: Ռուզվելտը եւ Չերչիլը ձգձգում էին այդ գործը, թեեւ օգնում էին ռազմական տեխնիկայով եւ սնունդով: Ժողովուրդն արդեն փիչ էր հավատում խորհրդային բանակի հաջողությանը: Հաղթանակի նկատմամբ վստահություն ներշնչելու նպատակով Մոսկվայում, պահակախմբի ուղեկցությամբ, քայլերթի դուրս բերվեցին ավելի քան 30 հազար գերմանացի գերի զինվորներ ու սպաներ:

Դաշնակիցները ի վերջո բացեցին երկրորդ ռազմաճակատը: 1944 թ. հունիսի 6-ին անգլիացիներն ու ամերիկացիները էյզենհաուերի հրամանատարությամբ անցան Լամանշ նեղուցը եւ ոտք դրեցին Ֆրանսիայի հողի վրա: Սկսվեց Ֆրանսիայի ազատագրումը: Երկրի ազատագրմանը մասնակցեց նաեւ Շառլ դը Գոլը, որն էլ դարձավ ազատագրական շարժման առաջնորդը: Իտալիայում դաշնակիցները ձերբակալեցին Մուսոլինիին:

Դաշնակիցները ռմբակոծում էին Գերմանիայի մեծ քաղաքները: Անգլո-ամերիկյան օդուժի զանգվածային գրոհներից հիմնահատակ կործանվեց Դրեզդենը: Պակաս չտուժեց նաեւ Բեռլինը: Ժամանակին օդուժի ռայխմարշալ Գյորինգը հայտարարել էր, թե Գերմանիայի տարածքի վրա ոչ մի ռումբ չի ընկնի:

Խորհրդային բանակն արդեն ազատագրել էր խորհրդային ամբողջ տարածքը: Կային նաեւ անանցանելի ճահիճներ եւ անտառներ, որոնք մարտիկները հաղթահարում էին, անտպասելի հարված հասցնելով այնտեղ, որտեղ թշնամին ամենից փիչ էր սպասում: Օկուպացված երկրներն ազատագրելուց հետո խորհրդային զորքերը շարժվում էին արդեն Գերմանիայի տարածքով: Թշնամին կատաղի դիմադրություն էր ցույց տալիս: Ճանապարհին թշնամին բազում ամրություններ էր կառուցել, որոնց գրավման համար մեծ ջանքեր էին պահանջվում:

Միեւնույն ժամանակ Գերմանիայում որոշ շրջանակներ պատրաստվում էին հեղաշրջման, որպեսզի գաղտնի հաշտություն կնքեն ԽՍՀՄ-ի դաշնակիցների հետ: 1944 թ. անհաջող մահափորձ կատարվեց Հիտլերի դեմ: Մահափորձի գլխավոր նախաձեռնողներն էին գլխավոր շտաբի եւ «Աբվեր» ռազմական հետախուզության բարձրաստիճան անձինք: Կանարիսը եւ Ֆյուրերի վրա մահափորձ կատարած մյուս անձինք մահապատժի ենթարկվեցին: «Աբվերը» լուծարվեց, իսկ առավել հուսալի անձինք տեղափոխվեցին «ԷՍ ԴԵ»՝ Շելենբերգի մոտ: Այդ հետախուզությունը «ԷՍ

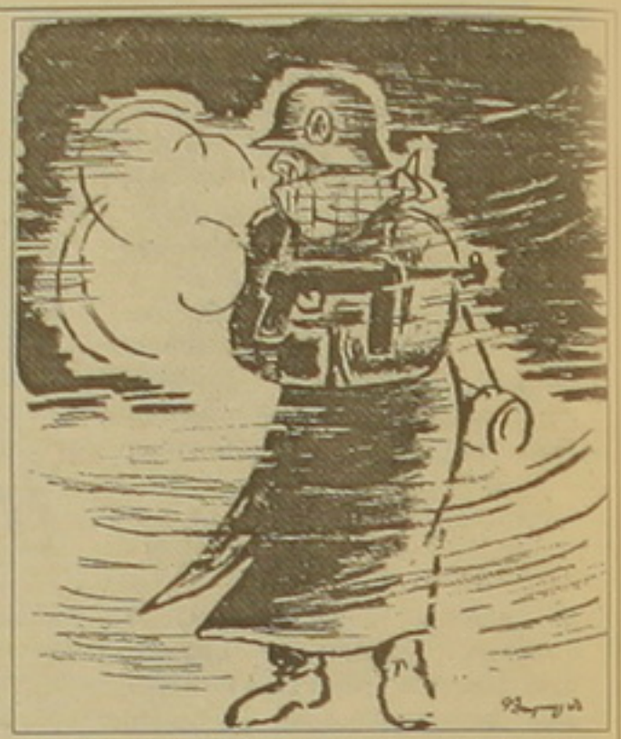

ԷՍ»-ի կազմի մեջ մտնում էր որպես անվտանգության գլխավոր կայսերական գերատեսչության 6-րդ վարչություն:

Շուտով Խորհրդային Միության թիկունքում գերմանացիները բանակցություններ սկսեցին ԽՍՀՄ դաշնակիցների հետ՝ պատճառաբանելով, որ գերմանացիների եւ անգլո-ամերիկացիների այդ դաշինքը գլխավորապես ուղղված է կոմունիզմի դեմ: Բանակցությունները վարում էին «ԷՍ ԷՍ»-ի գլխավոր շտաբի ղեկավար Վոլֆը եւ ամերիկացի Դալեսը:

Խորհրդային հետախույզները բացահայտեցին եւ կանխեցին այդ ծրագիրը: Խորհրդային հետախույզ Իսաեւը (Շտիրլից) հնարավոր ամեն ինչ արեց, որպեսզի իրադարձությունների ամբողջական պատկերը հաղորդվի ԽՍՀՄ գերագույն հրամանատարությանը: 1945 թ. փետրվարի 4-ին տեղի ունեցավ Յալթայի կոնֆերանսը: Ստալինը, Ռուզվելտը, Չերչիլը հանդիպման ժամանակ քննարկեցին Գերմանիան արեւմտյան եւ արեւելյան գոտիների բաժանելու հարցը:

Հիտլերն արդեն փիչ հույսեր ուներ: Ռուզվելտի մահը եւս չօգնեց նրան: Ժամանակին Հիտլերը

միջոցներ չէր հատկացրել ատոմային ռումբի ստեղծման համար: Նա չէր հավատում գիտնականներին, թեեւ արդեն առկա էին ռումբի ստեղծման սաղմերը:

Հիտլերը երազում էր նկարիչ դառնալ, բայց բոնապարտ դարձավ: Եթե նկարիչ դառնար, գուցե պրոտեստ մինչեւ խոր ծերություն, եւ այդ հրեավոր արյունահեղությունը չէր լինի:

Դաշնակիցները արդեն մոտենում էին Բեռլինին: Հակառակորդը նրանց գրեթե չէր դիմադրում: Հարց ծագեց, թե ո՞վ առաջինը կմտնի Բեռլին՝ դաշնակիցնե՞րը, թե՞ խորհրդային զորքերը: Ծավալուն գրոհից հետո Բեռլինը գրավեցին խորհրդային զորքերը: Ռայխստագի վրա ծածանվեց խորհրդային դրոշը: Տեղի ունեցավ Գերմանիայի լիակատար եւ անվերապահ կապիտուլյացիա: Արձանագրությունն ստորագրեցին լեգենդար Կ. Գ. Ժուկովը եւ Վ. Քեյտելը (Գերմանիա): 1945 թ. մայիսի 9-ը հռչակվեց Հաղթանակի օր: Այդպես Խորհրդային Միությունը պատմական հաղթանակ տարավ ֆաշիստական Գերմանիայի նկատմամբ:

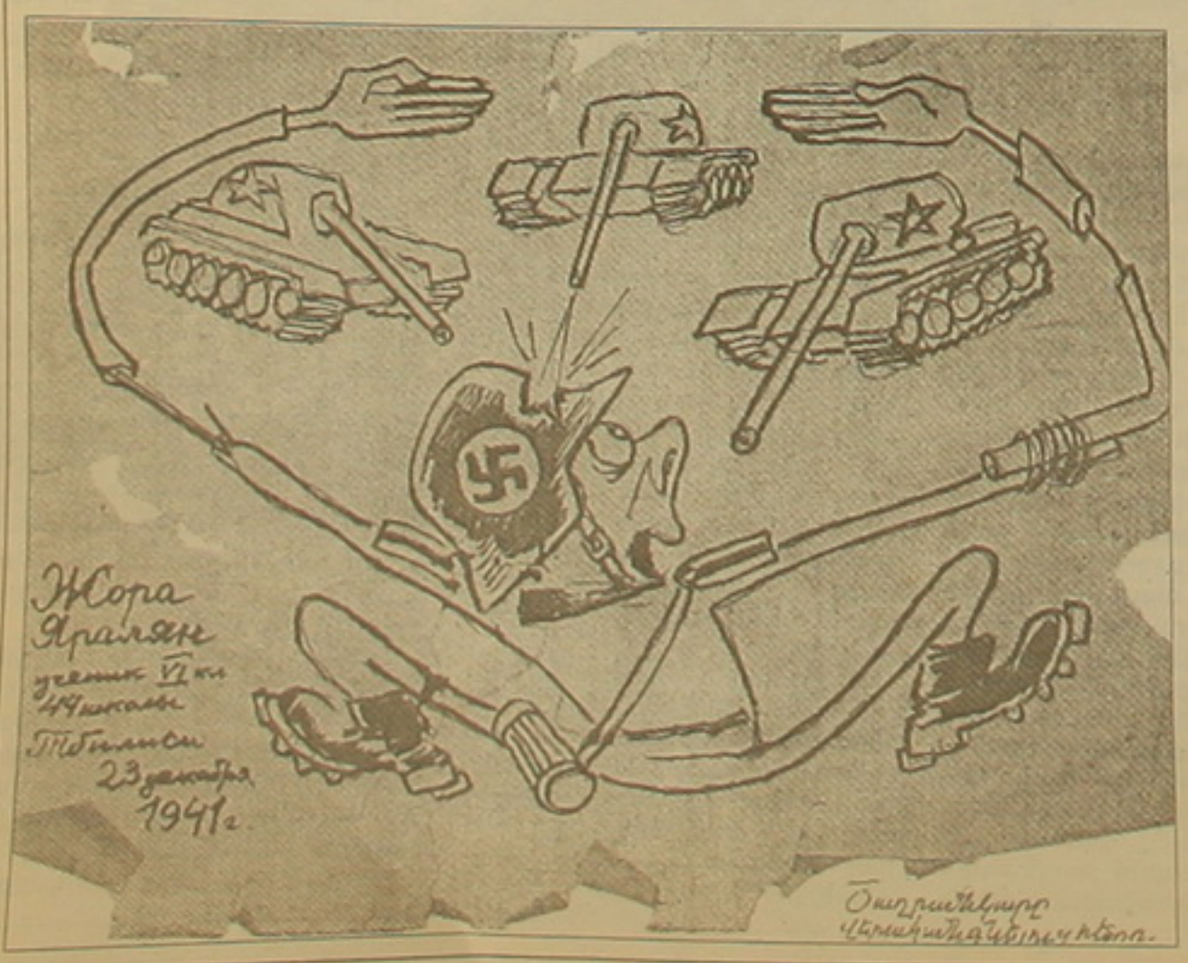

⇨

ԱԶԳ-ՆԵՐԴԻՐ

Մասնավորեցում

ՏԵՂԵԿԱՑՆՈՒՄ Է ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԱՃՈՒՐԴԻ, ՈՐԸ ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱ «ԱՃՈՒՐԴԻ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ, ՀԱՍՑԵՆ՝ Ք. ԵՐԵՎԱՆ, Հ.ՔՈՉԱՐԻ 27

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

«Իջևանի ծխախոտի ֆերմենտացիոն գործարան» ՊՓԲԸ-ի լուծարումից հետո մնացած շարժական գույքը

N	Գույքի անվանումը	Շահ. տարին	Քանակը (հատ)	Գնահատ. արժեքը /դրամ/	23.05.05թ. աճուրդի մեկնարկ.գին /դրամ/	07.06.05թ. աճուրդի մեկնարկ.գին /դրամ/	22.06.05թ. աճուրդի մեկնարկ.գին /դրամ/	07.07.05թ. աճուրդի մեկնարկ.գին /դրամ/	22.07.05թ. աճուրդի մեկնարկ.գին /դրամ/	08.08.05թ. աճուրդի մեկնարկ.գին /դրամ/	23.08.05թ. աճուրդի մեկնարկ.գին /դրամ/	07.09.05թ. աճուրդի մեկնարկ.գին /դրամ/	22.09.05թ. աճուրդի մեկնարկ.գին /դրամ/	07.10.05թ. աճուրդի մեկնարկ.գին /դրամ/
1	Ցիստեռն /10տ/	1979	1	26960	26960	24264	21838	19655	17690	15921	14329	12897	11608	10448
2	Գոլորշի արտադրող կաթսա	1985	1	611243	611243	550119	495108	445598	401039	360936	324843	292359	263124	236812
3	Գոլորշի արտադրող կաթսա	1985	1	611243	611243	550119	495108	445598	401039	360936	324843	292359	263124	236812
4	Հաստոց ԻՋ-Խ	1977	1	36410	36410	32769	29493	26544	23890	21501	19351	17416	15675	14108
5	Տյուկ տոնգո	1982	1	1107753	1107753	996978	897281	807553	726798	654119	588708	529838	476855	429170
6	Տյուկ տոնգո	1982	1	1107753	1107753	996978	897281	807553	726798	654119	588708	529838	476855	429170
7	Ցիկլոն /օդափոխիչ/	1982	1	175594	175594	158035	142232	128009	115209	103689	93321	83989	75591	68032
8	Ցիկլոն /օդափոխիչ/	1982	1	175594	175594	158035	142232	128009	115209	103689	93321	83989	75591	68032
9	Թվային կշեռք	1983	1	28789	28789	25911	23320	20988	18890	17001	15301	13771	12394	11155
#	Թվային կշեռք	1983	1	28789	28789	25911	23320	20988	18890	17001	15301	13771	12394	11155
#	Արտեզյան նասոս	1988	1	8044	8044	7240	6516	5865	5279	4752	4277	3850	3465	3119
#	Ավտոմեքենայի կշեռք /10տ/	1983	1	809699	809699	728730	655857	590272	531245	478121	430309	387279	348552	313697

Աճուրդները կանցկացվեն դասական (գնի ավելացման) եղանակով:

Բոլոր աճուրդները սկսվում են ժամը 11:00-ին «Աճուրդի կենտրոն» ոչ առևտրային կազմակերպությունում (հասցեն՝ ք. Երևան,Հ.Քոչարի 27) :

Աճուրդով չվաճառված գույքի մեկնարկային գինը յուրաքանչյուր հաջորդ աճուրդի ժամանակ նվազեցվում է վերջին աճուրդի գույքի մեկնարկային գնի 10 տոկոսի չափով: Տվյալ լոտ(եր)ի աճուրդը կայանալու դեպքում հաջորդ աճուրդ(ներ)ը չի (չեն) անցկացվում:

Աճուրդին կարող են մասնակցել մասնակցության իրավունք ձեռք բերած մասնավորեցման սուբյեկտները կամ նրանց կողմից լիազորված անձինք:

Աճուրդին մասնակցելու իրավունք են ձեռք բերում մասնավորեցման այն սուբյեկտները,որոնք յուրաքանչյուր աճուրդի համար մինչև աճուրդի նախորդող աշխատանքային օրը, ժամը 17:00 աճուրդային հանձնաժողովին են (հասցեն՝ ք. Երևան Հրաչյա Քոչարի 27) ներկայացրել

- աճուրդի մասնակցության հայտը,
- աճուրդի մասնակցության վճարի անդորրագիրը՝ առաջին աճուրդի մասնակցության վճարի չափն է՝4022 դրամ, մուտքագրման հաշիվն է՝ թիվ 1 տեղական գանձարքեական բաժանմունքի աճուրդի մասնակցության նախավճարի դրամային թիվ 900013145025 հաշիվը (յուրաքանչյուր հաջորդ աճուրդի համար աճուրդի նախավճարը հաշվարկվում է տվյալ աճուրդի մեկնարկային գների միջին թվաբանականի 5 տոկոսի չափով, բայց ոչ ավելի քան նվազագույն մեկնարկային գին ունեցող գույքի մեկնարկային գնի 50 տոկոսը),
- իրավաբանական անձինք ներկայացնում են հիմնադիր փաստաթղթերի պատճենները:

Աճուրդի մասնակիցները պետք է ձեռք բերեն աճուրդի մասնակցի տոմս, որի գինն է 5000 դրամ,աճուրդի մասնակից չհամարվող անձանց (դիտորդների) տոմսի գինն է 3000 դրամ:

Մասնակիցների անձնագրի առկայությունը պարտադիր է:

Նախքան աճուրդի սկսվելը աճուրդային հանձնաժողովը գրանցում է մասնակիցներին և յուրաքանչյուր մասնակցին, տրամադրում է քարտ:

Աճուրդը անցկացնում է աճուրդավարը, որը հրապարակում է վաճառվող գույքը բնութագրող ցուցանիշները, գույքի մեկնարկային գինը, աճուրդային քայլի չափը: Աճուրդի մասնակիցը

բարձրացնում է իր տոմսին համապատասխանող համարը, որով տալիս է իր համաձայնությունը հայտարարված գնով գույքը ձեռք բերելու մասին: Յուրաքանչյուր գնորդ կարող է գույքի գինն ավելացնել մեկ կամ մեկից ավելի քայլերով կամ քայլի չափից ոչ պակաս գումարով: Աճուրդավարը աճուրդը շարունակում է այնքան ժամանակ քանի դեռ չի մնացել առավելագույն գին առաջարկած մեկ թեկնածու: Գույքի առավելագույն արժեքն առաջարկած թեկնածուն, աճուրդավարի կողմից առաջարկված գինը 3-րդ անգամ հայտարարելուց հետո, համարվում է աճուրդի հաղթող և պարտավոր է 30 րոպեի ընթացքում ներկայացնել մասնակցի տոմսն ու վճարել իր առաջարկած գնի առնվազն 5 տոկոսի չափով գումար և ստորագրել աճուրդի մասին արձանագրությունը: Վերը նշված պարտավորությունները չկատարելու դեպքում նրա մուծած մասնակցության վճարը չի վերադարձվում և նա զրկվում է աճուրդին մասնակցելու իրավունքից և դուրս է հրավիրվում դահլիճից: Այդ դեպքում գույքի աճուրդը վերսկսվում է մեկնարկային գնից:

Աճուրդի մասին արձանագրությունը ստորագրելուց հետո, որպես աճուրդում հաղթող ճանաչված մասնակից, նրան տրվում է վճարման հանձնարարագիր՝ մնացած վճարման ենթակա գումարը սահմանված ժամկետում՝ 10 օրվա ընթացքում վճարելու համար: Սահմանված ժամկետում նշված վճարումը չկատարելու դեպքում իր կողմից վճարած մասնակցության վճարը և իր առաջարկված գնի առնվազն 5%-ի չափով գումարը հետ չի վերադարձվում, իսկ աճուրդը համարվում է չկայացած:

Գույքը գտնվում է Տավուշի մարզ, գ.Կայան հասցեում:

Վճարումները կատարվում են Հայաստանի Հանրապետության արժույթով:Լրացուցիչ տեղեկությունների համար (յուրաքանչյուր աճուրդի նախավճարի չափի մասին) կարող եք դիմել ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչության «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն, զանգահարել 27-65-94 հեռախոսահամարով, ինտերնետ՝ URL: //www.privatization.am:

Հնարավոր փոփոխությունների ու լրացումների, ինչպես նաև սույն հայտարարությամբ հրավիրված աճուրդներում չվաճառված գույքի նոր աճուրդների կազմակերպման և անցկացման մասին տեղեկատվությունը կհրապարակվի այնձևով ինչպես կատարվել է աճուրդների մասին սույն հրապարակային ծանուցումը:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչություն

ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
մրցույթով մասնավորեցվող «Սյունիքառսդաս» ՓԲԸ-ի մասին

Առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 2005թ.-ի փետրվարի 24-ի թիվ 214-Ն որոշմամբ, ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչությունը հրավիրում է մասնավորեցման բոլոր սուբյեկտներին մասնակցելու **«Սյունիքառսդաս» ՓԲԸ-ի** բաժնետոմսերի մասնավորեցման մրցույթին:

1. Ընդհանուր տեղեկություններ

1.1.	Մասնավորեցվող օբյեկտի հասցեն	Ք. Կապան Շահումյան 1
1.2.	ՀՀ կառավարության որոշման համարը եւ ամսաթիվը	N214-Ն, 24.02.05թ.
1.3.	Ընկերության շենքերի մակերեսը (Մ²)	-
1.4.	Զբաղեցրած հողային տարածը (հա)	0.0756
	Տեղեկություններ հողհատկացման հիմքերի մասին	Անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի Կապանի տարածքային ստորաբաժանման 08.09.04թ. տեղեկանք
1.5	Գործունեության հիմնական տեսակը	պարենային և ոչ պարենային աղրանքների առևտուր
1.6	Աշխատողների քվանակը (01.07.2004-ի դրությամբ)	2
1.7	Գնահատված ակտիվներ (հազ.դրամ)	10972
1.8	Ընկերության բաժնետոմսերի գնահատված արժեքը (հազ.դրամ)	8227

2. Ընկերության հաշվեկշռի ցուցանիշներ (01.07.2004թ-ի դրությամբ)

(հզ. դրամ)

ՀՀ	Ցուցանիշի անվանումը	Հաշվեկշռային արժեքը	Գնահատված արժեքը
2.1.	Ոչ ընթացիկ ակտիվներ , այդ թվում	1674.8	10160.7
2.1.1.	Հիմնական միջոցներ, այդ թվում՝	1556.8 **	2142.9
	արտ.սեփ. գույք, գործիք և այլն /29հատ/	17.3	503.5
	տրանսպորտային միջոցներ /6հատ/	1539.5	1639.4
2.1.2.	Անավարտ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվներ/1հատ/	118	8017.8
2.1.3.	Ոչ նյութական ակտիվներ	-	-
2.1.4.	Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ	-	-
2.2.	Ընթացիկ ակտիվներ	811	811
2.3.	Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ	-	-
2.4.	Ընթացիկ պարտավորություններ, որից***	2745	2745
	• ՀՀ պետական բյուջեի նկատմամբ	389	389
	• անձնակազմին աշխատանքի վարձատրության գծով	864	864
	• սոցիալական ապահովագրության գծով	741	741
	• առևտրային կրեդիտորական պարտք	424	424
	• այլ ընթացիկ պարտավորություններ	327	327

** Ներկայացված են հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքները:

***Համաձայն ՀՀ կառավարության N214-Ն, 24.02.05թ. որոշման, նշված պարտավորություններից բացի, մասնավորեցումից հետո այլ պարտավորություններ ի հայտ գալու դեպքում վաճառողը պատասխանատվություն չի կրում:

2.5.Համաձայն ՀՀ կառավարության N214-Ն, 24.02.05թ. որոշման, Ընկերությունը 1999-2003 թվականների տնտեսական գործունեության արդյունքներով վճարման ենթակա շահութաբաժինների գծով պարտավորություններ չունի:

3.Մրցույթին մասնակցելու պայմաններ

3.1. Մրցույթին մասնակցելու իրավունք ունեն մասնավորեցման այն սուբյեկտները (կամ նրանց լիազոր ներկայացուցիչները), որոնք սահմանված կարգով վճարել են մրցույթի նախավճարը /տես 5.1 և 5.2 կետերը/ և 5.3 կետում նշված ժամկետում ներկայացրել են մրցութային առաջարկ, որը ներառում է հետևյալ փաստաթղթերը՝

ա/ հայտ (ձևը կարելի է ստանալ ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչության «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունից /այսուհետև՝ Աճուրդի կենտրոն/)

բ/ մրցույթի հաղթողին որոշելու պայմանների վերաբերյալ գրավոր առաջարկ՝ (տես՝ 3.12 կետը),

գ/ մրցույթի նախավճարի կատարման իսկությունը հաստատող վճարային փաստաթղթերի պատճենները,

դ/ իրավաբանական անձի կարգավիճակ ունեցող մասնակիցների գրանցման եւ հիմնադիր փաստաթղթերի պատճենները,

ե/ լիազորագիր՝ մրցույթի մասնակից ընկերության /հաստատված տվյալ ընկերության կողմից/ կամ ֆիզիկական անձի /հաստատված նոտարական կարգով/ կողմից լիազորված անձի համար,

զ/ գործարար ծրագիր

3.2. Մրցութային առաջարկը փակ ծրարով ներկայացվում է Աճուրդի կենտրոնի վարչատնտեսական բաժին՝ մինչև 5.3 կետում նշված ժամկետի լրանալը:

3.3. Մրցույթի մասնակիցների՝ մրցութային պայմաններին համապատասխան ներկայացված առաջարկությունները պետք է արտահայտված լինեն թվային ցուցանիշներով և փոխհատուցման կողմից սահմանված նվազագույն արժեքներից, եթե դրանք սահմանված են (տես 3.12 կետը):

3.4. Մրցութային առաջարկները ներկայացվում են հայերեն լեզվով, իսկ օտար լեզուներով գրված փաստաթղթերը կարող են ուղեկցվել թարգմանություններով:

Թարգմանությունների բացակայության դեպքում փաստաթղթերը կթարգմանվեն հանձնաժողովի կողմից:

3.5. Մրցույթին ներկայացվող փաստաթղթերը ներկայացվում են տպագիր կամ պարզ ընթեռնելի ձեռագրով:

3.6. Ծրարը պետք է հստակագրված լինի մրցութային հանձնաժողովին՝ նշելով մասնավորեցվող օբյեկտի անվանումը:

3.7. Մրցութային առաջարկները կարող են ընդունվել նաև ֆաքսիմիլային կապով: Ստացված փաստաթղթերը Աճուրդի կենտրոնի վարչատնտեսական բաժնում դրվում են ծրարի մեջ և փակվում:

3.8. Ներկայացված ծրարները Աճուրդի կենտրոնի վարչատնտեսական բաժնի կողմից կնքվում և մուտքագրվում են:

3.9. 5.3 կետում նշված ժամկետի լրանալուց հետո ներկայացված առաջարկները չեն ընդունվի:

3.10. Դիմողները մինչև 5.5 կետում նշված ժամկետի լրանալը կարող են հանձնաժողովին գրավոր դիմում ներկայացնել՝ մրցույթին չմասնակցելու վերաբերյալ: Սահմանված ժամկետից ուշ ներկայացրած այդպիսի դիմումները քննարկման ենթակա չեն:

3.11. Մրցույթի պահանջներին մրցութային առաջարկի անհամապատասխանության դեպքում մրցութային առաջարկ ներկայացրած սուբյեկտին մրցույթի մասնակցի կարգավիճակ չի տրվում և մրցութային առաջարկը հանվում է հետագա քննարկումից:

3.12. Մրցույթի հաղթողի որոշման համար առաջադրվում են հետևյալ պայմանները.

մասնավորեցվող բաժնետոմսերի համար առաջարկվող գինը,

/նվազագույն գինը՝ 2057 հազ.դրամ/

ներդրումների չափը՝ տարիների կտրվածքով,

սոցիալական երաշխիքներ, այդ թվում աշխատատեղերի (ներկայացվում է մարդ/ամսով) և միջին աշխատավարձի վերաբերյալ:

3.13. Մրցույթի հաղթող է ճանաչվում այն մասնակիցը, որի առաջարկը առավելագույն չափով է բավարարում մրցույթի պայմաններին:

4. Վճարումներ եւ պայմանագրի կնքում

4.1. Մրցույթի հաղթողը 10-օրյա ժամկետում ստանում է մրցույթի արդյունքների հաստատված արձանագրության օրինակը: Մրցույթի մյուս մասնակիցները կարող են ստանալ արձանագրության պատճենները:

4.2. Մրցույթի հաղթողը բաժնետոմսերի վաճառքի գումարը պետք է վճարի մրցույթի արձանագրությունը ստանալու օրվանից հաշված մեկ ամսվա ընթացքում:

4.3. Որպես մրցույթի նախավճար վճարված գումարն ընդգրկվում է օբյեկտի վաճառքի գնի մեջ և մրցույթում չհաղթելու կամ մինչև 5.5 կետում նշված ժամկետի լրանալը մրցույթին մասնակցելուց հրաժարվելու դեպքում հետ է վերադարձվում:

4.4. Մրցույթի հաղթողը արձանագրության օրինակը ստանալու օրվանից հաշված 60 օրվա ընթացքում ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչության հետ կնքում է մասնավորեցման պայմանագիր:

4.5. Համաձայն ՀՀ կառավարության 24.02.05թ. N214-Ն որոշման, մասնավորեցման պայմանագրում պետք է նախատեսվի, որ գույքային իրավունքների պետական գրանցման և գույքի արժեքի որոշման հետ կապված վճարները ու տուրքերը կատարվում են գնորդի հաշվին՝ օրենքով սահմանված կարգով:

4.6. Սահմանված ժամկետում վճարումները չկատարելու և պայմանագիրը չկնքելու դեպքում մրցույթի հաղթողի վճարած նախավճարի գումարը նրան հետ չի վերադարձվում, և մրցույթը համարվում է չկայացած:

4.7. Մրցույթով մասնավորեցման արդյունքում գնորդը հանդիսանում է նաև գնահատման պահից հետո առաջացած իրավունքների և պարտավորությունների իրավահաջորդը:

4.8. Վճարումները կատարվում են Հայաստանի Հանրապետության արժույթով:

5. Մրցույթի անցկացման այլ պայմաններ

5.1	Մրցույթի նախավճարի չափը	411 350 դրամ
5.2	Մրցույթի նախավճարի մուտքագրման հատուկ հաշիվը	Թիվ1 տեղական գանձարքեական բաժանմունք դրամային - 900013145017
5.3	Մրցութային առաջարկի ներկայացման վերջին ժամկետը	17-ը հունիսի 2005թ. , ժամը 14:00
5.4	Մրցութային առաջարկի ներկայացման վայրը	ք. Երեւան, Հ.Քոչարի 27, «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության վարչատնտեսական բաժին
5.5	Մրցույթի անցկացման օրը, ժամը և վայրը	17-ը հունիսի 2005թ. , ժամը 15:00 ք.Երեւան, Հանրապետության հրապարակ, ՀՀ Կառավարական 2-րդ շենք, ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչություն
5.6	Ֆաքսիմիլային կապ	*(3741) 27-65-94*
5.7	Ինտերնետ	*URL: //www.privatization.am*

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել Աճուրդի կենտրոն՝ 27-65-94 հեռախոսահամարով:

ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչություն

Մասնավորեցում

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԱՃՈՒՐԴԻ, ՈՐԸ ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱ «ԱՃՈՒՐԴԻ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ, ՀԱՍՑԵՆ՝ Ք. ԵՐԵՎԱՆ, Հ.ՔՈՉԱՐԻ 27

ՎԱՃԱՌՈՎՈՒՄ Է

«Հայավտոսերվիս» ՓԲԸ-ի «Ալավերդու ավտոտեխսպասարկում» ԴՋ-ի լուծարումից հետո մնացած շարժական գույքը

N	Գույքի անվանումը	Շահ. տարին	Քանակը (հատ)	Գնահատ. արժեքը /դրամ/	23.05.05թ. աճուրդի մեկնարկ գին /դրամ/	07.06.05թ. աճուրդի մեկնարկ գին /դրամ/	22.06.05թ. աճուրդի մեկնարկ գին /դրամ/	07.07.05թ. աճուրդի մեկնարկ գին /դրամ/	22.07.05թ. աճուրդի մեկնարկ գին /դրամ/	08.08.05թ. աճուրդի մեկնարկ գին /դրամ/	23.08.05թ. աճուրդի մեկնարկ գին /դրամ/	07.09.05թ. աճուրդի մեկնարկ գին /դրամ/	22.09.05թ. աճուրդի մեկնարկ գին /դրամ/	07.10.05թ. աճուրդի մեկնարկ գին /դրամ/
1	Կոմպրեսոր SU 600	1985	1	7814	7814	7033	6330	5697	5128	4616	4155	3740	3366	3030
2	Տրանսֆորմատոր ՏՊԸ 258	1982	1	29900	29900	26910	24219	21798	19619	17658	15893	14304	12874	11587
3	Էլեկտրական մեխանիկական վերամբարձ ՍՊՕ 25	1982	1	34138	34138	30725	27653	24888	22400	20160	18144	16330	14697	13228
4	Էլեկտրական մեխանիկական վերամբարձ 4 հեն	1982	1	43860	43860	39474	35527	31975	28778	25901	23311	20980	18882	16994
5	Ինֆլյատոր	1982	1	15523	15523	13971	12574	11317	10186	9168	8252	7427	6685	6017
6	Գասսեղան	1982	1	3021	3021	2719	2448	2204	1984	1786	1608	1448	1304	1174

Աճուրդները կանցկացվեն դասական (գնի ավելացման) եղանակով:

Բոլոր աճուրդները սկսվում են ժամը 11:00-ին «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունում (հասցեն՝ ք.Երևան,Հ.Քոչարի 27) :

Աճուրդով չվաճառված գույքի մեկնարկային գինը յուրաքանչյուր հաջորդ աճուրդի ժամանակ նվազեցվում է վերջին աճուրդի գույքի մեկնարկային գնի 10 տոկոսի չափով: Տվյալ լոտ(եր)ի աճուրդը կայանալու դեպքում հաջորդ աճուրդ(ներ)ը չի (չեն) անցկացվում:

Աճուրդին կարող են մասնակցել մասնակցության իրավունք ձեռք բերած մասնավորեցման սուբյեկտները կամ նրանց կողմից լիազորված անձինք:

Աճուրդին մասնակցելու իրավունք են ձեռք բերում մասնավորեցման այն սուբյեկտները,որոնք յուրաքանչյուր աճուրդի համար մինչև աճուրդի նախորդող աշխատանքային օրը, ժամը 17:00 աճուրդային հանձնաժողովին են (հասցեն՝ ք. Երևան Հրաչյա Քոչարի 27) ներկայացրել

- աճուրդի մասնակցության հայտը,
- աճուրդի մասնակցության վճարի անդորրագիրը՝ առաջին աճուրդի մասնակցության վճարի չափն է՝1120 դրամ, մուտքագրման հաշիվն է՝ թիվ 1 տեղական գանձապետական բաժանմունքի աճուրդի մասնակցության նախավճարի դրամային թիվ 900013145025 հաշիվը (յուրաքանչյուր հաջորդ աճուրդի համար աճուրդի նախավճարը հաշվարկվում է տվյալ աճուրդի մեկնարկային գների միջին թվաբանականի 5 տոկոսի չափով, բայց ոչ ավելի քան նվազագույն մեկնարկային գին ունեցող գույքի մեկնարկային գնի 50 տոկոսը),
- իրավաբանական անձինք ներկայացնում են հիմնադիր փաստաթղթերի պատճենները:

Աճուրդի մասնակիցները պետք է ձեռք բերեն աճուրդի մասնակցի տոմս, որի գինն է 5000 դրամ,աճուրդի մասնակից չհամարվող անձանց (դիտորդների) տոմսի գինն է 3000 դրամ:

Մասնակիցների անձնագրի առկայությունը պարտադիր է:

Նախքան աճուրդի սկսվելը աճուրդային հանձնաժողովը գրանցում է մասնակիցներին և յուրաքանչյուր մասնակցին, տրամադրում է քարտ:

Աճուրդը անցկացնում է աճուրդավարը, որը հրապարակում է վաճառվող գույքը բնութագրող ցուցանիշները, գույքի մեկնարկային գինը, աճուրդային քայլի չափը: Աճուրդի մասնակիցը

բարձրացնում է իր տոմսին համապատասխանող համարը, որով տալիս է իր համաձայնությունը հայտարարված գնով գույքը ձեռք բերելու մասին: Յուրաքանչյուր գնորդ կարող է գույքի գինն ավելացնել մեկ կամ մեկից ավելի քայլերով կամ քայլի չափից ոչ պակաս գումարով: Աճուրդավարը աճուրդը շարունակում է այնքան ժամանակ քանի դեռ չի մնացել առավելագույն գին առաջարկած մեկ թեկնածու: Գույքի առավելագույն արժեքն առաջարկած թեկնածուն, աճուրդավարի կողմից առաջարկված գինը 3-րդ անգամ հայտարարելուց հետո, համարվում է աճուրդի հաղթող և պարտավոր է 30 րոպեի ընթացքում ներկայացնել մասնակցի տոմսն ու վճարել իր առաջարկած գնի առնվազն 5 տոկոսի չափով գումար և ստորագրել աճուրդի մասին արձանագրությունը: Վերը նշված պարտավորությունները չկատարելու դեպքում նա մուծած մասնակցության վճարը չի վերադարձվում և նա զրկվում է աճուրդին մասնակցելու իրավունքից և դուրս է հրավիրվում դահլիճից: Այդ դեպքում գույքի աճուրդը վերսկսվում է մեկնարկային գնից:

Աճուրդի մասին արձանագրությունը ստորագրելուց հետո, որպես աճուրդում հաղթող ճանաչված մասնակից, նրան տրվում է վճարման հանձնարարագիր՝ մնացած վճարման ենթակա գումարը սահմանված ժամկետում՝ 10 օրվա ընթացքում վճարելու համար: Սահմանված ժամկետում նշված վճարումը չկատարելու դեպքում իր կողմից վճարած մասնակցության վճարը և իր առաջարկված գնի առնվազն 5%-ի չափով գումարը հետ չի վերադարձվում, իսկ աճուրդը համարվում է չկայացած:

Գույքը գտնվում է Լոռու մարզ, ք.Ալավերդի:

Վճարումները կատարվում են Հայաստանի Հանրապետության արժույթով:Լրացուցիչ տեղեկությունների համար (յուրաքանչյուր աճուրդի նախավճարի չափի մասին) կարող եք դիմել ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչության «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն, զանգահարել 27-65-94 հեռախոսահամարով, ինտերնետ՝ URL: //www.privatization.am:

Հնարավոր փոփոխությունների ու լրացումների, ինչպես նաև սույն հայտարարությամբ հրավիրված աճուրդներում չվաճառված գույքի նոր աճուրդների կազմակերպման և անցկացման մասին տեղեկատվությունը կհրապարակվի այն ձևով ինչպես կատարվել է աճուրդների մասին սույն հրապարակային ծանուցումը:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչություն

ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

մրցույթով մասնավորեցվող «Ագրոնավթաբազա» ՊՓԲԸ-ի մասին

Առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 2005թ.-ի փետրվարի 24-ի թիվ 214-Ն որոշմամբ, ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչությունը հրավիրում է մասնավորեցման բոլոր սուբյեկտներին մասնակցելու «Ագրոնավթաբազա» ՊՓԲԸ-ի բաժնետոմսերի մասնավորեցման մրցույթին:

1. Ընդհանուր տեղեկություններ

1.1.	Մասնավորեցվող օբյեկտի հասցեն	ք. Երևան, Հաղթանակի 1, փ.46
1.2.	ՀՀ կառավարության որոշման համարը եւ ամսաթիվը	N214-Ն, 24.02.05թ.
1.3.	Ընկերության շեմք-շինության մակերեսը (ք/մ)	347.2
1.4.	Զբաղեցրած հողային տարածը (ք.մ.)	988
	Տեղեկություններ հողահատկացման հիմքերի մասին	Անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի Շենգավիթի տարածքային ստորաբաժանման 26.08.03թ. N1629 գրությունը
1.5.	Գործունեության հիմնական տեսակը	առևտուր
1.6.	Աշխատողների թվաքանակը * (2003թ.-ի հուլիսի 1-ի դրությամբ)	1
1.7.	Գնահատված ակտիվներ (հազ.դրամ)	29893

1.8. Մասնավորեցման ենթակա բաժնետոմսերի գնահատված արժեքը (հազ.դրամ) 29893

*Համաձայն Ընկերության կողմից ներկայացված տեղեկանքի, աշխատողների թվաքանակը 29.06.04թ. դրությամբ կազմում է 1 մարդ:

2. Ընկերության հաշվեկշռի ցուցանիշներ (01.07.2003թ դրությամբ)

(հզ. դրամ)

ՀՀ	Ցուցանիշի անվանումը	Հաշվեկշռային արժեքը	Գնահատված արժեքը
2.1.	Ոչ ընթացիկ ակտիվներ , այդ թվում	48300	29892.9
2.1.1.	Հիմնական միջոցներ, այդ թվում՝	48300**	29892.9
	շենքեր /1հատ/	19000	12435.9
	կառուցվածքներ և փոխանցող հարմարանքներ /30հատ/	29300	17456.9
2.1.2.	Անավարտ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվներ	-	-
2.1.3.	Ոչ նյութական ակտիվներ	-	-
2.1.4.	Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ	-	-
2.2.	Ընթացիկ ակտիվներ	-	-
2.3.	Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ	-	-
2.4.	Ընթացիկ պարտավորություններ՝***	-	-

** Ներկայացված են հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքները

***Համաձայն ՀՀ կառավարության N214-Ն, 24.02.05թ. որոշման, Ընկերությունը 2004թվականի հուլիսի 01-ի դրությամբ պարտավորություններ չունի: Մասնավորեցումից հետո այլ պարտավորությունների ի հայտ գալու դեպքում վաճառողը պատասխանատվություն չի կրում:

2.5.Համաձայն ՀՀ կառավարության N214-Ն, 24.02.05թ. որոշման, Ընկերությունը 1999-2003 թվականների ստեղծական գործունեության արդյունքներով վճարման ենթակա շահութաբաժինների գծով պարտավորություններ չունի:

3. Մրցույթին մասնակցելու պայմաններ

3.1. Մրցույթին մասնակցելու իրավունք ունեն մասնավորեցման այն սուբյեկտները (կամ նրանց լիազոր ներկայացուցիչները), որոնք սահմանված կարգով վճարել են մրցույթի նախավճարը /տես 5.1 և 5.2 կետերը/ և 5.3 կետում նշված ժամկետում ներկայացրել են մրցութային առաջարկ, որը ներառում է հետևյալ փաստաթղթերը՝

ա/ հայտ (ձևը կարելի է ստանալ ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչության «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունից /այսուհետև՝ Աճուրդի կենտրոն/)

բ/ մրցույթի հաղթողին որոշելու պայմանների վերաբերյալ գրավոր առաջարկ՝ (տես՝ 3.12 կետը),

գ/ մրցույթի նախավճարի կատարման իսկությունը հաստատող վճարային փաստաթղթերի պատճենները,

դ/ իրավաբանական անձի կարգավիճակ ունեցող մասնակիցների գրանցման եւ հիմնադիր փաստաթղթերի պատճենները,

ե/ լիազորագիր՝ մրցույթի մասնակից ընկերության /հաստատված տվյալ ընկերության կողմից/ կամ ֆիզիկական անձի /հաստատված նոտարական կարգով/ կողմից լիազորված անձի համար,

զ/ գործարար ծրագիր

3.2. Մրցութային առաջարկը փակ ծրարով ներկայացվում է Աճուրդի կենտրոնի վարչատնտեսական բաժին՝ մինչև 5.3 կետում նշված ժամկետի լրանալը:

3.3. Մրցույթի մասնակիցների՝ մրցութային պայմաններին համապատասխան ներկայացրած առաջարկությունները պետք է արտահայտված լինեն թվային ցուցանիշներով և փոխ չլինեն ՀՀ կառավարության կողմից սահմանված նվազագույն արժեքներից, եթե դրանք սահմանված են (տես 3.12 կետը):

3.4. Մրցութային առաջարկները ներկայացվում են հայերեն լեզվով, իսկ օտար լեզուներով գրված փաստաթղթերը կարող են ուղեկցվել թարգմանություններով:

Թարգմանությունների բացակայության դեպքում փաստաթղթերը կթարգմանվեն հանձնաժողովի կողմից:

3.5. Մրցույթին ներկայացվող փաստաթղթերը ներկայացվում են տպագիր կամ պարզ ընթեռնելի ձեռագրով:

3.6. Ծրարը պետք է հստակորեն գրված լինի մրցութային հանձնաժողովին՝ նշելով մասնավորեցվող օբյեկտի անվանումը:

3.7. Մրցութային առաջարկները կարող են ընդունվել նաև ֆաքսիմիլային կապով: Ստացված փաստաթղթերը Աճուրդի կենտրոնի վարչատնտեսական բաժնում դրվում են ծրարի մեջ և փակվում:

3.8. Ներկայացված ծրարները Աճուրդի կենտրոնի վարչատնտեսական բաժնի կողմից կնքվում և մուտքագրվում են:

3.9. 5.3 կետում նշված ժամկետի լրանալուց հետո ներկայացված առաջարկները չեն ընդունվի:

3.10. Դիմողները մինչև 5.5 կետում նշված ժամկետի լրանալը կարող են հանձնաժողովին գրավոր դիմում ներկայացնել՝ մրցույթին չմասնակցելու վերաբերյալ: Սահմանված ժամկետից ուշ ներկայացրած այդպիսի դիմումները քննարկման ենթակա չեն:

3.11. Մրցույթի պահանջներին մրցութային առաջարկի անհամապատասխանության դեպքում մրցութային առաջարկ ներկայացրած սուբյեկտին մրցույթի մասնակցի կարգավիճակ չի տրվում և մրցութային առաջարկը հանվում է հետագա քննարկումից:

3.12. Մրցույթի հաղթողի որոշման համար առաջադրվում են հետեւյալ պայմանները.

մասնավորեցվող բաժնետոմսերի համար առաջարկվող գինը,

/նվազագույն գինը՝ 7473 հազ.դրամ/

ներդրումների չափը՝ տարիների կտրվածքով,

սոցիալական երաշխիքներ, այդ թվում աշխատատեղերի (ներկայացվում է մարդ/ամսով) և միջին աշխատավարձի վերաբերյալ:

3.13. Մրցույթի հաղթող է ճանաչվում այն մասնակիցը, որի առաջարկը առավելագույն չափով է բավարարում մրցույթի պայմաններին:

3.14. Համաձայն ՀՀ կառավարության 24.02.05թ. N 214-Ն որոշման, ընկերության բաժնետոմսերը մասնավորեցվում են մրցույթով՝ անվանափոխելով «Ագրոնավթաբազա» փակ բաժնետիրական ընկերության, բաժնետոմսերի անվանական արժեքի փոփոխմամբ՝ համապատասխան չափով նվազեցնելով ընկերության կանոնադրական կապիտալը:

Վճարումներ եւ պայմանագրի կնքում

4.1. Մրցույթի հաղթողը 10-օրյա ժամկետում ստանում է մրցույթի արդյունքների հաստատված արձանագրության օրինակը: Մրցույթի մյուս մասնակիցները կարող են ստանալ արձանագրության պատճենները:

4.2. Մրցույթի հաղթողը բաժնետոմսերի վաճառքի գումարը պետք է վճարի մրցույթի արձանագրությունը ստորագրելու օրվանից մեկ ամսվա ընթացքում:

4.3. Որպես մրցույթի նախավճար վճարված գումարն ընդգրկվում է օբյեկտի վաճառքի գնի մեջ և մրցույթում չհաղթելու կամ մինչև 5.5 կետում նշված ժամկետի լրանալը մրցույթին մասնակցելուց հրաժարվելու դեպքում հետ է վերադարձվում:

4.4. Մրցույթի հաղթողը արձանագրության օրինակը ստորագրելու օրվանից հաշված 60 օրվա ընթացքում ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչության հետ կնքում է մասնավորեցման պայմանագիր:

4.5. Համաձայն ՀՀ կառավարության 24.02.05թ. N 214-Ն որոշման, մասնավորեցման պայմանագրում պետք է նախատեսվի, որ գույքային իրավունքների պետական գրանցման և գույքի արժեքի որոշման հետ կապված վճարները ու տուրքերը կատարվում են գնորդի հաշվին՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

4.6. Սահմանված ժամկետում վճարումները չկատարելու և պայմանագիրը չկնքելու դեպքում մրցույթի հաղթողի վճարած նախավճարի գումարը նրան հետ չի վերադարձվում, և մրցույթը համարվում է չկայացած:

4.7. Մրցույթով մասնավորեցման արդյունքում գնորդը հանդիսանում է նաև գնահատման պահից հետո առաջացած իրավունքների և պարտավորությունների իրավահաջորդը:

4.8. Վճարումները կատարվում են Հայաստանի Հանրապետության արժույթով:

5. Մրցույթի անցկացման այլ պայմաններ

5.1	Մրցույթի նախավճարի չափը	1 495 000 դրամ
5.2	Մրցույթի նախավճարի մուտքագրման հատուկ հաշիվը	Թիվ1 տեղական գանձապետական բաժանմունք դրամային - 900013145017
5.3	Մրցութային առաջարկի ներկայացման վերջին ժամկետը	28-ը հունիսի 2005թ. , ժամը՝14:00
5.4	Մրցութային առաջարկի ներկայացման վայրը	ք. Երեւան, Հր.Քոչարի 27, «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության վարչատնտեսական բաժին
5.5	Մրցույթի անցկացման օրը, ժամը և վայրը	28-ը հունիսի 2005թ. , ժամը՝ 15:00 ք. Երեւան, Հանրապետության հրապարակ, ՀՀ Կառավարական 2-րդ շենք, ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչություն
5.6	Ֆաքսիմիլային կապ	(3741) 27-65-94
5.7	Ինտերնետ	URL: //www.privatization.am

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել Աճուրդի կենտրոն՝ 27-65-94 հեռախոսահամարով:

ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչություն

Հերոսամարտում

Բայց իրադարձություններն արագ էին ծավալվում: 1945 թ. հուլիսին Պոտսդամի կոնֆերանսում Տրումենը (ԱՄՆ) Ստալինին հայտարարեց, որ ամերիկացիներն ատոմային ռումբ ունեն, եւ շուտով կիրառեց այն, գցելով արդեն պարտվող Ճապոնիայի (Գերմանիայի դաշնակցի) վրա: Ամբողջ աշխարհին Տրումենի ուղղած սպառնալիքը հաջողություն չունեցավ: Ողջ աշխարհը դեմ էր այդ հրեշավոր սպառնալիքին:

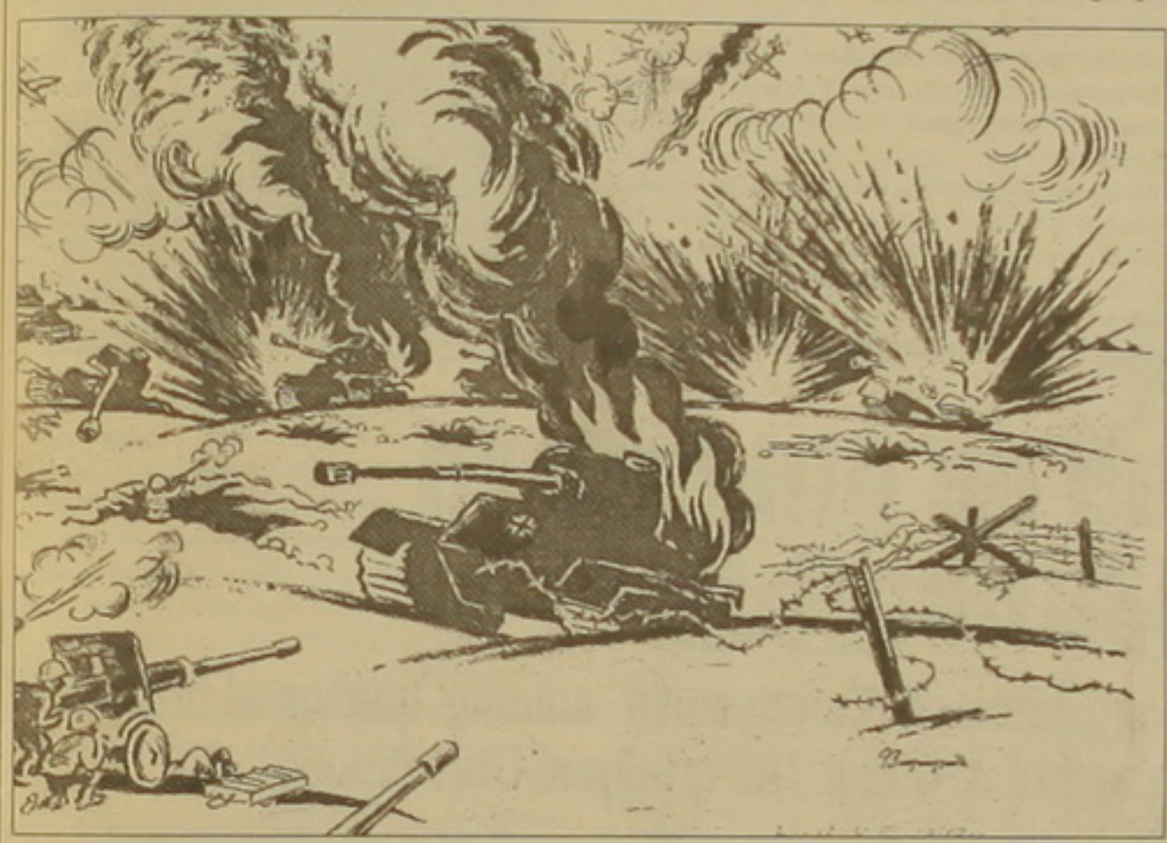

Շուտով ԽՍՀՄ-ը եւս միջուկային զենք ունեցավ:

Այնուհետեւ ատոմային ռումբ էր երազում ԳՖՀ-ն եւ ամեն կերպ փորձում էր այն ստանալ իր հովանավոր ԱՄՆ-ից:

Ֆաշիստական Գերմանիայի նկատմամբ հաղթանակին նպաստեցին նաեւ թշնամու թիկունքում գործող պարտիզանները: Առաստելական պարտիզանները (նրանց մեջ կային կանայք եւ երեխաներ) պայթեցնում էին կամուրջներ, խորտակում զենք ու զինամթերք փոխադրող գնացքներ:

Պարտիզանները մարտեր էին մղում հիտլերյան բանակի կանոնավոր զորամասերի դեմ եւ նույնիսկ կրակն իրենց վրա էին ընդունում, որպեսզի խորհրդային բանակի դեմ ուղղված հակառակորդի հարվածը ետ դեն:

Գերմանացիների նահանջի ժամանակ պարտիզաններն իրենց գործողություններով խաղաքեր էին փրկում ոչնչացումից: Այդպես խորհրդային պարտիզաններն ու հետախույզները լիակատար ոչնչացումից փրկեցին Կրակովը, իսկ չեխ պարտիզանները սպանեցին չեխ ժողովրդի դահիճ, գեստապոյի ըեֆ Գեյդրիխին:

Հարկավոր է պատշաճը մատուցել Խ. Միության մի շարք հանրապետությունների ժողովրդին, որը դիմացավ պատերազմի բոլոր արհավիրքներին: Հաղթանակը պանծալի ու տաղանդավոր զորապետների՝ գեներալների, ծովակալների եւ մարշալների գրագետ մշակված մարտավարության արգասիքն էր: Նրանք վճռական դեր խաղացին ֆաշիզմի դեմ հաղթանակի նվաճման գործում: Գ. Կ. Ժուկովը, Ռոկոսովսկին, Բաղրամյանը, Իսակովը, Բաբաջանյանը եւ ուրիշներ պատվով հասան մինչեւ Բեռլին: Բեռլին հասավ նաեւ փառաբանված Թամանյան դիվիզիան Նվեր Սաֆարյանի գլխավորությամբ:

Վիթխարի դեր խաղացին նաեւ առաստելական խորհրդային հետախույզները՝ Ռիխարդ Զորգեն, Կուզնեցովը, Իսաեւը (Շտիռլից) եւ մյուսները, որոնք անգնահատելի ավանդ ներմուծեցին մեծ հաղթանակի մեջ:

Հայրենական մեծ պատերազմի ժամանակաշրջանում մեծ առաքելություն էր վիճակված խորհրդային Միության մշակույթի գործիչներին: Ռազմաճակատի առաջավոր դիրքերում, թշնամու գնդակների ներքո, կարմիր բանակի մարտիկների առջեւ ելույթ էին ունենում լավագույն արտիստները՝ Արկադի Ռայկինը, Ռուսլանովան եւ շատ ուրիշներ: Հնչում էին պատերազմական տարիների երգեր («Մութ գիշեր», «Ճրագ», «Անանուն բարձունքի վրա», «Փոքր վառարանում կրակն է վառվում»), որոնք հիմա էլ հուզում են մարդկանց հոգիները, իսկ «Ելի՛ր, իսկա երկիր», երգը հնչում էր որպես օրհներգ: Անկարելի է չհիշատակել Թուխմանովի «Հաղթանակի օրը», Թարիվերդիեւի «Գարնան 17 ակնթարթը», Ասոն Սաթյանի «Մարտիկի երգը»:

Լենինգրադի շրջափակման ժամանակ ստեղծվեց Շոստակովիչի անմահ 7-րդ սիմֆոնիան: Այն հնչում էր որպես ահազանգ, ոգեշնչելով մարդկանց:

Նկարիչներից շատերը կերտեցին իրենց լավագույն կտավները (Լոկտիոնով, «Նամակ ռազմաճակատից», Պլաստով, «Գերմանացին թռավ»): Բեռլինում կառուցվեց Վուչետիչի «Ազատարար ռազմիկ» հուշարձանը:

Պատերազմի տարիներին նկարահանվեցին բազմաթիվ ֆիլմեր, կինոժողովածուներ: Հատկապես ուզում եմ նշել Ֆադեեւի «Երիտասարդ գվարդիան», որտեղ պատկերվում է խորհրդային երիտասարդության պայքարը գերմանացի զավթիչների դեմ:

Իր բարձրության վրա էր նաեւ խորհրդային պլակատը (Իրակլի Թոիձե, «Մայր հայրենիքը կանչում է», Վիկտոր Կորեցկի, «Կարմիր բանակի փրկարար մարտիկը»): Այդ եւ մյուս պլակատները փակցվում էին տանկերի վրա եւ տարվում մարտի:

Կուկրինիքսները, Բորիս Եֆիմովը, Գենչը եւ շատ ուրիշ ծաղրանկարիչներ հրաշքներ էին գործում թերթերի եւ հանդեսների էջերում: Պատերազմի հենց սկզբից այդ ծաղրանկարիչներն իրենց դիրքերում էին:

Ուզում եմ վերհիշել Վ. Մայակովսկուն. «Ես ուզում եմ գրիչը հավասարեցնել սվինին»:

Այն ժամանակ ամբողջ ժողովուրդը, ռադիոյին կպած, անհամբերությամբ սպասում էր Լեւիտանի խոսքին: Արդեն նրա ձայնից պարզ էր լինում, լա՞վ լուր է հաղորդելու, թե՞ ոչ:

Երբ սկսվեց Հայրենական մեծ պատերազմը, ես ծնողներիս հետ ապրում էի Թբիլիսիում: Փոխադրվել էի վեցերորդ դասարան: Հիվանդանոցները լեփ-լեցուն էին վիրավորներով: Մենք դպրոցից գնում էինք նրանց այցելության: Ոտանավորներ էինք արտասանում, ելույթ ունենում, իսկ ես ծաղրանկարներ էի նկարում ամենքի ներկայությամբ: Ստեղծում էի որոշ վիրավորների (ում վիճակը թեթեւ էր) կատականկարները: Մի անգամ հոսպիտալում իմ համադասարանցի աղջիկներից մեկն արտասանեց Մարշակի բանաստեղծությունը.

Առավոտ կանուխ երեկոյան
Գեբելսն իր անկողնում
Անզուստ լեզվին է տալիս.
Գերմանացիները երկնում
Խփեցին երեք սուզանավ,
Մեկ զինվորը շրջապատեց
Երեք խորհրդային տանկ:

Ես անմիջապես դա պատկերեցի թղթի վրա եւ ցույց տվեցի բոլորին: Վիրավոր մարտիկները շատ ծիծաղեցին:

Դպրոցից բացի, ես հաճախում էի նաեւ Թբիլիսիի գեղարվեստի ակադեմիայի նախապատրաստական դասընթացների: Բաց չէի թողնում ոչ մի ֆիլմ, լսում էի ռադիո, հետեւում թերթերի հրապարակումներին:

Մենք բոլորս հոգով մեր մարտիկների հետ էինք եւ հույսով սպասում էինք հաղթանակի:

Մեծ հաղթանակից հետո սկսվեց Նյուրնբերգյան դատավարությունը: Հիտլերը, Հիմլերը, Գեբելսն անձնասպան եղան: Մյուս ֆաշիստ պարագլուխներին դատեց Միջազգային տribունալը: Ժողովուրդների դատին ներկայացվեց բազմադեմ ֆաշիզմը:

ԽՍՀՄ-ի կողմից գլխավոր մեղադրողը Ռուդենկոն էր: Ժողովուրդների դատը լայնորեն մեկնաբանվում էր: Ներկայացուցիչներ կային ամբողջ աշխարհից՝ գրողներ, լրագրողներ, կինեմատոգրաֆիստներ, նկարիչներ: Եկել էին խոշտանգվածների, տանջամահ, խեղդամահ արվածների եղբայրները, քույրերը, հայրերը, մայրերը: Պահակախմբի ուղեկցությամբ դատարանում մեղադրյալների հայտնվելը ժողովրդի մեջ զայրույթի պոռթկում էր առաջացնում.

- Մի ծածկեք ձեր դեմքերը, մարդասպաններ՛: Ձեզ ճանաչում են: Ձեզ ճանաչում է եւ անիծում է ողջ աշխարհը:

Ֆաշիստ պարագլուխների մեծ մասը դատապարտվեց մահապատժի: Նյուրնբերգյան դատավարությունում հանցավոր ճանաչվեցին եւ դատապարտվեցին հիտլերյան պահնորդական ծառայությունները՝ «ԷՍ ԷՍ»-ը, գեստապոն եւ «ԷՍ ԴԵ»-ն, որոնք օկուպացման տարիներին խորհրդային տարածքում գործել էին անլուր վայրագություններ եւ ոճիրներ:

Խորհրդային Միության եւ այլ երկրների օկուպացված տարածքներում համակենտրոնացման ճամբարներում պահվում էին 2 միլիոնից ավելի կալանավորներ:

2005 թ. հունվարին լրացավ խորհրդային զորքերի կողմից Օսվենցիմի կալանավորների ազատագրման 60 տարին: Գերմանիայի կանցլեր Գերհարդ Շրյոդերը Պուտինին ասաց, որ ինքն ամաչում է անցյալի համար:

2005 թ. մայիսի 9-ին ԱՊՀ-ում եւ մյուս երկրներում լայնորեն կնշվի ֆաշիստական Գերմանիայի դեմ տարած Մեծ հաղթանակի 60-ամյակը: Այդ տարեթիվը համընկավ պատմական մեկ այլ իրադարձության՝ Շուշիի ազատագրման 13-ամյակի հետ: Թո՛ղ դարերում փառաբանվեն երկուսն էլ:

(Նկարները՝ հեղինակի)

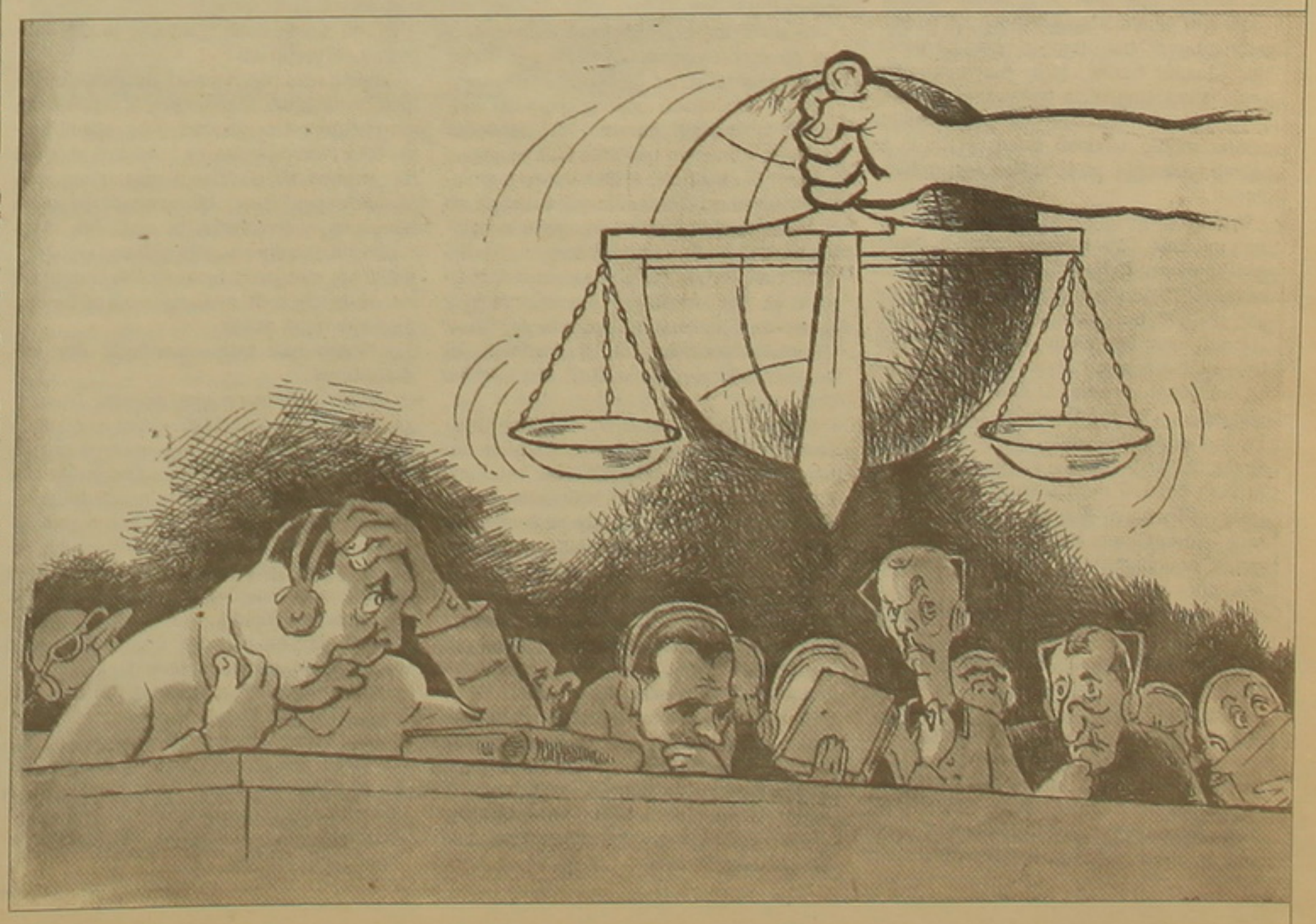

Հարցազրույց

Ս եդային կրկին հանդիպեցի Մոնթեի զոհվելու 10-րդ տարելիցին նվիրված հանդիսություններից հետո՝ հուլիսի 3-ին, երեւանյան բազմահարկ շենքերից մեկի բնակարանում, ուր իջեւանել էր: Շուրջը մեկնման վիճակին բնորոշ շտապողականության տուն կար, երբ թվում է՝ իրեն էլ համակված են մնալու ու գնալու, աճապարումի ու հապադումի երկակի տրամադրությամբ: Մեկ օր հետո մեկնելու էր Լիբանան:

Պայմանավորված ժամից շուտ էի եկել: Լուռ նստած՝ ունկնդրում էի օտարազգի լրագրողի հետ զրույցը, եւ անգլերեն չիմանալս ամենեւին խոչընդոտ չէր ընկալելու, թե զրույցն ինչի մասին է: Կարեւորը բառերը չէին, այլ Սեդայի խոսքի, ձայնի շեշտադրումը, հոգու ապրումներն արտացոլող հայացքը:

Մանկանը բնորոշ անմիջականությամբ փորձիկ Սառն ընդմիջում էր զրույցը՝ գուցե ավելի շատ մոր ուշադրությունը գրավելու, բայց այս կամ այն խաղալիքի անհրաժեշտությունն զգալով: Իսկ ես հիշում էի, թե Երեւան-Ստեփանակերտ-Մարտունի երկար ճանապարհին, չնայած իր նուրբ ու զգայուն երեւույթին, նա մեծին վայել ինչ դիմացկունությամբ հաղթահարեց ճանապարհի դժվարությունները: Բայց հիմա, բազմահարկ շենքի սահմանափակ տարածքում նյարդայնանում էր՝ գուցե կարոտելով իրենց տանը, որ հեռու ափսարհում էր, ուր տակավին իր ծննդյան, սկզբի կարը կար:

Սեդան, երեխայի ձեռքը տալով նրա ուզած խաղալիքը, շարունակում էր պատասխանել լրագրողի հարցերին՝ մեծ ապրումներով ու խռովքով: Ուրիշ ինչ կերպ խոսել հարազատ ընկերոջ, սիրելի ամուսնու մասին, որին կարող ամենազորեղ օղակներից մեկը Հայրենիքին անձնուրաց նվիրումն էր: Մտովի փորձում էի թափանցել զարմանալի պարզ, փխակ նաեւ ափսարհին, մարդկանց այր մարդուն բնորոշ անաչառ հայացքով նայող կնոջ ներաշխարհը, զգալ, ճանաչել էությունն ավելի խորքից: Ինչպե՞ն է ապրում առանց Մոնթեի, ո՞ՀՏ է հոգին օրերի նյութաՀՏ ընթացքի հետ, տա՞լ Հատերից լսածս հարցը՝ ինչո՞ւ ամուսնացավ, այն էլ օտարազգի մեկի հետ, ինչը, ոմանց կարծիքով, դավաճանություն էր Մոնթեի հիշատակին: Համոզված էի, որ Սեդան ուներ պատասխանը: Եվ, այնուամենայնիվ, պատշա՞ճ է արդյոք փորձություններ անցած կնոջ հոգին փոթորկել, արթնացնել հայացքի խորքում բուն դրած կարոտի թռչունը:

Գուցե ինձ համար ստեղծել էի Սեդայի՝ իմ երեւակայությանը համահունչ կերպար, որը, հնարավոր է, տարբերվում էր իրական կերպարից: Ամեն դեպքում ուրախ էի հանդիպման համար, համոզված, որ մեր զրույցը հետաքրքիր է լինելու:

Օրեր առաջ «Ազգ» օրաթերթի խմբագիրը, անդրադառնալով Մոնթեի զոհվելու 10-րդ տարելիցի կապակցությամբ թերթում տպագրված գեներալ Հմայակ Հարությանի հետ հարցազրույցին, ցանկություն հայտնեց առանձին նյութ տպագրել իր բնորոշմամբ Մոնթեի՝ կենդանիների հանդեպ այդչափ տարօրինակ սիրո մասին: Գուցե այդ էր պատճառը, որ առաջին հարցս Սեդային Մոնթեի՝ բնության էակների հանդեպ գթասրտության մասին էր:

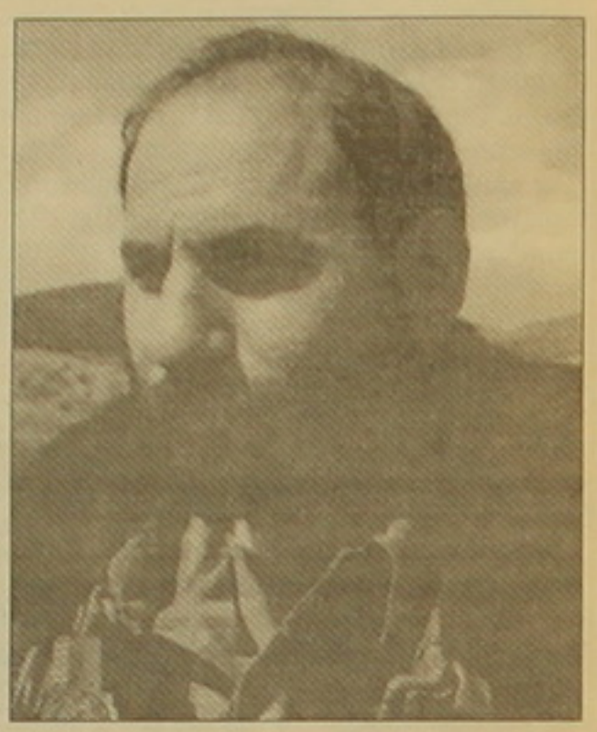

«Մոնթեն իմ ընկերն էր եւ իմ ուսուցիչը»

«Լինի Մոնթեի երազած Հայաստանը՝ առանց կաշառակերության եւ արդար», ասում է Սեդա Գաբրանյան-Մելքոնյանը

- Միայն կենդանիների հանդեպ չէր իր սերը: Մոնթեն սիրում էր երկրագունդը, բնությունը, շա՛տ էր սիրում: Ամենահաճելի բաներից մեկը՝ լինել բնության մեջ եւ խոկալ: Եվ բնության անբաժանելի մասը, անշուշտ, կենդանիներն էին՝ կրիա, օձ, նապաստակ, շուն, թռչուններ...

Մարդկանց հանդեպ հոգատար լինելու չափ հոգատար էր բոլոր շնչավոր էակների հանդեպ: Կենդանիներին առնչվող պատմություններ եղել են նաեւ Հայաստանից դուրս: Հարավսլավիայում էինք: Քայլում էինք ճանապարհով: Հանկարծ Մոնթեն նկատեց անձրեւաջրերի հոսելու տեղում՝ երկաթաբարի տակ ընկած ոզնուն եւ բացականչեց. «Վա՛յ, Սեդա՛, այստեղ ոզնի կա»: Ջով աշուն էր, հնարավոր է, որ անձրեւ տեղար: Բավական ջանքեր գործադրելուց հետո վերջը որոշեց իմ կոտրե պայուսակով հանել, ինչը հաջողությամբ գլուխ եկավ: Ազատված ոզնին պայուսակից գլորվեց ու փախավ: Մեկ ժամ անց զորավոր անձրեւ տեղաց: Մոնթեն ասաց. «Լավ է, որ ոզնուն հանեցինք, թե չէ անձրեւաջրերը կտանեին»:

Կրկին Եվրոպայում էինք: Սոված էինք ու փող չունեինք: Շեր էինք հավաքում ու սացված գումարով մակարոն գնում: Մի օր, ափին կանգնած, ծովեզրի քարերի արանքում թպրտացող մի մեծ ձուկ տեսանք: Մոնթեն ասաց. «Սեդա՛, ահա մեր ընթրիքը»: Նայեցինք ձկանը, լողացանք, զուգեցինք: Երբ արդեն երեկո էր, կանգնեցինք հեռու, որ ձուկը բռներ: Հեռվից շեղակի նայում էի: Բռնեց ձուկն ու ֆիթը ֆիչ ուժեղ սեղմեց քարին: Հետո ծնկի իջավ: Ջուկը ձեռքին էր: Մեկ էլ՝ թըռը՛մ, ձայն լսվեց, ու ինքը ձեռքերն ուրախ-ուրախ շարժելով եկավ: «Ի՞նչ եղավ ձկնիկը» - հարցրեցի: Ասաց. «Թող գնա իր համար ապրի»: Զարմացա, չէ՞ որ սոված էինք, բայց եւ հասկացա, որ ինքը ճիշտ էր:

Մի օր էլ (կրկին Հարավսլավիայում) ուզում էր օձը տուն բերել: Ամաչում էի ասել, որ օձից վախենում եմ, չմտածի՝ ինչ վախկոտ կին ունի: «Տե՛ս, տե՛ս, - ասաց, - լավն է, տանենք տուն»: Ընդդիմացա. «Չէ՛, ոչ մի տուն տանել»: Տեսնեմ՝ օձին թողել, հեռացել գալիս է:

Քայլում էինք, հանկարծ ցատկեց ու մի բան բռնեց, սկսեց ցոյել: Հարցրի ի՞նչ է: «Գորտ», - պատասխանեց: Գորտը միզեց ձեռքերի մեջ: Իսկ ինքն ասում է. «Ի՞նչ անուշիկն է, անուշիկ աչուկներ ունի: Եթե հիմա թողնենք, մեթեանները վրայով կանցնեն»: Սկսեցինք անվտանգ տեղ փնտրել: Վերջապես գտանք Մոնթեի ուզած պարտեզով տունը, ու նա գորտը բաց թողեց պարտեզ:

Դեռեւս չէինք ամուսնացել: Պատի վրա կարիճ տեսավ, դրեց բաժակի մեջ՝ ասելով՝ ի՞նչ լավն է: «Թունավոր է», - հուշեցի ես: «Մեզ չի խայթի», -համոզված պատասխանեց նա:

Ես էլ մանկուց սիրել եմ բնությունը, զգացել որպես կենդանի էություն: Միշտ ընկերուհիներիս հետ կամ մենակ զբոսնում էի բնության գրկում: Գնում էինք մեր աղբյուրը: Մեր տունը դեպի աղբյուր տանող գյուղի վերջին փողոցում էր:

Ինտերնետում կա հատուկ սայթ, որը բացելով՝ մատիդ մի հարվածով մի ափսե ճաշ է ավելանում բարեգործականի օրվա ճաշաբաժնում՝ ի նպաստ մի քաղցածի: Կան նաեւ բնապահպանության, հատուկ կենդանիներին վերաբերող սայթեր: Ամեն առավոտ բացում եմ այդ սայթերը, ապա միայն սկսում աշխատանքս:

- Ո՞վ է արժանի հերոս կոչվելու, ինչպե՞ս կբնորոշեք հերոսությունը: Արդյոք խաղաղ պայմաններում դժվարություններին դիմանալը, ազնիվ մնալը նույնպես հերոսություն չէ՞:

- Շատերին այդ կոչումը միայն անունով տրվեց՝ տարբեր պարագաներում: Բայց ժողովուրդը բոլորին չէ, որ ընդունեց որպես այդպիսին: Իսկ Մոնթեն ամբողջ էությամբ այդպիսին էր՝ ռազմի դաշտում եւ ամենօրյա կյանքում: Ամենօրյա կյանքում շատ պարկեշտ մարդ էր: Տարիներ առաջ մի հոդված կարդացի Մոնթեի մասին եւ զարմացա, ապշեցի, թե ո՛վ էր ո՛ւմ մասին գրում: Կան մարդիկ, որ պարկեշտության իրենց չափանիշները հարմարեցրել են Մոնթեի կերպարին: Մարդ գիտեմ, որ ասել է, թե իբր Մոնթեն Եռաբլուրում ծխել է, խմել, հայրենասիրական երգեր երգել: Դրանք չեն համապատասխանում իրականությանը: Կարծում եմ՝ ով ինչ սիրում էր՝ վերագրում էր Մոնթեին:

Մոնթեն 21 տարեկան էր, որ եկավ Լիբանան՝ հայերեն սովորելու: Մենք այդչափ մոտ չէինք, որ հասկանայինք իրեն: Իրեն չէին ճանաչում եւ տարածում էին ամեն հերյուրանք, որ իրականությանը չէր համապատասխանում: Վերագրում էին բաներ, որոնց համար Մոնթեն չի եղել պատասխանատու: Մի քանի անգամ ասել եմ. «Դուք ասում եք, որ Մոնթեն խելացի է, ուրեմն ինչպե՞ս կարող էր այդպիսի վատ բաների մեջ լինել: Խոսքը վերաբերում է 1983թ. տեռորին, որը Մոնթեին ուղղակիորեն չի առնչվում»:

Ցավ եմ զգում, որ այսքա՛ն տարի անց էլ շարունակում են կրկնել նույնը եւ իրականությունը չեն ուզում ընդունել: Այդ տղաներից ոչ մեկն Արցախում չի եղել: Գոնե զենք բռնել գիտեին: Ցերեւացին ու ֆնդադատում էին Մոնթեին: Ինչո՛ւ: Խնդիրն այն է, որ Մոնթեն ուներ մի թշնամի: Մյուսների հետ պատրաստ էր խոսելու, պարզաբանելու: Ամենից շատ ինքն էր իրեն ֆնդադատում: Ուզում էր, որ միասին ընդունեին սխալները: Կարծում եմ, որ մենք չենք կարող հանդիպել Մոնթեի նման մաքուր մարդու: Իմ զարմանքի աղբյուրը բաներից մեկն իր մաքրությունն էր, եւ նա չէր դադարում իր մաքրությամբ զարմացնել ոչ միայն պատերազմում, այլեւ առօրյայում՝ տանը, ընկերության մեջ, ամենաանշան բաներում: Նայում էիր ու զարմանում՝ մի՞թե հնարավոր է այդ աստիճան մաքուր լինել:

- Ինչպիսի՞ն տեսաք Հայաստանն այս այցին:

- Կուզեի, որ չլիներ այս մե՛ծ, մե՛ծ տարբերությունը՝ հարուստների ու աղքատների: Լիներ Մոնթեի երազած Հայաստանը՝ առանց կաշառակերության եւ արդար:

Մտավորականության մասին եմ ուզում ասել: Այսօր այն մտավորականությունը չկա, ինչպիսին իմ ուսանողության ժամանակ էր, իրոք մտավորական մտավորականություն: Ուսանող ժամանակ դուրս էիր ելնում հանրակացարանից, նստում որեւէ սրճարանում եւ անպայման մի հետաքրքրական մարդու հանդիպում էիր: Հիմա այս ճոխության տակ թաքնված է ահավոր կյանք: Մտավորականությունն էլ պարփակված է տանը:

Էլի՛ իմ Հայաստանն է, սրանից ավելի տուն չունեմ, իմ տունը սա է:

Ամենից շատ ինձ հուզում, մտահոգում է երիտասարդության նկարագիրը, մակարդակը, վարուքարքը: Առաջներում լուրջ հետաքրքրություններ ունեին, հիմա այլ է: Ինչքան տեսնում եմ՝ ինչպես են հագնվում աղջիկները, ինչ հետաքրքրություններով են ապրում՝ բջջային հեռախոս, ավտոմեքենա եւ այլն, ինչ հնարանքով են փորձում գրավել դիմացի տղային... ամեն ինչ պտտվում է նյութականի շուրջը: Եվ դա մտահոգիչ է: Չէ՞ որ վաղը նրանք են ներկայացնելու երկրի դեմքը:

- Գուցե դեռ կվերադառնանք մեր արմատներին:

- Կարող էինք դեպի լավը փոխվել: Տխուր է, որ սայթաքում կա: Այսինքն՝ չլիներ անձնականը, չլիներ ընչաքաղց, եսակենտրոն շահեր, լիներ միայն «մեր»-ի հոգեբանությունը: Մեր կողքին ուրիշներն էլ կան, որ իրավունքներ ունեն, եւ Աստված մեզ չի ների, եթե ուզենք տիրանալ ուրիշի ունեցվածքին: «Դրացիդ ունեցվածքը մի՛ ցանկացիր», - ադրես է ասում պատվիրանը: Հույս ունեմ՝ մարդիկ ապրելու են պատվիրաններով: Այս մասին մտածենք, մտածեն մեր զավակները: Մտածենք կողքինի մասին, հարեւանի, մյուսների մասին:

- Մարդիկ կան, որ ազնիվ չեն ապրում, բայց եկեղեցի են կառուցում:

- Այդ մարդիկ շեղված են, սայթաքել են, մոլորության մեջ են: Չէ՞ որ Աստված չի ասում՝ քո փողերով ցույց տուր քո հավատը: Տասը պատվիրանները կատարելն այդքան դժվար չէ, կարող են, չէ՞, կատարել դրանք եւ լավ հասարակություն ստեղծել:

- Ինչպե՞ս կբնորոշեք հայ կնոջը փոփոխությունների, շրջադարձերի այս շրջանում:

- Հայ կնոջ կյանքը միշտ է դժվար եղել: Էլի՛ Մոնթեին օրինակ բերեմ: Ասում էր, որ երբ ես ծռված լվացք եմ անում, ինքը չի կարող հանգիստ նայել: Տան գործերը կիսում էինք: Եթե ես օճառում էի, ինքը ցողում էր, պարզաջրում եւ այլն: Այցելում էինք մեր ընկերներին, տեսնում, որ այդ տան ամբողջ հոգսը ծանրացած է կնոջ ուսերին, եւ այդ կանայք նաեւ դրսում էին աշխատում:

Մի օր հյուր էինք Մոնթեի զինվորներից մեկին: Կինն այնքան տանջվեց՝ սկսարոջ, ամուսնու, երեխաների հարցերն հոգալով. «Անո՛ւշ, թեյ սարքիր, երեխային պահիր, ա՛յս արա, ա՛յն արա», - որ անունը չեմ մոռանում: Անուշի այդ սրկությունը տեսնելով՝ ասացի. «Մենք այստեղ այլեւս չենք գա»: Եվ Մոնթեն ասաց. «Է՛լ չենք գա»: Մեզ շատ վատ էինք զգում Անուշի հանդեպ լավ զգալու համար: Երբ իրենք եկան մեր տուն, ասացի. «Փոքր դոլմաները ես եմ փաթաթել, մեծերը՝ Մոնթեն»: Ապշած նայեցին. «Ոնց թե՝ հրամանատարը դոլմա՞ է փաթաթում»:

Այսօր, երբ կենսապայմանները վատացել են, կնոջ ուսերի բեռն ավելի է ծանրացել, ավելի շատ հոգսեր են բաժին ընկել: Մեծամասնության մասին է խոսքը: Դժվարությունների մեջ գալիս է մի պահ, որ հայ կինը կորցնում է տիպական նկարագիրը: Այլ հարցեր են ծագում, եւ պրոբլեմների նոր շղթա է ծնվում: Տղամարդն աշխատանք չունի եւ կորցրել է ինքնավստահությունը: Այդ մարդուն պիտի օգնել, որ վատ չզգա, հասկանալ, որ դա մեծ դժբախտություն չէ: Իրականում, անշուշտ, լավ կլինի, որ այդ հոգսը հավասար լինի, եւ ընտանիքի հոգսը եւ երկուսի վրա լինի, քանի որ պայմանները փոխվել են՝ կինը եւ՛ դրսում է աշխատում, եւ՛ տանը: Թող ուրեմն տղամարդը, որ առայժմ անաշխատանք է, տան գործերով զբաղվի, երեխաներին դաստիարակի եւ ոչ թե նստի ու գլխին տա, թե՝ վա՛յ, ի՞նչ դժբախտություն է, որ կինս աշխատում է, իսկ ես տանը նստած եմ:

- Ամեն ինչ խառնվել է, ազգայինը, բարոյականն արժեզրկվում են: Կարծեցյալ քաղաքակիրթ երեւալու համար հայ օրիորդը պորտաբաց, կիսամերկ է շրջում:

- Բարոյական այս խնդիրները, որ ծագել են, աշխարհում էլ կան: Այդ խնդիրը եւ՛ անցյալում, եւ՛ հիմա ինձ հուզում է:

- Ակամա կարկամում ես՝ ի՞նչ արժեքներով դաստիարակել մեր երեխաներին:

- Ես իմ երեխային դիսնեյլենդ, մակդոնալդ չեմ տանում: Այն արժեքները, որ միշտ ունեցել եմ եւ այն մեծ մարդը, որի կողքին եղել եմ, միշտ կլինեն, նա միշտ կլինի իմ երեխայի կողքին՝ կնքահոր պատմածով: Կնքահայրը Մոնթեի եղբայրը՝ Մարգարն է: Մեր հոգեւոր արժեքները պիտի փոխանցեմ իմ երեխային:

Շարունակությունը էջ 11

Հարցազրույց

10-ր էջից

Նրա համար հայկական երգեր եմ երգում, պատմում պատելի, բարի մարդկանց մասին: Ուրիշ արժեքներով եմ դաստիարակում: Ուզում եմ՝ մորից լսի եւ իմանա արժեքները, որոնց համար պիտի պայքարի:

- Մոնթեի ընկերներից ոմանք, նաեւ ուրիշները՝ տարբեր տարիքի, նկարագրի տեր մարդիկ, առանձնապես կանայք, ասում են. «Մոնթեի զոհվելուց հետո Սեդան չպետք է ամուսնանար»:

- Դա շատ բարդ հարց է, հետաքրքիր չէ: Ես Մոնթեի կինը կլինեմ մինչեւ մահ, նա ինձ հետ կլինի մինչեւ մեռնելս: Ինձ համար էլ դա հետաքրքիր չեղավ: Ես գիտեի, որ իմ կյանքում չի լինելու ուրիշ տղամարդ, եւ երեխա չի լինելու, ու ես պիտի նվիրվեմ կարիքավոր մարդկանց, պիտի մահանամ մենակ, եւ դրանում վատ բան չկա: Երբ Մոնթեի ծնողները եկան՝ 1996-98 թթ., եւ երբ ես իրենց այցելեցի, բարեհամբույր ասում էին. «Մենք ուզում ենք, որ դու ամուսնանաս»: «Սպասում էինք երկու տարի, - ասաց մայրը, - չորս տարի»: Քույրիկիս ասել էին. «Մի փոքր թող ապրի այստեղ եւ նայի»: Շատ հանկարծակի եղավ: Մոնթեի ընկերներով գնացել էինք ուխտագնացության եւ շատ հանկարծակի որոշվեց: Մոնթեն գիտեր, որ ես տխուր եմ, երբ մենակ եմ բացում տանս դուռը: Ի վերջո, ում հետ որ ամուսնացել եմ, Մոնթեին մտերիմ մարդիկ նրան ընդունում են որպես Մոնթեին հոգեհարազատ մեկը: Նա Մոնթեի՝ Ամերիկայում ապրած տարիների միակ մտերիմ ընկերն էր: Հարեւաններ էին: Դպրոցում ու համալսարանում նույնպես միասին էին: Եվ ուսանողական տարիներին նույն տանն են ապրել: Մի անգամ Մարգարն ինձ ասաց. «Քո ամուսինն ավելի՛ շատ է Մելքոնյան, քան դու»: Կարեւորը՝ ես գիտեմ Մոնթեի կարծիքն այդ մարդու մասին: Նա Մոնթեի հերոս լինելը հիմա չէ, որ գիտակցում է: Նա էլ է կարոտում Մոնթեին: Սա բարդ վիճակ է: Մենք ամեն օր խոսում ենք Մոնթեի մասին, եւ ես վատ եմ զգում իմ կողակցի ներկայությամբ այդքան խոսել Մոնթեի մասին: Չի ասում՝ հերիք իր մասին խոսես, իրենով զբաղվես: Եվ ես միշտ պիտի լինեմ Սեդա Մելքոնյան: Ուրիշ մարդ չեմ կարող լինել:

Հայաստանում մի տարածված կարծիք կա, որ զոհված ազատամարտիկի կինը չպետք է ամուսնանա: Այդ խեղճ կանայք ինչպիսի՛ փորձություններ են ենթարկվում եւ սիրված, լավագույն դեպքում, սիրեկան են ունենում: Իսկ այդ սիրեկանն իր ընտանիքն է ունենում: Այստեղ չգրված օրենք է՝ ամուսնացած տղամարդն անպայման պիտի սիրուհի պահի: Այս հանցավոր կարգը տարիներով ձգվում է: Ես կուզեի, որ այրիացած կինն ամուսնանա, մեկ տղամարդու հետ կարի կյանքը: Կուզեի՝ մեր իրականությունից հեռու լիներ հայ ավանդական ընտանիքին ոչ բնորոշը: Ավելի լավ, որ, օրինակ՝ Սեդան ամուսնացել է, թե որ իր անվան հետ ինչ-որ մեկի անունն հոլովվեր: Ուզում եմ ասել՝ Աստծո, Քրիստոսի առջեւ պիտի արդար լինել:

Իսկ դժգոհությունները գուցե ավելի շատ երեխայի ծնվելու առիթով է, քան իմ ամուսնության: Նկատել եմ, որ հայերը սիրում են զգայացունց պատմություններ: Հիշում եմ՝ զինակիցներն ասել էին Մոնթեի հորը, որ Սեդան հղի է: Մարգարն Արփիկենց տանը հարցրեց այդ մասին: Ասի. «Երանի թե այդպիսի բան լիներ»: Դա չի նշանակում, որ մեղավոր պիտի զգամ, որ զավակս Մոնթեից չէ: Կարեւորը ոգին է: Ես զավակիս դաստիարակում եմ Մոնթեի ոգով: Ինձ համար շատ կարեւոր է, որ Մոնթեի ընտանիքը՝ ծնողների, քույրերի, եղբոր վերաբերմունքն իմ հանդեպ չի փոխվել: Սարոն Մոնթեի ծնողներին կոչում է տատիկ եւ պապիկ: Նրանց երեխաները Սարոյին գիտեն որպես զարմիկ:

Մոնթեից ոչ մի բան չի պակասել: Երբի նա ուզեցավ, որ մի ուրիշ սեր էլ ճաշակեմ՝ որդո՛ւ սերը:

Իմ սփոփանքն ու ուրախությունն այն է, որ Մոնթեի հետ եղած ամեն րոպե զգացել եմ, թե ինչ ուժ է նա: Իմ ծնողներն ասացին. «Եթե իրեն ուզես, սիրված ենք ուրանալ քեզ»: «Ընդունում եմ, - ասացի, - իրեն կսպասեմ: Իր հետ երկու օրն էլ ինձ համար երջանկություն է»:

- Մոնթեի բացառիկ ազնվության մասին զինակիցները բազմաթիվ օրինակներ են պատմել: Սպարապետ Վազգեն Սարգսյանը Մոնթեին բնորոշել է որպես աշխարհի ամենաազնիվ մարդը:

- Ինքը փոքրուց էր այդպիսին: Ծնվել էր այդպիսին: Այդպիսին լինելու ճիգ չէր անում: Իսկ մարդիկ կողից հաճախ չէին հանդուրժում այդ ազնվությունը: Իր դժվարությունները տարբեր աստիճանի էին՝ նյութից բաներից սկսած, բաներ, որոնց համար ո՛չ գումար էր պետք, ո՛չ ջանք, պարզապես մի փոքրիկ ուշադրություն, ու դա էլ էին զլանում:

- Մարտունիում պատմում էին, որ կային ուժեր, խմբավորումներ, որոնց համար Ավոյի հրամանատար լինելը ձեռնտու չէր, քանի որ խոչընդոտում էր անազնիվ ճանապարհով հարստություն դիզել: Նրանք գաղտագողի թափել էին 15 տոննա վառելանյութը, որպեսզի Մոնթեն չկարողանար կազմակերպել պատերազմը, թուրքերը մտնեին Մարտունի, եւ այդպիսով Մոնթեն հեղինակազրկվեր:

- Հիշում եմ այդ օրը: Շաբաթ բակում կանգնած էինք, երբ Կոմիտասը եկավ ու ասաց. «Ավո՛, սոլյարկան թափվել է»: Երեքով գնացինք այդ տեղը, Մոնթեն, կած գետնին, մատներով շոշափում էր, զննում, թե ինչ մակնիշի մեքենա է անցել: Պահածոյի դատարկ տուփով սոլյարկան լցնում էր տակառի մեջ: Շատ ծանր պահ էր: Ախր իրենց համար էր, իրենց երեխաների համար: Սա մի օրինակ միայն:

Մշակութային խմբեր էի տանում Արցախ: 1992 թ. դեկտեմբերի 20-ին կրկին խումբ էի տարել: Այդ պարախմբի հետ գնացինք Մարտունի, որ համերգ տանք, մարդիկ ուրախանան: Մտա իր սենյակը: Ցուրտ էր, դաժան ցուրտ: «Վառարան չունե՞ս», - հարցրի: «Դե, մեկ-երկու անգամ ըսի, դեռ չեն բերել»: Իջա Ռոզա մայրիկի մոտ: Նա զարմացավ. «Ոնց թե, վառարանն իմ ամուսինն է սարքում»: Ամուսինն ասաց. «Ես սարքում, տալիս եմ շաբին, շաբում բաժանում են»: Հետո հարցրեց. «Հը՞, վառարանը լա՞վ էր»: «Ինչ վառարան», - զարմացա ես: Պարզվեց՝ վառարանն ուրիշն էր վերցրել: Կոմիտասն ասաց. «Գնանք, բերենք»: Ասացինք՝ ոչ:

Առավոտ իջնում էինք թեյ խմելու: Թեյ, հաց ու կարագ էին դնում սեղանին: Հացի վրա կարագ չէր ուտում: Գնացի հարցրեցի՝ դրանք ունե՞ք: Ոչինչ չասացին ու չբերեցին: Ինքը՝ Մոնթեն, երբեք չէր ասի: Չէր արտահայտվում: Եթե ես չասեի, ինքը երբեք չէր ասի, եւ ուրիշ մեկը չէր մտածի իր մասին, եւ նմանօրինակ շատ ու շատ հարցեր: Հիշում եմ՝ Ֆելիքս Պողոսյանը՝ ճարտարցի, երբեք չիշ անուշ բերեց, մեկում մեղր էր կարծեմ: Մոնթեն չուզեց ուտել: Տարա ճաշարան, որ բոլորը եւ Մոնթեն օգտվեն: Մարդիկ իրեն գիտեին այդպիսին ու սիրում էին: Այդ սերն ինքը վաստակել էր:

- Մարտունեցիների զրույցներում հաճախ է հիշատակվում՝ Մոնթեն եւ Հարությանը միասնություն էին:

- Հարությանի հետ Մոնթեի համար ավելի հետաքրքիր էր: Հարությանը պիտի մեկներ: Մոնթեն չէր ուզում: Կեսգիշեր էր: Հարությանը կեսկատակ հարցրեց. «Հը՞, տիկին Սեդա, դրա՞մ ինչ կա-սեմ»: «Իրեն համար լավ կլինի միասին», - ասացի ես:

Հիշում եմ՝ 1993 թ. հունվարի 7-ին կամ 9-ին էր: Ուրանա սարի ուղղությամբ ծանր վիճակ էր ստեղծվել: Մոնթեի հետ շատում էինք հասնել Մարտունի: Ամբողջ ճանապարհին ոչ մի խոսք չասաց: Ինչ տալիս էի, չէր ուտում: Շոկոլադն անգամ, որ շատ սիրում էր, չուզեց: Ասում էր. «Վստահ եմ, որ Հարությանն այնտեղ է ու մի բան կանի»: Հասանք Ստեփանակերտ ու այնտեղ իմացանք, որ Հարությանը կազմակերպել է պատերազմը ու հետ է վերցրել գրավվածը, եւ Մոնթեն հաց կերավ: Պատերազմի համար դժվար է գեղեցիկ բառեր օգտագործել, բայց այն, ինչ երկուսով էին ստեղծել՝ շատ գեղեցիկ էր:

- Մի պահ վերանանք պատերազմական հիշողություններից: Այսօր ձեզ ամենից շատ ինչ խնդիր, ինչ հարցեր են հուզում:

- Մի քանի ամիս առաջ Հոտիկ Ադդարյանը Մոնրեալից լուսանկարներ էր ուղարկել, որոնք կատարվել էին «Կոլումբիա» տիեզերանավից: Սեւերի մեջ կորած մի նկար կար: Մայրամուտն էր երկրագնդի վրա: Տարբեր երկրների մայրամուտներ էին պատկերված: «Հոտիկ, ինչ գեղեցիկ կատարմամբ է», - չկարողացա թաքցնել հիացմունքս: Երկրագնդին նայելիս էքզոտերիի փոքրիկ իշխանի պես եմ մտածում կամ համաձայն եմ փոքրիկ իշխանի հետ: Աստված տվել է այնքա՜ն գեղեցիկ մի մոլորակ, իսկ մենք ինչ ենք անում. ավերում, ոչնչացնում ենք անտառները, Այլասկայի արգելոցները: Մարդիկ ընչաքաղց են, արդյունքում՝ կկորցնենք շատ ավելին: Տեսե՞ք բնության մեջ ինչ աղետներ են տեղի ունենում: Ինձ մեքենա են նվիրել, բայց ես այն չեմ վարում: Գուցե, երբ էլեկտրական մեքենա լինի, վարեմ այդ չակերտավոր ճոխությունը:

- Եթե ոչ հայ, ապա ի՞նչ ազգի ծնունդ կուզենայիք լինել, ասենք՝ ավելի բարվոք ու ապահով ճակատագրի առումով:

- Իմ կարծիքով ապահով ճակատագրով ազգ չկա: Ամեն տեղ կան ընչաքաղց մարդիկ, եւ չգիտենք, թե իրենց արարքների հետեւանքով ի՞նչ կլինի 10-20 տարի անց;

Ես շատ հայ եմ մեծացել: Սա իմ տունն է, եւ ես մտածում եմ ուրիշ ազգերի մասին: Ո՛չ Մոնթեն, ո՛չ ես ազգայնամոլ չենք եղել: Մեզ հետաքրքրել են ուրիշ ազգերի դժբախտությունները: Մոնթեն մասնակցել է պաղեստինցիների պայքարին, իր համակրանքը եղել է քրդերի, նույնիսկ թուրք հեղափոխականների նկատմամբ: Մոնթեն իմ ընկերն էր, բայց նաեւ իմ ուսուցիչը: Ես ու Մարգարն ընդունել ենք, որ նա մեր ուսուցիչն է: Մոնթեն միշտ ննջադաստել է ազգայնամոլական դրսեւորումները եւ կարեւորել համամարդկայինի ընկալումը: Մի անգամ հարցրի. «Մոնթե, դու կամուսնանա՞յիր ոչ հայ աղջկա հետ»: Ինձ թվաց՝ պատասխանը գիտեմ՝ «Անշուշտ, հայ աղջկա հետ պիտի ամուսնանամ»: Բայց նա ինձ շատ զարմացրեց իր պատասխանով: Ասաց. «Եթե այն զգացումն ունենայի, ինչ քո նկատմամբ, անշուշտ կամուսնանայի»:

- Երբ հեռվում ես, Հայաստանը, Երեւանը տեսնո՞ւմ ես երազում: Եթե այո՝ ինչպիսի՞ն:

- Ասեմ կարճ՝ տեսնում եմ որպես իմ տունը: Ես ծնվել եմ Լիբանանում, բայց ինձ լիբանանցի չեմ զգում: Մի քիչ ճամփորդել եմ, ապրել տարբեր երկրներում: Երեք տարի է, որ ԱՄՆ-ում եմ: Հայաստանում էլ ինձ տանը չեմ զգում, որովհետեւ այստեղ չեմ ծնվել, մշակույթի, մտածելակերպի տարբերություն կա: Ես աշխարհի, մոլորակի քաղաքացի եմ: Բայց եթե կա տուն հասկացությունը, ինձ համար դա Հայաստանն է, այս աշխարհում իմ տունը Հայաստանն է: Դա պայմանավորված է իմ ընկերներով: Հակառակ հայերի՝ ես այրունակցական կարը չեմ պատկերացնում: Եթե իմ հարազատը սխալ է թույլ տալիս, նա ինձ հարազատ չէ: Իմ ընկերներին, որոնց մեծ մասն այստեղ՝ Երեւանում են, ընդունում եմ ինձ համախոհ լինելու համար: Կարեւոր չէ, թե ինչ տարածաշրջանում եւ ո՛ւմ հետ ես: Ես ուզում եմ լինել նրանց հետ, ովքեր ինձ հարազատ են:

Հայաստանը երբեմն ինձ տալիս է այնպիսի տրտիյուններ, որպիսիք ուրիշ տեղ չեմ զգում: Կոմիտասի հետ մեքենայով մտանք Լաչինի դաշտ, նայեցի՝ շուրջը կակաչներ էին, մոտեցող իրիկվա մեջ անձրեւի շունչ կար, սիրտս լցվեց: Երեւի միայն Մոնթեին տեսնելիս էի այդ ապրումն ունենում:

- Բնության ո՞ր գույնն է առավել ուրախացնում:

- Բոլոր գույները եւ առանձնապես մանուշակագույնն ու բոլոր կապտամանուշակագույն երանգները:

- Կրկնված մի հարց եւս՝ ինչ եք երազում:

- Հայաստանը դարձնենք մի չքնաղ տեղ, ուր մարդիկ իրենց զգան հավասար, հարազատ, հանգիստ, Մոնթեի երազած Հայաստանը՝ առանց կաշառակերության եւ այլ արատների: Անցյալ դառնան այս փորձությունները՝ մեկին ամեն ինչ, մյուսին՝ ոչ մի բան: Եթե Հայաստանը լավ լինի, ամեն ինչ կընկնի իր տեղը:

- Մոնթեի մասին կարելի է խոսել անվերջ: Եվ առիթներ, պատճառներ շատ են լինելու: Մեկնում ես Երեւանից: Հրաժեշտից առաջ՝ Ձեր խոսքը:

- Մոնթեից ոչ մի բան չի պակասել, պիտի լինի միշտ իմ Մոնթեն: 1981-ից սովորել եմ այստեղ եւ միշտ կարծ ժամանակով եմ բաժանվել: Մի անգամ միայն երկու տարով բացակայել եմ: Սա Հայաստանից հեռու լինելու ամենամեծ ընդմիջումն էր: Հույս ունեմ՝ շուտով վերադառնալ Հայաստանի Հանրապետություն: Սա իմ տունն է, եւ ես կլինեմ այնպիսին, ինչպիսին Մոնթեն էր ինձ ընդունում:

...2004 թ. Սեդան վերադարձավ՝ ընտանիքով: Վերադարձավ իրագործելու փայփայած ծրագրերը:

Հարցազրույցը
ԱՍՊԻՐԱՄ ՇԱՌՈՒԿՅԱՆԻ

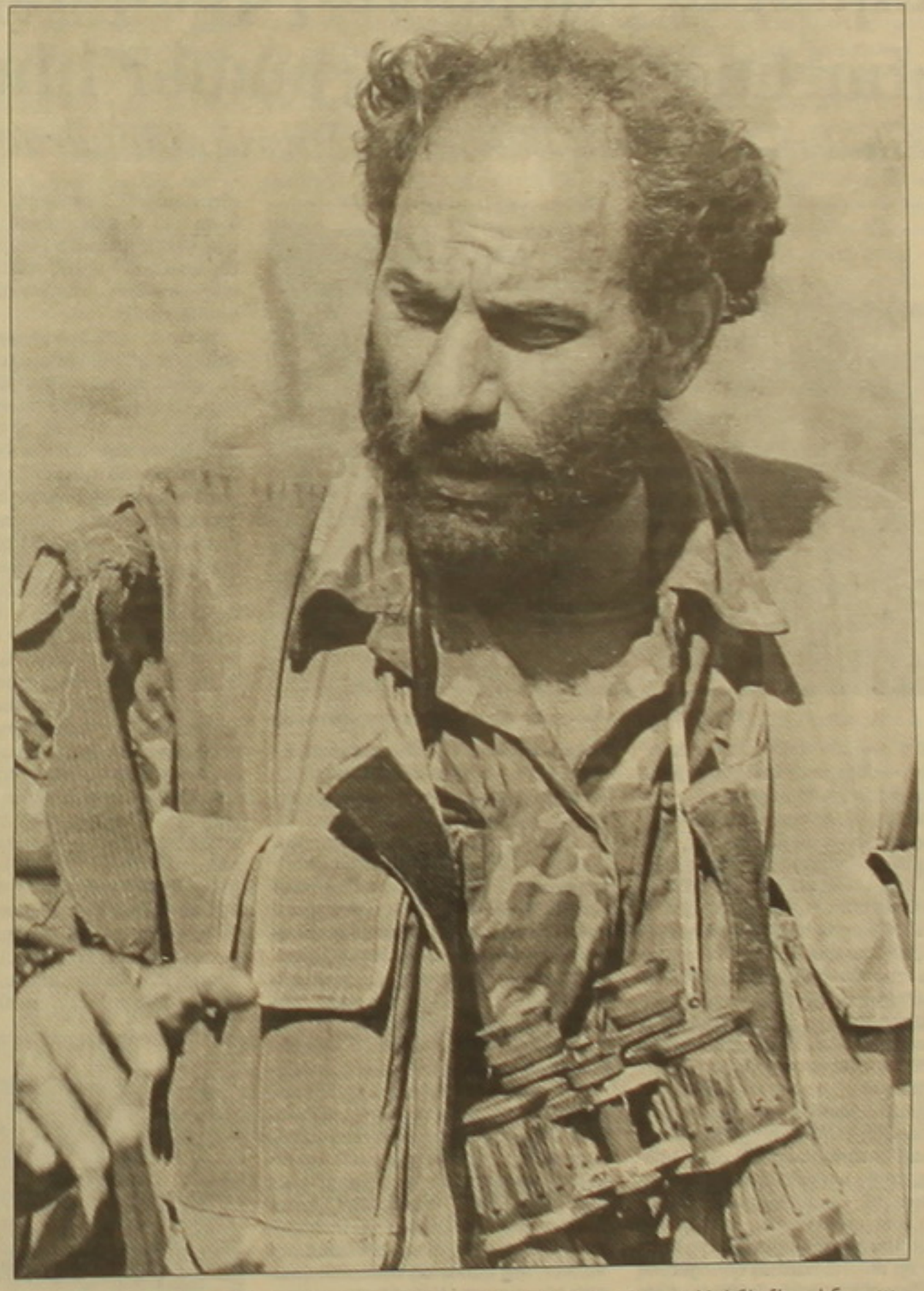

Հրապարակ

Մայրաքաղաքում թափառող կենդանիների դեմ կայքարեն շաբաթօրյաներ հիմնելով

Թափառող կենդանիները նույնիսկ կացարան ընտրելու հնարավորություն կունենան

Երեւանի քաղաքապետարանն այս տարի առաջին անգամ մայրաքաղաքում թափառող կենդանիների դեմ պայքարի նոր մոտեցում կկիրառի: Մրցութային պայմանները կբովանդակեն Հայաստանում ընդունված ոչ ավանդական ձեւը՝ ոչ թե կրակոցներով վերջ տալ թափառող կենդանիներին, այլ՝ կառուցել շաբաթօրյաներ: Պետք է ասել, որ քաղաքակիրթ աշխարհում կիրառվող այս տարբերակը քաղաքային իշխանությանը պարտադրում են մայրաքաղաքի բնակիչները՝ նվիրյալների մի խումբ, որ կամովին նախաձեռնեց այդ աշխատանքը՝ քաղաքապետարանին պարտավորեցնելով գործնական միջոցառումներ ձեռնարկել հարցին արմատական լուծում տալու համար: Քաղաքային իշխանությունը համոզվել է, որ մաքուր ու բարեսեր քաղաք ունենալու համար հարկավոր է նաեւ այն մարել թափառող կենդանիներից, ուստի մի քանի ամսով երկարաձգել է կրակոցով շներին ոչնչացնող «Դամիարկ» կազմակերպության պայմանագրի ժամկետը, որպեսզի կազմակերպությունները հասցնեն նախապատրաստվել հուլիսի 1-ին կայանալիք մրցույթին:

Ակնկալվում է, որ հերթական մրցույթին մասնակցելու հայտ կներկայացնի 3 կազմակերպություն, որոնցից առնվազն երկուսը շաբաթօրյաներ կառուցելու ծրագիր կներկայացնեն: Քաղաքապետարանը նրանցից բավարար երաշխիքներ է պահանջում, որ հաղթելու դեպքում կազմակերպությունը կարող է ավարտին հասցնել նախագիծը: Կազմակերպություններն ամեն ինչ անում են հնարավորինս մրցունակ ներկայանալու համար եւ հայտնում են, որ ունեն հովանավորներ, որոնք պատրաստակամ են ֆինանսավորելու իրենց ծրագրերը: Մրցակցող կազմակերպություններից երկուսը՝ «SOS»-ն ու «Եվրասիան», իբրեւ հովանավոր մասնակցում են նույն անձին: «Եվրասիա» կազմակերպությունում դա բացատրում են նրանով, որ «SOS» կազմակերպության ղեկավարներից մեկը քաղաքապետարանի աշխատակից լինելով յուրացրել է իրենց ծրագիրը եւ իրենց հովանավորների հետ բանակցելով փորձ է արել գտնարներն ուղղորդել «SOS»-ՀԿ-ին:

Անցնող տարվանից Երեւան քաղաքում կառուցվում է առաջին շաբաթօրյանը, որի նախաձեռնությունը «Դունայ» ՀԿ-ինն է: «Դունայ» ՀԿ անդամ Թամարա Սարգսյանը պատմեց, որ տարբեր մասնագիտության տեր մարդիկ էին հավաքվել կազմակերպության շուրջ, որոնց բոլորին միավորողը մեկն էր՝ փրկել կենդանիներին սպանդից: Նրանց թիվն ամեն օր ավելանում էր, ուզում էին կացարան կառուցել, ցույց տալու համար, որ ցանկության դեպքում բոլոր հարցերին էլ կարելի է լուծում գտնել, բարեգործական համերգ են կազմակերպել շաբաթօրյան հիմնելու համար, սակայն առանձնապես գումար չի հավաքվել: «Դունայ» ՀԿ նախագահ Արմեն Ղազարյանը հայտնեց, որ ՀՀ վարչապետը հավանություն էր տվել շաբաթօրյան հիմնելու իրենց առաջարկին եւ 2004թ.-ի հոկտեմբերին քաղաքապետին առաջարկել է թույլ տալ քաղաքակիրթ ձեւը կիրառեն: «Քաղաքապետարանում հայտնեցին, որ իրենք էլ են նախընտրում այդ տարբերակը եւ մեզ խորհուրդ տվեցին նախապատրաստվել մայիսի 30-ին կայանալիք մրցույթին»,-հայտնեց Ա. Ղազարյանը:

«Ընդամենը 10 օրում պետք է 20 առանձնախցիկ կառուցեինք, նույնքան էլ շուն պահեինք, վիրահատարան կառուցեինք ստերիլիզացիա կատարելու համար, որպեսզի թույլատրեին մրցույթին մասնակցել: Էրեբունու համայնքում տարածք գտանք, համախոհների խմբով գումար հավաքեցինք եւ նախաձեռնեցինք շաբաթօրյանի հիմնումը: Պայմանավորված օրը աշխատանքն ավարտեցինք, սակայն մեր հայտը չգրանցվեց մրցույթին մասնակցելու համար»,- պատմեց Թ. Սարգսյանը: «Դունայ» կազմակերպությունն իրավունք չստանալով մասնակցելու մրցույթին, այնուամենայնիվ, չի հրաժարվում կենդանիների աղաստարան կառուցելու մտից: Շնաբուծարանն այսօր շարունակվում է կառուցվել Էրեբունու համայնքի Արին-Բերդ կոչվող թաղամասում, բայց արդեն առանց «Դունայի»: «Քանի որ շատերը փողի հետն զգացել էին՝ բոլորին մի կողմ հրեցին»,- հայտնեց Թ. Սարգսյանը: Վերջինս տեղեկացրեց, որ Նունե Մեհրաբյանն ու «Երեւան քաղաքի կառավարման տեխնոլոգիաների կենտրոն» ՓԲԸ-ը նոր խաժակ Կարայանը, որ 2004թ.-ի մարտ ամսին էին իրենց միացել՝ վարչապետի պատասխանից հետո «SOS» անվանումով կազմակերպություն են հիմնել ու շարունակում են շաբաթօրյանի կառուցումը:

Արին Բերդ թաղամասում կառուցվող շաբաթօրյանը:

«50-ից ավելի շուն կա հիմա այստեղ, հիմնականում հավաքել ենք, երբ ահազանգել են, որ գալիս են կրակեն: Երեք աշխատող ունենք՝ մաքրող, կերակրող-անասնաբույժ ու պահակ: Օրեկան երկու անգամ կերակրում ենք, զննման ենք ենթարկում, հիվանդ շներին առանձնացրել ենք խցերում եւ բուժում ենք»,- ասում է մասնագիտությամբ դաշնակահարուհի, «SOS» կազմակերպության նախագահ Նունե Մեհրաբյանը:: Շնաբուծարանը բաղկացած է երկու հարկաբաժնից եւ մոտ 100 առանձնախցիկներից (վալերներ): Կառանտինի համար մասնաշենք է առանձնացված, որտեղ պահվելու են փողոցից բերվող հիվանդ շները: Օրական կստերիլիզացնեն 20-25 կենդանու, որոնց աղահինամից հետո ներարկելու են կասաղության դեմ եւ պատվաստելու են վառակ չտարածելու համար: Այս գործողություններից հետո շների մի մասին հատուկ վզնոցներով բաց են թողնելու իրենց նախկին բնակավայրեր, որպես քաղաքային սանիտարներ՝ նրանք վերացնում են կրծողներին: Անբուժելի, տարբեր վառակներով հիվանդ շներին այրելու են:

Կառուցապատումը դեռեւ ընթանում էր, Ն. Մեհրաբյանի ասելով դժվարությամբ, քանի որ գումարներ չունեն, սակայն ամեն ինչ արվում է հուլիսի 1-ին հնարավորինս մրցունակ ներկայանալու համար: Նա հավաստեց, որ իրենց աշխատանքը տեսնելով շատ արտասահմանցիներ ցանկանում են ֆինանսական աջակցություն ցուցաբերել: «Հարաբերակումներից հետո նյուտրաբնակ մի հայ՝ Կարո Ալեքսանյան անունով, մեզ նամակ գրեց: Նա տարբեր երկրների օգնել է նմանատիպ շնաբուծարաններ ստեղծելու հարցում եւ խոստացավ օգնել մեզ: Քաղաքապետի հետ պայմանավորվածություն ունի՝ այդ ամենը կանի մի պայմանով, որ դադարեցվի սպանդը, եւ քաղաքապետը համաձայնել է», ասաց Նունեն: Նրա ասելով Կ. Ալեքսանյանը խոստացել է աղահովել ստերիլացման համար անհրաժեշտ սարքավորումներ, բայց քանի որ հայտնի չէր, թե երբ դրանք տեղ կհասնեն, որոշել են չսպասել եւ ստերիլացումը կսկսեն՝ գործածելով հիվանդանոցներից դուրս գրված սարքավորումները:

«Դա մեր ծրագիրն է, որը 2004թ.-ին ներկայացրել էինք քաղաքապետարան շնաբուծարան կառուցելու թույլտվություն ստանալու համար: Դրանից հետո պարբերաբար հոդվածներ են հայտնվում լրատվամիջոցներում, մեր բառերով ու մեր շարադասությամբ», ասաց «Եվրասիա» կազմակերպության նախագահ Նվեր Թորոսյանը: Նրա ասելով կանխատեսում էին, որ ծրագիրը կարող են յուրացնել եւ ժամանակին արտոնագրել են ծրագրի հեղինակային իրավունքը: «Քաղաքապետարանը թերեւ չէր մտածում, որ ավելի հեռուն գնացած կլինենք»,- ավելացրեց նա: 2004թ.-ին քաղաքապետարանը հավանություն է տվել Երեւան քաղաքի անպատասխան կենդանիների համար կացարան կառուցելու նրանց ծրագրին: Քաղաքապետ Ե. Զախարյանը պատասխանել է. «Քաղաքապետարանն իր պատրաստակամությունն է հայտնում ծրագրի իրականացմանը համակողմանիորեն աջակցելու եւ պատրաստ է Երեւանի տարածքում թափառող, անօթեւան կենդանիների կացարանի կառուցման համար հատկացնել անհրաժեշտ 3հա հողատարածք: Միաժամանակ, քաղաքապետարանը պատրաստ է կացարանի հետագա կենսագործունեությունը ապահովելու նպատակով ցուցաբերել ֆինանսական աջակցություն»:

Սակայն հողհատկացումն անընդհատ ձգձգվել է: «Մենք մասնագետների հետ այցելել ենք առաջարկված տարածքները եւ ընտրությունը կատարեցինք Աջափնյակ թաղամասում: Մասնագետների եզրակացությունն ուղարկեցինք քաղաքապետին: Սկզբում շատ լավ ընդունեցին, մուծումներ կատարեցինք չափագրումների ու նախնական նախագծային աշխատանքների համար, որը կատարեց Երեւաննախագիծ ինստիտուտը: Ամիսներ հետո հրաժարվեցին տարածքը հատկացնելուց պատճառաբանելով, որ մոտ է գտնվում Աջափնյակի ջրամբարին»,- պատմեց Ն. Թորոսյանը: Ավելացրեց, որ քաղաքապետարանի հետ իրենց քաղաքակիրթ ընթացքում ի հայտ եկան նոր կազմակերպություններ, որոնք դեռեւ չգրանցված դրամական օժանդակությամբ ակնկալիքով դիմել են իրենց դոնորներին: Սակայն զուտ հայկական այդ մոտեցումը նպատակ է, որ նույն Կարո Ալեքսանյանը հրաժարվի նաեւ «Եվրասիայի» հետ ձեռք բերված համաձայնությունից: «Մեր արտասահմանյան գործընկերները տեղեկացան, որ շարունակվում է շների սպանդը եւ մեզ մեղադրեցին քաղաքապետարանի հետ հանցավոր համագործակցության մեջ: Երբ մեր մոտեցումները խստացրինք քաղաքապետարանի հետ՝ նրանք ուրիշ տարածք առաջարկեցին, որը լավագույն տարբերակը չէր, բայց սիրված էինք համակերպվել առաջարկի հետ»: 2005թ.-ին քաղաքապետարանը «Եվրասիա» կազմակերպությանը 3հա հողատարածք հատկացնելու մասին որոշում է կայացրել, որտեղ շների համար ավան կկառուցվի:

Իհարկե անհասկանալի է, թե ինչու միանգամից մի քանի կազմակերպություններ որոշեցին կացարան կառուցել շների համար, երբ հիշ չի նաեւ անօթեւան մարդկանց թիվը եւ ոչ ոք իր գաղաքարությունը չի ցանկանում մարդկանց հանդեպ ցուցաբերել: Մեր այս հարցին «Եվրասիայի» նախագահը պատասխանեց. «Չգիտեմ ինչ նպատակներ էին հետապնդում շահագրգիռ կազմակերպությունները, համենայնդեպս, դա թափառող կենդանիների հիմնախնդրի լուծում չի: Սա բիզնես է դիտվում, քաղաքապետարանը որոշակի բյուջետային միջոցներ ունի»: Կազմակերպությունները շնաբուծարանի գործունեության հիմնական երաշխիք են համարում քաղաքապետարանի հատկացումները, այն 20 մլն-ը, որ ամեն տարի հատկացվում է շներին կրակոցով ոչնչացնելու համար: Հենց այդ գայթակղիչ գումարն է առաջին հերթին ընկած այս մրցակցության հիմքում եւ բոլորն աշխատում են ձեռք բերել այն: Եվ առաջին հերթին՝ շներին կրակոցով սպանող «Դամիարկ» կազմակերպությունը:

Ճիշտ է, վիճակագրությունը փաստում է, որ կենդանիներն ավելի արագ են բազմանում ոչնչացնելու դեպքում: Սակայն պետք է պարզել՝ արդյոք որսորդներն ուզո՞ղ են, որ շները վերանան, չէ՞ որ մեծ եկամուտ ունեն դրանից. 2001թ.-ին ոչնչացվել է 4000 շուն, դրանից հետո թիվն աճել է, 2004թ.-ին գնդակահարվել է 8100 շուն, որի համար քաղաքապետարանը 28 մլն դրամ է հատկացրել (1 շան ինքնարժեքը կազմում է 3695 դրամ): Թափառող կենդանիների ոչնչացման գործընթացին հետեւողները նշում են, որ որսորդներն էգ շներին չէին կրակում, այսինքն նպաստում էին նրանց բազմացմանը, հետեւաբար՝ իրենց եկամուտների ավելացմանը: Երեւանի քաղաքապետարանի առեւտրի վարչության պետ Կարեն Գետրգյանը, որի իրավասության շրջանակում է թափառող կենդանիների դեմ պայքարը, մեզ հետ ունեցած զրույցում հայտնեց, որ քաղաքապետարանը բյուջեում նման հատկացում չունի, կառավարությունը նրան չի ֆինանսավորում դրա համար:

Նվեր Թորոսյանի համոզմամբ Հայաստանում այսօր չկա կազմակերպություն, որ կարողանա այս ծրագիրն իրականացնել, չկա մասնագետ, չկա տեխնիկա՝ կենդանիներին բռնելու գործիքներ: «Ն. Մեհրաբյանն ուզում է ցույց տալ, որ մեզնից առաջ են անցել, սակայն դա շատ-շատ հեռու է տիպային կառույց լինելուց եւ հիմնախնդիրը չի լուծի, մի բան էլ ավելի կխճճի: Այդ փոքրիկ տարածքում նա չի կարող գերեզմանատուն ունենալ: «Բռնողներ չունի SOS»-ը, ասում է, թող «Դամիարկը» բռնի, ես կհոգամ մյուս բաների մասին, այդ դեպքում ո՞վ է վճարելու «Դամիարկին»,- հարցնում է Կ. Գետրգյանը: Նրա համոզմամբ, սխալված կեղծիքների պետք է դիմեն, որ ավելի շատ գումար ստանան քաղաքային բյուջեից:

«Եվրասիայի» նախագահը հայտնեց, որ Միջազգային առողջապահական կազմակերպության հետ պայմանավորվածություն ունեն կամավորներ, դեղամիջոցներ տրամադրելու, ուսուցում կազմակերպելու մասին: Պայմանավորվածություն ունեն զորամիավորումների, սահմանապահների հետ, որպեսզի ցեղային շներ բուծեն նրանց համար: Մոսկվայի հետ պայմանավորվել են, որ մախային ծառայության, ՆԳՆ-ի համար շներ կվարժեցնեն եւ այլն: Նախատեսում են մեկ տարում ավարտել կացարանի կառուցումը, որը 500 թափառող կենդանու համար է նախատեսված: Մեթոդը նույնն է, ինչն արդեն ներկայացրել է «SOS»-ը. թափառող կենդանիներին հավաքում են այնտեղ, ստերիլացնում, 7 օր պահվում են կացարանում, չիպավորում, պատվաստում են ու բաց թողնում: Պետք է որոշակի քանակություն բաց թողնվի, իսկ նրանք, որոնք բուժման ենթակա չեն՝ վերացվելու են: Կենդանիներին 6 ամիսը մեկ պետք է բռնեն ու վակցինացնեն: Ներկայումս մեզ մոտ ոչ մի կազմակերպություն չի կարող տալ կոնկրետ տվյալներ, թե քանի հազար շուն կա մեր հանրապետությունում, սակայն «Եվրասիայում» վստահեցնում են, որ 3 տարում, եթե հաջողվի թափառող կենդանիների 70%-ին անցկացնել կացարանով՝ 50-60-%-ով կնվազի քանակը:

Հարցն առայժմ դիտարկվում է միայն մի տեսանկյունից՝ կանխել կենդանիների նկատմամբ կիրառվող դաժան սպանդը, սակայն մասնագետներն այլ խնդիրներ էլ են առաջ քաշում, որը նրանց կարծիքով չի լուծվի նշված ծրագրով: Մամուլում հրապարակվեց անասնաբուժագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր Հ. Նաղաշյանի տեսակետը հարցի վերաբերյալ. «Այն «հոմանիստական» գաղափարը, որ թափառող շներին չի կարելի ոչնչացնել, այլ պետք է միայն նրանց ստերիլացնել, բացարձակապես չի նպաստում էխինոկոկոզով եւ տոքսոպլազմոզով հիվանդացության կանխմանը, ընդհակառակը վերջին տարիներին էխինոկոկոզով հիվանդացության 15-20% աճ է նկատվել ընտանի կենդանիների մոտ: Նշված հիվանդություններով մարդը «վարակվում է» միայն շներից: «Ստերիլացումը ոչ մի կապ չունի հարուցչի շրջապտույտի հետ»:

Շնաբուծարանի այն մոդելը, որ ցանկանում է հիմնել «Եվրասիա» կազմակերպությունը:

Երեւան քաղաքի գլխավոր անասնաբույժ Վիկտոր Աբրահամյանը կտրուկ դեմ է այն մոտեցմանը, որ շներին պետք է ծառայեցնել իբրեւ սանիտարներ, սակայն այս մոտեցումն ընկած է երկու կազմակերպությունների ծրագրերի հիմքում: «Շունը եթե առնետ կերավ, նա արդեն տոկարեմիայի պոտենցիալ տարածող է, շունը աղբահավաք չի, այդ գործն անողները թող բարեխիղճ իրենց գործն անեն, առնետներին էլ ոչնչացնող կա՝ սանեպիդկայանը շատ բարեխիղճ աշխատում է այդ ուղղությամբ»: Նրա ասելով, շնաբուծարաններ կառուցելով հիմնահարցը չի լուծվում: «Շներին բռնելը դժվար է, բայց պատվաստումներ պետք է անեն, 45 օրը մեկ պետք է բռնեն ծիծաղաքափ անեն, հնարավո՞ր է դա», հարցնում է Վ. Աբրահամյանը:

ՄԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

www.hetq.am

Ս. Երիցյան. «Տեսչությունը օգնելու եւ աջակցելու է կրթական բարեփոխումներին»

Անցած տարեվերջին ՀՀ կառավարությունը որոշում ընդունեց կրթական պետական տեսչություն ստեղծելու մասին: Ի՞նչ ընթացք ունի վերջինիս ստեղծումը, ի՞նչ գործունեություն է վերապահված նոր մարմնին, ի՞նչ խայտառակներ կկատարվեն առաջիկայում: Այս եւ նման հարցադրումներին է պատասխանում ԿԳ նախարար Սերգո Երիցյանը:

- Պարոն Երիցյան, ինչո՞վ է թելադրված կրթական տեսչության ստեղծումը:

- Գիտեմ ինչպե՞ս եւ ո՞ւմ թեթեւ ձեռքով տարիներ առաջ վերացվել էր կրթական տեսչությունը մի պարզունակ պատճառաբանությամբ, թե կարող է չարաշահումների տեղիք տալ: Նախարարության համակարգում պահպանվել է ընդամենը մի բաժին, որն իրականացնում է միայն նաեւ-բողոքների ուսումնասիրություններ: Ի՞նչ է սպասվում: Նախարարությունն իր կողմից վարվող քաղաքականության արդյունքների, կրթական համակարգի վերաբերյալ տեղեկատվություն ունի այն չափով, ինչը հարցման դեպքում տալիս են ուսումնական հաստատությունների կողմից եւ մյուս կողմից որոշակի տեղեկատվություն ունի իրավիճակի մասին դիմում-բողոքների կտրվածքով: Առաջին դեպքում տեղեկատվությունը այն չափով է ճշմարիտ եւ օբյեկտիվ, որքան դա ցանկանում են այն կրողները: Իսկ դիմում-բողոքները որպես կանոն ունեն անձնական բնույթ՝ մեկին ազատել են աշխատանքից, մյուսն ուզում է ինչ-ինչ խնդիրներ պարզել, երրորդը պարզապես սոցիալական դժվարություններ ունի: Շատ էջերին է հետաքրքրում, թե ինչպիսի քաղաքականություն է իրագործվում տեղերում, ինչ բացթողումներ ու թերացումներ կան: Օրինակ, գոնե երեք տարին մեկ տեղեկատվություն ունենանք, թե, ասենք, Տավուշի մարզի Բերդավան կամ Դիլեղ գյուղի դպրոցներում ինչպե՞ս է իրագործվում կրթակարգը, կամ Սյունիքի Ծավ կամ Սրաշեն գյուղերի դպրոցները ինչ մեթոդական դժվարություններ ունեն: Հաճախակի լինելով դպրոցներում մարդիկ ասում են, որ վերջին տասը-տասնհինգ տարիներին կրթական ասպարեզի որեւէ պաշտոնյա իրենց դպրոցում չի եղել: Մարզպետարանների փոխրաանակ վարչություններն ի զորու չեն հսկայ եւ ամբողջական տեղեկատվություն ունենալու ուսումնական հաստատություններում տիրող իրավիճակի մասին: Այլ խոսքով, այսօր մինչեւ կրթական տեսչության կայացումը չկա այն անհրաժեշտ հետադարձ կապը, որը թույլ տա հետեւելու կրթության ասպարեզում իրականացվող քաղաքականությանը:

- Շատ հաճախ նման դեպքերում հարց է առաջանում՝ իսկ ինչպիսի՞ն է միջազգային փորձն այս առումով:

- Անկասկած, մենք ուսումնասիրել ենք միջազգային փորձը եւ հետաքրքրական մի իրականություն է պարզվել, Հայաստանը երեւի եզակի երկիր է, ուր կրթական ասպարեզում չկա տեսչական ծառայություն՝ անկախ նրանցից, թե որտեղ է գտնվում երկիրը՝ ԱՊՀ-ի, Եվրասիայի, թե ԱՄՆ-ի կրթական տարածքում: Դեռ ավելին, լինելով տարբեր երկրներում հետաքրքրվում եմ, թե ինչպե՞ս են աշխատում այդ ծառայությունները: Օրինակ, լինելով Մեծ Բրիտանիայում, այցելեցի երկրի կրթական տեսչություն, որն այստեղ համարում են կրթական համակարգի ամենակարեւոր օղակներից մեկը: Այն բնական է, ունի կենտրոնական ապարատ, ուր ամեն օր տեղեկատվություն է ստացվում երկրի տարբեր մասերից կատարվող ստուգումների եւ ուսումնասիրությունների արդյունքների մասին: Իսկ արդյունքները մշակելով կոնկրետ քայլեր են առաջարկվում յուրաքանչյուր ուսումնական հաստատության հետ կապված: Հենց համակարգչի վրա կոնկրետ տվյալների հիման վրա տեսչության պետը բացատրեց, որ Մանչեստրի դպրոցներից մեկում բնագիտական առարկաների դասավանդման առնչվող թերություններ են հայտնաբերվել: Առաջարկությունը մեկն էր. կազմակերպել դասալսումներ եւ արդյունքները ննջարկել մեթոդական խորհրդում: Առայժմ կբավարարվեն դրանով, եթե վիճակը չշտկվի, այլ քայլեր կարվեն: Նույն դպրոցում տեսուչները արձանագրել են աշակերտների բացակայությունների մեծ թիվ՝ առաջարկությունը մեկն է, ոչ միայն պարզել պատճառները, այլեւ օգնել շտկելու իրավիճակը: Օրինակ այցելել աշակերտների տուն, ծնողներին հրավիրել ժողովի: Այստեղ տեսուչները իրավիճակին կհետեւեն եւ մեկ շաբաթ:

- Իսկ ինչպիսի՞ն կլինի մեր տեսչության կառուցվածքը:

Այնպիսին, ինչպիսին շատ երկրներում: Մենք կունենանք ստորաբաժանումներ ինչպես մարզերում, այնպես էլ Երեւան քաղաքում, բնական է, որ կգործի կենտրոնական ապարատը: Մենք, իհարկե, Մեծ Բրիտանիա չենք, բայց մենք եւ կփորձենք որդեգրել արագ արձագանքի եւ գործելակերպի եղանակը: Ուսումնասիրություններ եւ ստուգումներ կկատարեն ստորաբաժանումների տեսուչները, իսկ արդյունքների վերլուծությունները կկատարվեն կենտրոնական ապարատում, որտեղ եւ որոշումներ կկայացվեն: Գերխնդիրը եւ հիմնական նպատակը ուսումնական հաստատություններին օգնելն է: Դրան պետք է նպատակաուղղված լինեն այն սկզբունքները, որոնք որդեգրել է տեսչությունը. մարդու եւ քաղաքացու իրավունքների ու հիմնարար ազատությունների պաշտպանությունը եւ աջակցությունը, գործունեության թափանցիկությունը, հրապարակայնությունը, կրթության բնագավառի միատեսակ եւ անկողմնակալ կիրառման ապահովումը: Այլ խոսքով, առանց հասակ տեղեկատվության, իրավիճակի գնահատման հնարավոր չէ որոշել առաջիկա քայլերի հստակությունը եւ հեռանկարը:

- Ուրեմն տեսչության հիմնական խնդիրներն են նպաստել Հայաստանի կրթական համակարգում որակի բարձրացմանը, կրթական ծրագրերի յուրացմանը, կրթական չափորոշիչների պահանջների ապահովմանը:

- Այո, իհարկե, եւ ոչ միայն դա: Հիմնականը եւ կարեւորը պետական կրթական քաղաքականության իրականացման, կարգերի չափորոշիչների կիրառման վերահսկողությունն է եւ մշտական դիտարկման իրականացումը: Այլ խոսքով՝ տեսչությունը պետք է փորձի վերլուծել ուսումնական հաստատությունների գործունեության բովանդակային կողմը՝ իր բազմազանության մեջ եւ ի ցույց դնի առաջին հերթին կոլեկտիվին: Գաղտնիք չէ, որ արդյունավետ աշխատող կոլեկտիվն անգամ տարված ամենօրյա հոգսերով ու դժվարություններով կարող է սխալներ թույլ տալ: Դա շատ հաճախ կոլեկտիվը չի տեսնում ու ընկալում: Իսկ ժամանակի հետ փոքրիկ թերությունը որակ է ձեռք բերում, որից առանց օգնության ու աջակցության դժվար է լինում ձերբազատվել:

- Ի դեպ, կրթական բոլոր հաստվածներն են տեսչավորվելու:

- Բնական է, նախադպրոցականից մինչեւ բուհական եւ հետբուհական կրթությունը: Այլ խոսքով, տեսչությունը ստուգելու եւ ուսումնասիրելու է բոլոր ուսումնական հաստատությունների գործունեությունը անկախ իրավական կազմակերպչական ձեւից եւ ենթակայությունից (նախադպրոցական, հանրակրթական, հատուկ, նախնական եւ միջին, բարձրագույն եւ հետբուհական մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող): Չեմ ցանկանում թվարկել այն ամբողջական շրջանակը, որը կարող է տեսչավորել, բայց մի քանի ոլորտ փորձեմ ներկայացնել. անկասկած պետք է ուսումնասիրել կրթության բովանդակությունը, համապատասխան կրթական գործընթացի կազմակերպումը, ուսումնական պլանների եւ առարկայական ծրագրերի կատարումը, տարեկան ուսումնական ժամանակացույցերի, դասացուցակների, կրթակարգերի պահպանումը: Մեկ այլ հարցերի շրջան կարող է մշտապես լինել տեսուչների ուշադրության կենտրոնում: Ուսումնական հաստատություններում ընդունելության, փոխադրման, տեղափոխման, ավարտական կարգերին համապատասխան սովորողների տեղաշարժը:

- Որն է նպատակը. օգնե՞լ, աջակցե՞լ, պատժե՞լ:

- Ցավոք, խոսելով ցանկացած տեսչության մասին շատերը մտածում են, թե նպատակը պատժելն է: Դա թյուր պատկերացում է: Տեսչության նպատակը նկատված թերությունների վերացումն է:

- Իսկ երբվանի՞ց տեսչությունը կսկսի գործել լիարժեքորեն:

- Այս տարվա սեպտեմբերից: Իսկ մինչ այդ իրականացվում են նախապատրաստական աշխատանքներ: Մայիսի սկզբներին կքննարկվի «Կրթության պետական տեսչության մասին» օրենքի նախագիծը: Իսկ մինչ այդ նախապատրաստական լայն աշխատանքների կարիք կա, նաեւ կրթական հանրությանը տեղյակ պահելու այն քայլերի մասին, որ իրագործելու է տեսչությունը: Առանց հետադարձ կապի, առանց տեղեկատվական հոսքի, առկա սխալների շտկման դժվար կլինի իրականացնել այն բարեփոխումները, որոնք իրականացվում են մեր երկրում: Նամանավանդ մենք այսօր բարեփոխումներ ենք իրականացնում մեր բոլոր կրթական հաստվածներում: Իսկ այսօր որեւէ տեղեկատվություն ունենալու համար մեծ ջանքեր ենք գործադրում, իսկ այն ժամանակ հանրությունը կիմանա ո՞վ ով է, որտե՞ղ, ի՞նչ կա եւ ուսումնական հաստատությունները ի՞նչ վարկանիշ ունեն եւ ի՞նչ որակի կրթություն են տալիս, մի խոսքով տեսչությունը օգնելու եւ աջակցելու է կրթական բարեփոխումներին:

ԿԱՐԻՆԵ ԶԻՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԼՂՀ կրթական համակարգը ուշադրության կենտրոնում

2004 թ. դեկտեմբերին Աշոտ Ղուլյանը նշանակվել է ԼՂՀ կրթության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար: Մինչ այդ նա զբաղեցրել է ԼՂՀ արտաքին գործերի նախարարի պաշտոնը: Նա մտահոգված է ԼՂՀ կրթության համակարգին վերաբերող հարցերով եւ մեզ հաջողվեց նրան ուղղել մեր հարցերը:

- Պրն Ղուլյան, հաշվի առնելով հանրապետության չճանաչված լինելը՝ ինչպիսի՞ դժվարությունների առաջ է կանգնած ԼՂՀ-ի կրթության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարությունը:

- Երեւի դժվար է պնդել, որ ԼՂՀ-ն, ճանաչված չլինելու պատճառով, ինչ-որ վնասներ է կրում կրթության համակարգում, քանի որ որեւէ երկիր իր կրթական համակարգը չի կառուցում մյուս երկրների օրինակով: Յուրաքանչյուր պետության, ինչպես նաեւ Ղարաբաղի համար, կրթական քաղաքականության իրականացումը տվյալ պետության առանձնաշնորհն է եւ նրա պարտավորությունը: Ինչ վերաբերում է կոնկրետ Ղարաբաղի իրավիճակին, բնականաբար, մենք ՀՀ-ի հետ գտնվում ենք միասնական կրթական դաշտում, հետեւաբար վերջին փոփոխությունները, որ կատարվում են ՀՀ-ում: Նույն հաջորդականությամբ եւ նույն տրամաբանությամբ տեղի են ունենում ԼՂՀ-ում: Օրինակ՝ երկու ամիս առաջ մենք ընդունել ենք հանրապետության կրթական նոր համակարգը եւ պետական չափորոշիչներ դպրոցների համար: Սա նշանակում է, որ այն հիմքը եւ հայեցակարգը, որ կան ՀՀ-ի կրթական համակարգում եւ կապված են միջազգային համաձայնագրերի հետ, նույն ձեւով գործում են նաեւ Ղարաբաղում: Այլ հարց է, որ միջազգային հանրությունը անտարբեր է Ղարաբաղում տեղի ունեցող փոփոխությունների նկատմամբ: Մենք նպատակադրված ենք, որ կրթությունը կորուստներ չունենա, որովհետեւ մեր պայմաններում գտնվող պետության համար ամենամեծ ռեսուրսը մարդկայինն է, որն առանց գիտելիքների, առանց կրթական համակարգի դժվար է պատկերացնել: Հետեւելով ՀՀ-ին՝ ԼՂՀ-ն 2006 թ.-ից անցնելու է 12-ամյա կրթական համակարգի: Մտցվելու է գնահատման նոր համակարգ: Գործելու է գնահատման միասնական կենտրոն: Պետք է նշել նաեւ, որ Ղարաբաղում ամենամեծ հիմնախնդիրը պատերազմի հետեւանքներն են, որոնք, բնականաբար, ազդել են կրթական համակարգի վրա: Այդպիսի հետեւանք է դպրոցների քայքայված ցանցը: Սակայն պետք է նշեմ, որ դպրոցների կեսից ավելին վերականգնել ենք սեփական միջոցներով, սփյուռքի, ՀՀ-ի օգնությամբ: Ամեն տարի ԼՂՀ-ի բյուջեից որոշակի գումար է հատկացվում մեկ տասնյակից ավելի դպրոցների վերակառուցման համար:

Նախադպրոցական համակարգ չունենալու պատճառով երեւի անիմաստ է խոսել միջնակարգ դպրոցի նորմալ մակարդակի մասին: Մասնագիտական հետդպրոցական բավարար համակարգ չունենալու դեպքում շատ դժվար է կատարյալ կրթական դաշտ ստեղծել: Քանի որ այդ մասնագիտական հաստատությունները չկան, շրջանավարտների մեծ մասն ընտրում է համալսարանները: Այս իրավիճակը չի կարելի նորմալ համարել, որովհետեւ մենք տարբեր տեսակի մասնագետների կարիք ունենք՝ եւ արհեստագործների, եւ հմուտ վարպետների:

- Ի՞նչ ապագա ունեն այն երիտասարդները, ովքեր կրթությունը Ղարաբաղում են ստանում:

- Չեմ կարող ասել, որ այս հարցը վերջնականորեն լուծված է, քանի որ, ինչպես հետխորհրդային բոլոր երկրներում, այնպես էլ Ղարաբաղում ավարտողների թիվն ավելի շատ է, քան պահանջարկ ունեցող մասնագետների: Վերջին տարիներին մենք փորձում ենք դրա լուծումը գտնել պետական պատվերի միջոցով: Այսօր պետությունը Արցախի պետական համալսարանում եւ մյուս համակարգված համալսարաններում պետական պատվերի միջոցով իջեցնում է մասնագետների պահանջարկը: Բայց միայն դրանով մենք չենք կարող բավարարվել: Օրինակ՝ մենք ամեն տարի ՀՀ-ի բուհերում ունենք 30-35 տեղերի պետպատվեր: Այս տարի մենք այդ 30-35 տեղերի փոխարեն ՀՀ-ի կառավարության կողմից ստացել ենք վաքսունը եւ նախատեսել այնպիսի մասնագիտություններ, որոնք անհրաժեշտ են: Օրինակ՝ խոսում ենք լեռնահանքային արդյունաբերության զարգացման, Դմբոնի ոսկու հանքի մասին, բայց մասնագետներ չկան: Նախատեսում ենք այս ուղղության, ինչպես նաեւ կարի, էլեկտրաէներգիայի, հիմնականում տեխնիկական մասնագիտությունների զարգացումը:

- Իսկ մնացած մասնագետների որակն ապահովվա՞ծ է:

- Այո, մենք Ղարաբաղում ունենք երեսուն տարվա ավանդույթներ ունեցող մանկավարժական ինստիտուտի բազա, որի հիման վրա էլ ստեղծվել է Արցախի պետական համալսարանը:

-Պատահու՞մ է, որ Հայաստանից գալիս են Ղարաբաղ՝ սովորելու:

- Իհարկե գալիս են: Օրինակ, Սյունիքից միշտ մեզ մոտ եղել են ուսանողներ եւ Խորհրդային Միության ժամանակ, եւ հիմա: Կարող եմ ասել, որ մեր կուրսի մեկ երրորդը գորիսեցիներ էին: Այսօր էլ այս կարգը կարելի է վերականգնել: Եթե մենք Ստեփանակերտը դիտենք որպես տարածաշրջանային ուսումնական կենտրոն, որտեղ պատրաստում են բարձրորակ կադրեր, բնական է, որ այս խնդիրը կլուծվի:

- Վերջերս Ստեփանակերտում գիտաժողով անցկացրեցին Ռուս-հայկական (սլավոնական) եւ Ստեփանակերտի «Մեսրոպ Մաշտոց» համալսարանները: Ինչպե՞ս եք վերաբերվում այս նախագծին: Նման կոնֆերանսներ հաճա՞խ են տեղի ունենում:

- Ես միայն ողջունում եմ այս կարգի միջոցառումները: Իհարկե, նախկինում էլ ենք տարբեր բուհերի հետ գիտաժողովներ, սեմինարներ, կոնֆերանսներ անց կացրել: Այս անգամ էլ համահեղինակներից մեկը Ռուս-հայկական (սլավոնական) համալսարանն է, որի հետ համագործակցությունը առաջին անգամ է: Սա նշանակում է, որ մի նոր քայլ էլ ենք անում այս համագործակցության շրջանակները ընդլայնելու ճանապարհին: Ես կարծում եմ, որ համալսարանի ղեկավարությունը եւ ռեկտոր պարոն Ա. Դարբինյանը եւ պրոֆեսորադասախոսական կազմը շահագրգռված են դրանում:

ՌՈՒԶԱ ՆԱՂԴԻՔՅԱՆ

ՏԻՏԱՆԸ

Օրսոն Ուելսին, որի ծննդյան 90-ամյակը բոլորեց մայիսի 6-ին, անվանել են Վերածնության տիտան 20-դ դարի Ամերիկայում: Նրա մասին, դեռ կենդանության օրոք, անհամար լեգենդներ էին շրջում: Դրանց հեղինակը հաճախ հենց ինքն էր՝ ժայռաբեկորի պես հաղթամարմին այդ մարդը, որի ազդեցիկ կերպարանքը ստիպել է նրան համեմատել մերթ հածանավի, մերթ հրաբխի, մերթ ծովահրեշի հետ: Մի անգամ, երբ ինչ-որ խաղարում Ուելսին վիճակվեց հանդես գալ կիսադատարկ դահլիճում, նա այսպես դիմեց հանդիսատեսին. «Տիկնայք եւ պարոնայք, երկու խոսք իմ մասին: Ես Բրոդվեյում ներկայացումներ եմ բեմադրում, թատրոնում եւ կինոյում ափսեում եմ որպես ռեժիսոր ու դերասան, ռադիոբեմադրությունների հեղինակ եմ, նկարում եմ, դաշնամուր եւ ջութակ նվագում, հրաշալակել եմ մի քանի գիրք, այդ թվում երկու վեպ, պատահել է, որ ելույթ ունենամ իբրեւ ճոպարար: Տարօրինակ չէ՞, որ դուք այդքան քիչ եք, իսկ ես՝ այսքան շատ»: Ինչեւէ, բազմազան շնորհներով օժտված այս արտասովոր մարդուն վիճակվեց իր հայրենիքում չհասկացված մարգարեի, երկրե-երկիր շրջող թափառիկ հանճարի ճակատագիրը: Իսկ այսօր Ուելսի «Քաղաքացի Քեյնը» անվերապահորեն համարվում է լավագույն ամերիկյան ֆիլմը եւ առհասարակ, շատ ֆենադատների կարծիքով, երբեւէ ափսեի եկած մեծագույն կինոնկարն է:

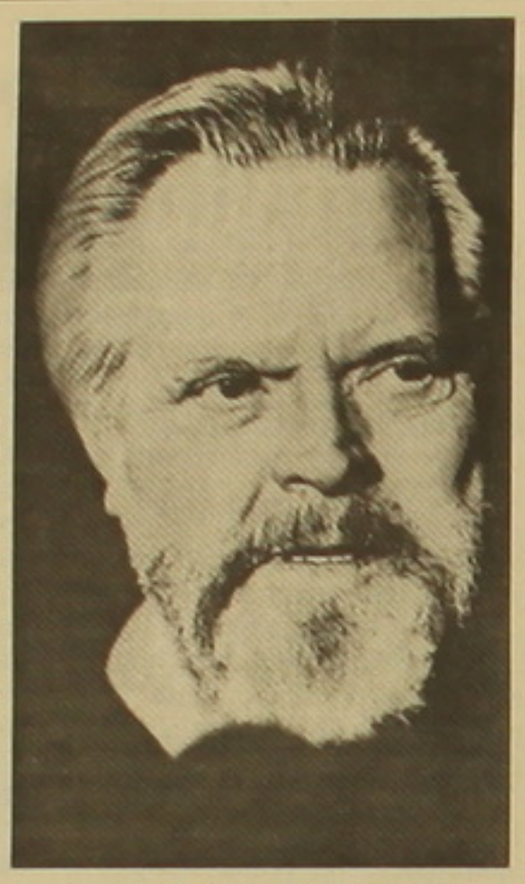

ՄԱՌԼԵՆ ԴԻԹՐԻԽ ՕՐՍՈՆ ՈՒԵԼՍ

Նա 20-դ դարի հանճարն էր զվարճանքների տխրահռչակ արդյունաբերության ստեղծման ասպարեզում: Նա խաբված էր, հիասթափված այն բանից, թե իր հանճարն ինչպես ընդունվեց հասարակ մահկանացուների բազմության մեջ, եւ դա անխուսափելի էր: Նրա ճակատագիրը կարելի է համեմատել երեւի թե միայն Վան Գոգի ճակատագրի հետ: Նրա գլուխգործոցը՝ «Քաղաքացի Քեյնը», նորից ու նորից են ցուցադրում բոլոր անգլիախոս երկրներում եւ այն էլ ինչպիսի՞ հաջողությամբ. գովեստներն անթիվ են, շատ ավելին, քան այն ժամանակ, երբ գլուխգործոցը լույս աշխարհ եկավ:

Բայց նրա փայլուն միտքը չմոլորեցրին ոչ փառքը, ոչ թենանքը, ոչ էլ մնացած ամեն ինչ: Թերեւս միայն մեկ բացառությամբ. նա հանգիստ էր ընդունում իմ պաշտամունքը, ակնածանքն իր հանդեպ: Նա բարի էր իմ նկատմամբ:

Շատ կուզեի իմանալ, թե որտեղ է հիմա գտնվում:

ՕՐՍՈՆ ՈՒԵԼՍԻ ԵԼՈՒՅԹԸ «ԱՄԲՈՂՋ ԿՅԱՆՔԻ ՆՎԱՃՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ» 1975-ԻՆ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ԿԻՆՈԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՄՐՑԱՆԱԿԻ ՇՆՈՐՀՄԱՆ ԱՌԹԻՎ

Մի անգամ հայրս ասաց, թե մրցանակ ստանալու արվեստը խաղախիրթ մարդու տարբերանշաններից մեկն է: Շատ չանցած՝ նա մահացավ, իմ դաստիարակության այդ մասը թողնելով ցավալիորեն անավարտ: Բայց ես ուրախ եմ, որ նրան չվիճակվեց դառնալ իր որդու հրապարակային խայտառակության ականատես նման հազվագյուտ առիթով, որի մասին նա հազիվ թե կարող էր երազել:

Մրցանակներ ստանալու առթիվ արտասանվող խոսքերը հիմա բավականաչափ մաշվել են: Դրանք մանրացել են, իսկ որեւէ թարմ բան գտնելու ջանքերը՝ վերածվել դատարկ մտավարժանքի: Բայց իմ մեջ այսօր բնավ էլ սրամտությունը չի իշխում: Վիճակս արտահայտելու համար ես կօգտվեմ մտքոմս պահած մի հին, անպաճույճ ֆրազից.

«Իմ սիրտը լի է բերկրանքով: Եվ ի խորոց սրտի ես շնորհակալ եմ ձեզ»:

Սեմյուել Ջոնսոնը «Անհամատեղելիություններ» վերնագրած էսսեում գրել է. «Գոյություն ունեն իրերից այնքան տարբեր բաներ, որ միաժամանակ դրանք անհնար են: Ոչ ոք ի զորու չէ, գրել է նա, ընդգրկել անհամատեղելիին: Ճակատագրի ընծաների առաջ մենք պետք է ընտրություն կատարենք: Չի կարելի ջուր խմել միաժամանակ Նեղոսի ակունքից եւ գետաբերանից»:

Եվ ահա, հիմա այդ անհամատեղելիությունը զգացնում է իրեն: Մի կողմում դուք եք՝ ինձ մրցանակ պարգեւողներդ, իսկ մյուս կողմում՝ ես, որ մերժված եմ իմ տնից: Չեմ ուզում ասել, թե աշխարհում միայն ես եմ այսպես: Ամենեւին: Մենք քիչ ենք, բայց կանք, նրանք, ովքեր համառորեն հարթում են իրենց արահետը՝ արհամարհելով տրված ճանապարհը. մենք անհամատեղելի ենք:

Այնուհետեւ ճանապարհով ընթացող մեր եղբայրակիցների համեմատ մենք չենք շարժվում նրանց արագության նույնիսկ տասներորդ չափով: Եվ մեր հանդերձանքն էլ բավական աղքատիկ է, չէ՞ որ ճամփորդում ենք դախտային թավուտներից հեռու եւ չենք օգտվում ժամանակակից գյուտատնտեսական հսկաների ամբարներից:

Այն, ինչին մենք ձգտում ենք, հազիվ թե արժանի է լավագույնը կոչվելու, ուղղակի ուրիշ բան է: Եվ եթե արդարացում գտնենք մեզ համար, դա այն է, որ մենք հետեւում ենք միայնակ թափառաշրջիկության ամերիկյան ավանդույթին: Մենք անհետացող ցեղ ենք: Եվ այս պատիվը ես կարող եմ ընդունել միայն բոլոր ճանապարհորդների անունից: Ինչպես նաեւ որպես հարգանքի տուրք ձեզ բոլորիդ՝ ընծայատուներին, նրանց, ովքեր սովոր են արդել իրենց հարկի տակ:

Թափառաշրջիկը քայլում է իր ճանապարհով, բայց նա չգիտի է մտածի, որ այդ ճանապարհը միակն է կամ, առավել եւս, լավագույնը, թերեւս իր համար: Նա չգիտի է նաեւ երեւակայի, որ այդ գնչուական թափառումներն էլ հենց իսկական ազատությունն են: Խնդիրը սա է. այն օրենքները, որոնց գերին եմ ես, տարբեր են ձեր օրենքներից, որոնց ենթարկվում եք:

Ասեմ, օրինակ, որ ռեժիսորական գործունեությանս համար ես վճարում եմ իմ դերասանական վաստակից: Գործս սնուցում եմ հենց իմ աշխատանքով: Այլ կերպ ասած, ես տարօրինակ մարդ եմ: Բայց ոչ այնքան, որ ազատ ձեւանամ: Այնուամենայնիվ, շատ բան այն ամենից, որ տեսած այս երեկո, ոչ մի այլ կերպ չէր կարող արվել: Եթե այլ կերպ լիներ, ինչ խոսք, դա ֆիլմերին ի նպաստ կնառայեր: Բայց այդ դեպքում ֆիլմերը հաստատ իմը չէին լինի: Անկեղծ ասած, ես չեմ հավատում, որ այս հրաշալի երեկոն երբեւէ կլուսավորեր իմ կյանքը, եթե անհամատեղելիություն չլիներ:

Ուրեմն եկեք, եկեք վեր կենանք ու մոտեցնենք մեր բաժակները, մենք՝ գեսի հակառակ ափերին կանգնածներս, խմենք միասին այն բանի կենացը, որ հավասարապես թանկ է բոլորիս, մեր խենթ ու սիրելի մասնագիտության կենացը: Կինոյի, լավ եւ ամենատարբեր կինոյի կենացը:

Այժմ այս բարձր հավաքին արժանի պերճախոսության պակասի պատճառով թույլ տվեք ձեր ուշադրությանը ներկայացնել մի հատված Ջոն Հյուսթոնի եւ Փիթեր Բոգդանովիչի մասնակցությամբ նկարահանված ֆիլմից եւ այսպիսով, հրաժեշտ տալ՝ ընդմիշտ պահպանելով հոգուս մեջ այս երեկոն ոչ թե որպես պաշտոնական արարողություն, այլ իբրեւ վերադարձ հայրենի տուն: Եվ մնալ ոչ միայն ձեր խոնարհ ծառան, այլեւ սոտերմարեթների այս դարում՝ ձեր նպարավաճառը հարեւան փողոցից: Բարի գիշեր: Շնորհակալություն:

ՕՐՍՈՆ ՈՒԵԼՍԻ ԼԻԱՄԵՏՐԱԺ ՌԵԺԻՍՈՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

1941. «Քաղաքացի Քեյնը»: ԱՄՆ: Դերերում. Օրսոն Ուելս, Ջոզեֆ Քոթեն, Դորոթի Քոմինգոր, Ագնես Մորհեդ:

1942. «Հոյակապ էմբերսոնները»: ԱՄՆ: Դերերում. Թիմ Հոլթ, Ան Բախթեր, Ջոզեֆ Քոթեն, Դոլորես Կոստելլո:

1946. «Օտարականը»: ԱՄՆ: Դերերում. Օրսոն Ուելս, Լորետա Յանգ, Էդուարդ Ջ. Ռոբինսոն:

1946. «Շանհայցի լեդին»: ԱՄՆ: Դերերում. Ռիտա Հեյուորթ, Օրսոն Ուելս, Էվերեթ Սլոուն, Գլեն Անդրես:

1948. «Մակբեթ»: ԱՄՆ: Ըստ Շեքսպիրի: Դերերում. Օրսոն Ուելս, Ջանետ Նոլան, Դոնալդ Օ'Հիրլիհի, Փեգի Ուեբեր:

1952. «Օթելլո»: Մարոկկո: Ըստ Շեքսպիրի: Դերերում. Օրսոն Ուելս, Սյուզան Կլուտյե, Մայքլ Մաքլիամոյր, Ռոբերթ Քոք:

1955. «Պարոն Արկադին» («Գաղտնի գործը»): Ըստ սեփական վեպի: Ֆրանսիա - Իսպանիա: Դերերում. Օրսոն Ուելս, Մայքլ Ռեդգրեյվ, Պատրիցիա Մեդինա, Ռոբերտ Արդեն, Ակիմ Թամիրով:

1958. «Չարիքի կնիքը»: ԱՄՆ: Դերերում. Չարլթոն Հեսթոն, Ջանետ Լի, Օրսոն Ուելս, Ակիմ Թամիրով, Մառլեն Դիթրիխ:

1962. «Դատավարություն»: Ըստ Կաֆկայի: Ֆրանսիա - Իտալիա - Գերմանիա: Դերերում. Էնթոնի Փերքինս, Ժաննա Մորո, Մադլեն Ռոբինսոն, Էլզա Մարտինելլի, Ռոմի Շնայդեր, Օրսոն Ուելս:

1966. «Կեսգիշերային զանգեր» («Ֆալստաֆ»): Ըստ Շեքսպիրի «Ռիչարդ II» «Հենրի IV», «Վինձորի զվարճասեր կանայք», «Հենրի V» պիեսների: Իսպանիա: Դերերում. Օրսոն Ուելս, Ժաննա Մորո, Մարգարեթ Ռաթերֆորդ, Ջոն Գիլգուդ, Մարինա Վլադի, Ֆեռնանդո Ռեյ:

1967. «Անմահ պատմություն»: Ֆրանսիա: Դերերում. Օրսոն Ուելս, Ժաննա Մորո, Ռոժե Կոջջո, Նորման Աշի:

1973. «Կ., որպես կեղծում» («Միայն ճշմարտությունը»): Իրան - Ֆրանսիա: Դերերում. Օրսոն Ուելս, Օյա Կոդար, Ֆրանսուա Ռայշենբախ, Ջոզեֆ Քոթեն, Լորենս Հարվի:

ՕՐՍՈՆ ՈՒԵԼՍԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴԵՐԱԿԱՏԱՐՈՒՄՆԵՐԸ ԱՅԼ ՌԵԺԻՍՈՐՆԵՐԻ ՖԻԼՄԵՐՈՒՄ

1944. «Ձեյն Էյր», Էդուարդ Ռոչեսթեր, ռեժ.՝ Ռոբերտ Սթիվենսոն

1949. «Սեւ մոգություն», Կալիոստրո, ռեժ.՝ Գրիգորի Ռատով

1949. «Աղվեսների իշխանը», Կեսար Բորջա, ռեժ.՝ Հենրի Քինգ

1949. «Երրորդ մարդը», Հարի Լայմ, ռեժ.՝ Քերոլ Ռիդ

1953. «Եթե ինձ պատմեին Վերայի մասին», Բենջամին Ֆրանկլին, ռեժ.՝ Սաշա Գիտրի

1955. «Նաթոլեոն», Հադսոն Լոու, ռեժ.՝ Սաշա Գիտրի

1956. «Մոբի Դիք», հայր Մեփլ, ռեժ.՝ Ջոն Հյուսթոն

1958. «Երկար շոգ ամառ», Ուիլ Վերներ, ռեժ.՝ Մարտին Ռիթ

1958. «Դահլիճի արմատները», Քայ Սեջուիք, ռեժ.՝ Ջոն Հուսթոն

1960. «Աստերլից», Ֆուլթոն, ռեժ.՝ Աբել Գանս

1961. «Լաֆայետ», Բենջամին Ֆրանկլին, ռեժ.՝ Ժան Դրեքլ

1963. «Ռոգոպագ», ռեժիսոր «Ոչխարի պանիր» նովելում, ռեժ.՝ Պիեռ Պաոլո Պազոլինի

1963.«Հույժ կարեւոր անձինք», Մաֆս Բոտա, ռեժ.՝ Էնթոնի Ասքուիթ

1966. «Փարիզն այրվո՞ւմ է», Ռաուլ Նորդլինգ, ռեժ.՝ Ռընե Կլեման

1967. «Ձիբրալթարի նավաստին», Լուի դը Մոզամբիկ, ռեժ.՝ Թոնի Ռիչարդսոն

1967. «Բոլոր ժամանակների մարդը», կարդինալ Ոտլսի, ռեժ.՝ Ֆրեդ Ցինեման

1967. «Էդիպ արա», Տիրեսիաս, ռեժ.՝ Ֆիլիպ Սեփլ

1970. «12+1», Մարկաու, ռեժ.՝ Նիկոլա Ժեսներ

1970. «Հնարք 22», գեներալ Դրիդ, ռեժ.՝ Մայք Նիքոլս

1970. «Վաթերլոո», Լուդովիկոս XVIII, ռեժ.՝ Սերգեյ Բոնդարչուկ

1971. «Այս ժայռին», Միքելանջելո, ռեժ.՝ Հարի Ռասմի

1971. «Քենթրբերյան պատմություններ», ծերուկ Ջանուարի, ռեժ.՝ Պիեռ Պաոլո Պազոլինի

1972. «Հրեավոր տասնօրյակը», Թեո Վան Հորն, ռեժ.՝ Կլոդ Շաբրոլ

1976. «Դատապարտվածների ճանապարհորդությունը», Խոսե Էստեդես, ռեժ.՝ Սթյուարթ Ռոզենբերգ

Մառլեն Դիթրիխը Օրսոն Ուելսի հետ:

«Քաղաքացի Քեյնը»

Արժե դիտել

12 մայիսի, 12.00, 02.25 Культура

«Տրամվայի անիվների թխթխկոցի տակ»* Ռեժիսոր՝ Ակիրա Կուրոսավա: Ճապոնիա, 1970:

Դրամա՝ հասարակ մարդկանց կյանքից, ըստ Սյուգորո Յամամոտոյի վեպի:

12 մայիսի, 23.05 Երկիր Մեդիա

«Վառոդի տակառ»* Ռեժիսոր՝ Գորան Պասկալեւիչ: Դերերում. Նեբոյշա Գլոգովաց, Լազար Ռիստովսկի, Միկի Մանոյլովիչ, Սերգեյ Տրիֆունովիչ, Վելիմիր Ժիվոյինովիչ, Միլենա Դրավիչ: Սերբիա - Մակեդոնիա - Ֆրանսիա - Հունաստան Թուրքիա, 1998:

Յոթ միջազգային մրցանակներ շահած տրագիֆարս՝ Հարավսլավիան ճարակած խոսի մասին:

12 մայիսի, 23.30 Դ1

«Դիվահարություն»* Ռեժիսոր՝ Անջեյ Ժուլավսկի: Դերերում. Իզաբել Աջանի, Սեմ Նիլ, Հայնց Բենենթ, Մարգիթ Քիրսթենսեն: Ֆրանսիա - Գերմանիա, 1981:

Միստիկական դրամա, որի նյարդաբորբոք հերոսուհու դեռակատարման համար Ի. Աջանին արժանացել է Կաննի փառատոնի մրցանակին եւ «Սեզարի»:

13 մայիսի, 01.30 Россия

«Դոգվիլ»* Ռեժիսոր՝ Լարս ֆոն Թրիեր: Դերերում. Նիկոլ Քիդման, Փոլ Բեթանի, Ստելան Սկարսգորդ, Բեն Գազարա, Լորեն Բեքոլ, Ջլոե Սեինյի, Ջեյմս Քաան: Դանիա - Շվեդիա - Ֆրանսիա - Նորվեգիա - Նիդեռլանդներ Ֆինլանդիա - Գերմանիա - Իտալիա, 2003:

Բարեսիրս Գրեյսը, հայտնվելով ամերիկյան գավառում, հետզհետե վերածվում է բոլորին սպասարկող ստրկուհու:

15 մայիսի, 00.20 Культура

«Ղանդահար»** Ռեժիսոր՝ Մոհսեն Մախմալբաֆ: Դերերում. Նիլոուֆար Փազիրա, Հասան Թանքայ: Իրան - Ֆրանսիա, 2001:

Արեւմուտք արտագաղթած երիտասարդ աֆղանուհին թալիբների օրոք ներթափանցում է Աֆղանստանի տարածք՝ քրոջը փրկելու համար:

Գավաթը սպասում է նոր տիրոջը

Մայիսի 9-ին, ժամը 20-ին «Հանրապետական» մարզադաշտում կկայանա Հայաստանի «Անկախության» գավաթի 14-րդ խաղարկության եզրափակիչը: Պատվավոր մրցանակի համար մրցավեճի կբռնվեն ՀՀ եռակի գավաթակիր «Միկան» եւ առաջին անգամ եզրափակիչում հանդես եկող «Կիլիկիան»: Ի դեպ, դա գավաթի խաղարկություններում մրցակիցների առաջին հանդիպումն է: Մինչ թիմերը նախապատրաստվում են վճռորոշ հանդիպմանը, ներկայացնենք մրցակիցներին:

«Միկա»

Գավաթի մրցաշարերին մասնակցում է 2000 թ.: ՀՀ եռակի գավաթակիր (2000-01, 2003 թթ.): Անցկացրել է 39 խաղ, +26=7-6, 95-27:

Ամենախոշոր հաշվով հաղթանակը՝ 10-0 («Դինամո», 2003 թ., 1/8 եզր.):

Ամենախոշոր հաշվով պարտությունը՝ 1-4 («Փյունիկ», 2002 թ., 1/2 եզր.):

Թիմի կազմում ՀՀ գավաթի խաղարկություններում բոլորից շատ խաղ է անցկացրել Արմեն Պետիկյանը՝ 30:

Լավագույն ռմբարկուն Արամ Ոսկանյանն է՝ 9 գնդակ:

Մեկ խաղարկությունում խփած գոլերով ռեկորդակիրն Արամ Ոսկանյանն է՝ 9 գնդակ (2003 թ.):

«Միկան» իրավամբ գավաթային թիմի համբավ է ձեռք բերել եւ ամենահաջողակն է պատվավոր մրցանակի խաղարկություններում: 2000 թ. հիմնադրված ակումբը գավաթի վեց մրցաշարերում նվազագույնը հասել է մինչեւ կիսաեզրափակիչ: 3 անգամ հանդես գալով եզրափակիչում, «Միկան» մշտապես հաղթող է ճանաչվել: 2000 թ. էդուարդ Մարգարովի գլխավորությամբ «Միկան» առաջին անգամ նվաճեց գավաթը՝ եզրափակիչում 2-1 հաշվով հաղթելով «Զվարթնոցին»: Հաջորդ տարի հաջողությունը կրկնվեց Երեւանի «Արարատի» հետ եզրափակիչ խաղում, որում «Միկան» հաղթեց 11 մ հարվածարով (հիմնական ժամանակը՝ 1-1): Երկու տարի անց թիմը գավաթային բարձունքին հասցրեց Սուրեն Բարսեղյանը: «Բանանցի» հետ եզրափակիչ հանդիպման ելքը վճռեց խաղավերջում թիմի ավագ Արմեն Պետիկյանի խփած միակ գոլը:

«Միկայի» համար հերթական եզրափակիչը 4-րդն է: Եզրափակիչի ճանապարհին «Միկան» հաջորդաբար պայքարից դուրս է մղել «Երեւան յունայթեդին» (2-0, 0-1), «Դինամո-Զենիթին» (1-0, 1-0) եւ «Էսթեղլալ-Կոտայքին» (1-2, 2-0): Այդ հանդիպումներում 3 գol է խփել Արսյոմ Ադամյանը, 2՝ Արտաշես Ադամյանը, 1-ական անգամ էլ աչքի են ընկել Արսյոմ Բեռնեցյանն ու Հովհաննես Հարությունյանը: Ի դեպ, Արսյոմ Բեռնեցյանը թիմի ներկա կազմից առավել արդյունավետ է գործել գավաթի խաղարկություններում՝ խփելով 12 գնդակ: Արսյոմ Ադամյանի օգտին գրանցված է 11 գol: 9-ական անգամ աչքի են ընկել Արտաշես Ադամյանն ու Կարեն Ասատրյանը, 8-ական գնդակ են խփել նախկին շիրակցիներ Տիգրան Դավթյանն ու Հովհաննես Թահմազյանը:

Արմեն Պետիկյանի համար գավաթի եզրափակիչը կլինի պատվավոր մրցանակի խաղարկություններում հոբելյանական՝ 50-րդ հանդիպումը: Իսկ բոլորից շատ խաղ է անցկացրել Հովհաննես Թահմազյանը (67), որը գավաթի խաղարկությունների յուրօրինակ ռեկորդակիր է: Ի դեպ, երկուսի համար էլ հերթական եզրափակիչը կլինի 4-րդը: Սակայն եթե Պետիկյանը երակի գավաթակիր է դարձել «Միկայում», ապա Թահմազյանի համար «Շիրակի» կազմում բոլոր 3 եզրափակիչներն էլ անհաջող են դասավորվել: Կրկնակի գավաթակիրներ են Գառնիկ Հովհաննիսյանն ու Կարեն Ասատրյանը (1998-1999 թթ.՝ «Ցեմենտում»): Գավաթը նվաճելու բերկրանքը մեկական անգամ վայելել են Արսեն Մելոյանը, Ֆելիքս Հակոբյանը, Վարդան Հովհաննիսյանը, Մարաս Մկրտչյանը, Արսյոմ եւ Արտաշես Ադամյանները:

«Միկան» գավաթի մրցաշարերի յուրօրինակ ռեկորդակիր է: 2002-2004 թթ. խաղարկություններում թիմի դարպասը մնացել է անառիկ: Միայն ընթացիկ խաղարկությունում «Երեւան յունայթեդի» հարձակվող Ֆորչունեսին հաջողվեց խոցել «Միկայի» դարպասը: Իսկ մինչ այդ գավաթային 20 հանդիպումներում թիմի դարպասը մնացել էր անառիկ:

«Կիլիկիա»

Գավաթի մրցաշարերին մասնակցում է 1999 թ. (բացառությամբ 2002 թ.): Առաջին անգամ է հանդես գալու եզրափակիչում: Անցկացրել է 24 խաղ, +10=8-6, 36-22:

Ամենախոշոր հաշվով հաղթանակը՝ 10-0 («Դինամո», 2004 թ., 1/8 եզր.):

Ամենախոշոր հաշվով պարտությունը՝ 0-7 («Փյունիկ», 2004 թ. 1/4 եզր.):

Թիմի կազմում ՀՀ գավաթի խաղարկություններում բոլորից շատ խաղ է անցկացրել Կարեն Զաքարյանը՝ 24:

Լավագույն ռմբարկուն Սերգեյ Էրզրումյանն է՝ 10 գնդակ:

Մեկ խաղարկությունում խփած գոլերով ռեկորդակիրը Սերգեյ Էրզրումյանն է՝ 4 գնդակ (2005 թ.):

Անկախ եզրափակիչ հանդիպման ելքից, գավաթի ընթացիկ խաղարկությունն ամենահաջողն է թիմի կենսագրությունում: 1/8 եզրափակիչում առավելության հասնելով «Արաքսի» նկատմամբ (3-0, 1-1), «Կիլիկիան» այնուհետեւ պայքարից դուրս մղեց երկրի չեմպիոն ու գավաթակիր «Փյունիկին» (1-0, 0-0) եւ բրոնզե մրցանակակիր «Բանանցին» (3-2, 1-2): Այդ հանդիպումներում 4 գol է խփել Սերգեյ Էրզրումյանը, 3՝ Սարգիս Մովսիսյանը, 1-ական անգամ էլ աչքի են ընկել Մամիկոն Աքոյանն ու «Արաքսի» ֆուտբոլիստ Հակոբ Զաքարյանը (ինքնագol):

Թիմի ներկա կազմից ամենաշնորհաշատ Արթուր Ասոյանն է: Նա 1997 թ. «Արարատում» եւ 2003 թ. «Միկայում» դարձել է ՀՀ գավաթակիր, իսկ 2000 եւ 2002 թթ. «Զվարթնոցի» կազմում անցկացրած եզրափակիչ հանդիպումներն Ասոյանի համար անհաջող են եղել: Գավաթի խաղարկություններում թիմի 35-ամյա վետերանն անցկացրել է 50 խաղ: Հերթական եզրափակիչը նրա համար կլինի 5-րդը: Մեկական անգամ գավաթակիր են դարձել Արսակ Հովհաննիսյանը (2002 թ. «Փյունիկում») եւ Վահրամ Լոբյանը (2003 թ. «Միկայում»): Վերջինիս համար եզրափակիչը կլինի 4-րդը: Նույնը վերաբերում է նաեւ Սարգիս Նազարյանին, որը մայիսի 9-ին կարող է գավաթի խաղարկություններում հոբելյանական՝ 50-րդ հանդիպումն անցկացնել: Սարգսի համար առայժմ անհաջող են դասավորվել նախորդ 3 եզրափակիչները (1992 թ.՝ ՀՄԸՄ, 2000, 2002 թթ.՝ «Զվարթնոց»): Գուցե «Կիլիկիայո՞ւմ» ժպտա նրա բախտը: Մայիս Ազիզյանի (2001 թ.՝ «Արարատ») եւ Արտավազդ Մկրտչյանի (2002 թ.՝ «Զվարթնոց») համար առայժմ եզրափակիչ միակ հանդիպումն անհաջող է ավարտվել: Ավելորդ չէ հիշեցնել, որ «Կիլիկիայի» գլխավոր մարզիչ Սամվել Դարբինյանի գլխավորությամբ «Արարատը» 1995 թ. դարձել է գավաթակիր՝ եզրափակիչում հաղթելով «Կոտայքին»՝ 4-2:

Ներկա կազմից գավաթի մրցաշարերում բոլորից շատ՝ 17 գնդակ է խփել Սարգիս Նազարյանը: Բավական արդյունավետ է գործել նաեւ Սերգեյ Էրզրումյանը, որը 26 խաղում խփել է 12 գնդակ (2-ը՝ «Դվինի» կազմում): 9 գոլի հեղինակ է Նշան Էրզրումյանը:

Նախնական փուլը չհաղթահարեցին

Շանհայում ընթացող սեղանի թենիսի աշխարհի անհատական-թիմային առաջնությունում Հայաստանը ներկայացրած 3 թենիսիստներն էլ արդեն նախնական փուլում դուրս մնացին հետագա պայքարից: Մուրադ Ասատրյանի հետ միեւնույն խմբում ընդգրկված էր միայն մեկ թենիսիստ եւ նրան հաղթելու դեպքում հայ մարզիկը կարող էր մտնել հաջորդ փուլ: Սակայն դա նրան չհաջողվեց: Բոլոր չորս խաղափուլերում էլ Մուրադը զիջեց մրցակցին:

Մեր մյուս թենիսիստները՝ Դավիթ Սարգսյանն ու Մեսրոպ Ղուկասյանը խմբում 2-ական հաղթանակներ տոնեցին, սակայն վճռորոշ հանդիպումները տանուլ տվեցին եւ դուրս մնացին հետագա պայքարից:

ԲԿՄԱ-ի առաջին լուրջ հաջողությունը

Խորհրդային եւ ռուսական ֆուտբոլի պատմության մեջ առաջին անգամ Մոսկվայի ԲԿՄԱ-ն իրավունք ստացավ եզրափակիչում վիճարկելու ՈՒԵՖԱ-ի գավաթը: Իտալական «Պարմայի» հետ կիսաեզրափակիչի պատասխան խաղում ԲԿՄԱ-ն Մոսկվայում պարզապես ջախջախեց մրցակցին՝ 3 գնդակ խփելով հյուրերի դարպասը: Երկու գol խփեց բրազիլացի Դանիել Կարվալյոն, մեկ անգամ էլ աչքի ընկավ Վասիլի Բերեզուցկին:

Մայիսի 18-ին Լիսաբոնում կայանալիք վճռորոշ խաղում ԲԿՄԱ-ն պատվավոր մրցանակը կվիճարկի տեղի «Սպորտինգի» հետ: Վերջինս դրամատիկ պայքարում կարողացավ եզրափակիչի ուղեգիր նվաճել: Մրցակիցների առաջին խաղում՝ Լիսաբոնում 2-1 հաշվով հաղթել էր «Սպորտինգը»: Պատասխան խաղում հոլանդական «Ալկմարը» հաղթեց նույն հաշվով: Լրացուցիչ ժամանակում հոլանդացիները եւ մեկ գնդակ խփեցին եւ մոտ էին ընդհանուր հաջողությանը, սակայն վերջին վայրկյաններին Միգել Գարսիան կրճատեց հաշվի տարբերությունը: Թեեւ «Ալկմարը» հաղթեց 3-2 հաշվով, սակայն շնորհիվ մրցակցի դաշտում խփած 2 գոլի «Սպորտինգը» մտավ եզրափակիչ: Եթե ԲԿՄԱ-ն առաջին անգամ է հանդես գալու եզրափակիչում, ապա «Սպորտինգը» 41 տարվա ընդմիջումից հետո կրկին իրավունք նվաճեց վիճարկելու մրցանակը: Հիշեցնենք, որ 1964 թ. «Սպորտինգը» նվաճել էր գավաթակիրների գավաթը՝ հաղթելով հունգարական ՄՏԿ-ին:

Հաղթանակներ նվազագույն հաշվով

Երկու հանդիպումներով ավարտվեց ֆուտբոլի ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջնության 4-րդ տուրը: «Հանրապետական» մարզադաշտում «Էսթեղլալ-Կոտայքը» հյուրընկալել էր «Դինամո-Զենիթին»: Աշխույժ մրցակցությունում անցած հանդիպման ելքը վճռվեց խաղասկզբում: Կոտայքցի Սամվել Պետրոսյանը մեն-մենակ դուրս գալով դարպասապահի դիմաց, գրավեց դարպասը: Դաշտի տերերը կարող էին կրկնապատկել հաշիվը, սակայն Սամվել Պետրոսյանի հարվածն այս անգամ դիպավ դարպասածողին: Ընդմիջումից հետո դինամոյականներին հիանալի առիթ ներկայացավ հավասարեցնելու հաշիվը: Բայց Նվեր Խաչատրյանը չկարողացավ իրացնել 11 մետրանոց հարվածը: Նրա հարվածից հետո գնդակը խվելով հորիզոնական ձողին, դուրս եկավ դաշտից:

Միակ գնդակը վճռեց նաեւ Ոսկեհատում կայացած «Միկա»-«Լեռնագործ» հանդիպման ելքը: Հաջողությունն ուղեկցեց գավաթի եզրափակիչի մասնակից «Միկային»: 30-րդ րոպեին աչքի ընկավ թիմի պաշտպան Վարդան Հովհաննիսյանը:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ		Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	4	3	1	0	7-1	10	6. Լ. Արցախ	4	1	0	3	6-7	3
2. Բանանց	3	3	0	0	5-2	9	7. Շիրակ	3	1	0	2	4-6	3
3. Կիլիկիա	4	2	1	1	9-5	7	8. Լեռնագործ	4	1	0	3	1-9	3
4. Միկա	3	2	0	1	3-2	6	9. Դին.-Զենիթ	3	0	0	3	1-4	0
5. Էսթ.-Կոտայք	4	1	2	1	4-4	5							

Ռմբարկուները

Կարեն Խաչատրյան	«Շիրակ»	3
Սարգիս Մովսիսյան	«Կիլիկիա»	3
Նշան Էրզրումյան	«Կիլիկիա»	3
Արթուր Մինասյան	«Լ. Արցախ»	2
Ռենատ	«Լ. Արցախ»	2
Տիգրան Դավթյան	«Փյունիկ»	2
Սամվել Պետրոսյան	«Էսթ.-Կոտայք»	2

Մրցաշարում երկիշխանություն հաստատվեց

Մեկօրյա հանգստից հետո շախմատի Հայաստանի տղամարդկանց բարձրագույն խմբի առաջնության մասնակիցները կրկին նստեցին խաղասեղանների շուրջ: Ինչպես երեւում է, հանգիստը բարերար ազդեցություն էր թողել շախմատիստների վրա: Նրանք մարտականորեն էին տրամադրված, որի արդյունքում կայացած 6 պարտիաներից 5-ն արդյունավետ ելք ունեցան: Իրենց օգտին հաղթանակներ գրանցեցին առաջատարների շարքում գտնվող Գաբրիել Սարգսյանն ու Կարեն Ասրյանը, որոնք պարտության մատնեցին համապատասխանաբար Լեւոն Բաբուջյանին եւ Տիգրան Նալբանդյանին: Այդ հաջողության շնորհիվ նրանք 5 միավորով գլխավորեցին մրցաշարային աղյուսակը: Իսկ ահա Աշոտ Անաստասյանը ոչ-ոքի ավարտեց պարտիան Արսեն Եղիազարյանի հետ եւ առաջատարներից հետ մնաց կես միավորով: Բաբուջյանը, Արտաշես Մինասյանն ու Եղիազարյանը վաստակել են 4-ական միավոր: Մինասյանը հերթական տուրում հաղթեց Ջիբուխչյանին: Հաջողության հասան նաեւ Տիգրան Պետրոսյանն ու Տիգրան Քոթանջյանը, որոնք պարտության մատնեցին համապատասխանաբար Արա Մինասյանին ու Բենիամին Գալստյանին:

Գավաթը հանձնվեց ֆեդերացիային

Արդեն ավանդույթ է դարձել, որ Հայաստանի գավաթի եզրափակիչ հանդիպումից մի քանի օր առաջ պատվավոր մրցանակի նախկին տերը գավաթը հանձնում է ֆեդերացիայի նախագահ Ռուբեն Հայրապետյանին: Երեկ ֆուտբոլի ՀՀ ֆեդերացիայում տեղի ունեցավ նշված արարողությունը, որին ներկա էին «Փյունիկ», «Միկա» եւ «Կիլիկիա» ակումբների ներկայացուցիչները: Գավաթը ՀՖՖ նախագահին հանձնեց «Փյունիկի» փոխնախագահ Կարեն Հարությունյանը: Ռուբեն Հայրապետյանը շնորհավորեց «Միկային» ու «Կիլիկիային» եզրափակիչ դուրս գալու առթիվ եւ մաղթեց դիտարժան խաղ: Նա նաեւ տեղեկացրեց, որ հավաքականի նոր մարզչի անունը հայտնի կդառնա մայիսի 9-ին: Վերջինս ներկա է գտնվելու գավաթի եզրափակիչ հանդիպմանը:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ - ԳՀՇՁԲ - 05/30» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կարիքների համար «Գործազուրկների մասնագիտական ուսուցման ծառայությունների»** ձեռքբերման նպատակով: Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 625 ՀՀ դրամ փոխանցել «Էյչ Էս Բի Սի» բանկ Հ/Հ 001-230044-001 «ՓԻԱՐ ԷՅԷՄ» ՍՊԸ-ին և սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետևյալ հասցեով՝ ք. Երևան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Գ. Մարտիրոսյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաև անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչև դրանց բացման պահը՝ 2005 թվականի մայիսի 23-ը, ժամը 11.00-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ARMENTEL
ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ
ARMENIA TELEPHONE COMPANY

«Արմենտել»-ը հայտարարում է մրցույթ՝
ՀԱՈ (համարի ավտոմատ որոշիչ) սարքավորումների մատակարարման համար:

Մրցույթին կարող են մասնակցել ինչպես տեղական, այնպես էլ արտասահմանյան կազմակերպությունները կամ նրանց ներկայացուցչությունները:

Մրցույթի առաջարկները կգնահատի մրցութային հանձնաժողովը, որը որոշումներ կընդունի ձայների պարզ մեծամասնությամբ: Հաղթողին որոշելու կարգը (գնահատման չափանիշները) մանրամասն նկարագրված է կանոնակարգում՝ մրցույթի հրավերում:

Առաջարկի հետ մասնակիցները պետք է ներկայացնեն բանկի կողմից թողարկված երաշխիքային նամակ (մասնակցության համար): Մասնակցության երաշխիքի մանրամասները նշված են մրցույթի հրավերի համապատասխան կետում:

Մրցույթի անցկացման պայմանները եւ մրցութային լոտի մանրամասն նկարագրերը շահագրգիռ կազմակերպությունները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով.

«Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ, Ահարոնյան 2, 2-րդ հարկ, 216 սենյակ, հեռ՝ 28-70-66,
E-mail: ***hermine.aghabekyan@armentel.com***:

Առաջարկների ներկայացման վերջին ժամկետը՝ 2005 թ.-ի հունիսի 10-ին, ժամը 12-ին:

Մրցույթի հայտերի բացման հատուկ նիստը տեղի կունենա 2005 թ.-ի հունիսի 16-ին, ժամը 14-ին, իսկ մրցույթի հայտերն ամփոփելու նիստը՝ 2005 թ. հունիսի 28-ին, ժամը 15-ին:

Հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

Հասարակայնության ծանուցում

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն մշակվում է **ՀՀ Արմավիրի մարզի Արտաշատ գյուղի բնակիչ Սեդրակ Պողոսյանի** ձկնաբուծական նպատակով սպառողական ջրային ռեսուրսներից 51,0 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2005 թ. մայիսի 13-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Հասարակայնության ծանուցում

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն մշակվում է **ՀՀ Արմավիրի մարզի Արտաշատ գյուղի բնակիչ Դավիթ Հարությունյանի** ձկնաբուծական նպատակով սպառողական ջրային ռեսուրսներից 42,0 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2005 թ. մայիսի 13-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Հայտարարություն

ARMENTEL
ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ
ARMENIA TELEPHONE COMPANY

Հարգելի հաղորդագիներ.

«Արմենտել» ՀՁ-ն տեղեկացնում է, որ համաձայն ընկերության բջջային կապի զարգացման ծրագրի, սույն թվականի մայիսի 10-ից շարունակվում է կանխավճարային բջջային փաթեթների (Easy card-երի) վաճառքը «Արմենտելի» բաժանորդային սպասարկման կետերում, ըստ ցուցակների: Easy card-եր տրամադրվելու են այն ֆիզիկական անձանց, ովքեր 2004 թ. հունվարի ընթացքում «Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ ներկայացրել են դիմումներ Easy card-եր ձեռք բերելու համար:

Անհրաժեշտ է ներկայացնել՝
- «Արմենտել» ՀՁ-ի կողմից տրված դիմումի կտրոնը,
- անձնագիր:

ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ

«Իննա-գրուպ» ՍՊԸ-ն «Ադամանդ» ԵԱՀԲ-ի հարթակում կազմակերպում է «Հոլանի» ԲԲԸ-ին պատկանող գույքի աճուրդային վաճառքը՝

Կարի ֆաբրիկայի գույքային համալիր, այդ թվում՝

ա) շենքեր, շինություններ, ընդ. մակերեսը՝ 543.27 քմ, հողամասի չափը՝ 0.1 հա, այդ թվում՝

- կարի արտադրամաս, պահեստային մաս, ցուցասրահ, սան. մաս, մակերեսը՝ 9.14 քմ
- հոսանքի սնուցման կետ, մակերեսը՝ 8.48 քմ, պարիսպ, 28 գծմ

բ) սարքավորումներ եւ այլ ստեղծագործական գույք:

Հասցե՝ ՀՀ, Կոտայքի մարզ, գ. Լեռնանիստ: Մեկնարկային գինը՝ 4 800 000 դրամ:

Աճուրդի փուլերը՝ դասական եղանակով ս. թ. հունիսի 8-ից յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի, ուրբաթ, ժ. 13.00-ից, մինչեւ ս. թ. դեկտեմբերի 30-ը՝ Երեւան, Ագաթանգեղոսի 6/1 հասցեով:

Տեղեկությունների համար դիմել «Իննա-գրուպ» ՍՊԸ-ին:

Հեռ. 58-12-42 կամ 56-31-15:

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արշիլ Գորկու ծննդյան 100-ամյակին նվիրված
10000 դրամ անվանական արժեքով ոսկե հուշադրամի

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը 2005 թ. մայիսի 10-ից շրջանառության մեջ է մտցնում Արշիլ Գորկու ծննդյան 100-ամյակին նվիրված ոսկե հուշադրամ:

Հուշադրամի դիմերեսին պատկերված է Արշիլ Գորկու կտավից մի դրվագ, որտեղ նա պատկերել է իրեն մոր հետ: Եզրաշուրթի մոտ շրջանաձեւ մակագրված է՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ»: Հուշադրամի դաշտի ձախ մասում երկու տողով անվանական արժեքի մակագրությունն է համապատասխանաբար՝ «10000» եւ «ԴՐԱՄ»: Ներքեւի աջ մասում նշված է թողարկման տարեթիվը՝ «2004»:

Հուշադրամի դարձերեսին Արշիլ Գորկու դիմապատկերն է: Վերեւում եզրաշուրթի մոտ շրջանաձեւ վերեւում հայերեն, իսկ ներքեւում անգլերեն մակագրված է համապատասխանաբար՝ «ԱՐՇԻԼ ԳՈՐԿԻ» եւ «ARSHILE GORKY»: Դիմապատկերից ձախ երկու տողով եւ հորիզոնական գծիկով տարանջատված նշված են Արշիլ Գորկու ծննդյան եւ մահվան տարեթվերը համապատասխանաբար՝ «1904» եւ «1948»: Դիմապատկերից աջ նշված է դրամահատարանի առեւտրային նիշը:

Հուշադրամի դիմերեսի եւ դարձերեսի եզրաշուրթն ուռուցիկ է:

Հուշադրամի բնութագիրը.

Անվանական արժեքը՝	10000 դրամ
Մետաղը եւ հարգը՝	ոսկի, 9990
Զանգվածը՝	8,6 գ
Տրամագիծը՝	22,0 մմ
Դրամաշուրթը՝	ատամնավոր
Որակը՝	պրուֆ
Տպաքանակը՝	1000 հատ

Հուշադրամը տեղադրված է գունավոր պատկերազարդ գրքույկում: Հուշադրամի ձեւավորումը կատարել է Հայաստանի նկարիչների միության անդամ Կարապետ Աբրահամյանը, իսկ գրքույկի ձեւավորումը՝ Հայաստանի նկարիչների միության անդամ Հարություն Սամուելյանը: Հուշադրամը պատրաստվել է Նիդերլանդների թագավորական դրամահատարանում:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Գանձասարի վանքին նվիրված
100 դրամ անվանական արժեքով արծաթե հուշադրամի

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը 2005 թ. մայիսի 10-ից շրջանառության մեջ է մտցնում Գանձասարի վանքին նվիրված արծաթե հուշադրամ:

Հուշադրամի դիմերեսին պատկերված է Գանձասարի վանքի խաչքարերից մեկը՝ խաչի տեսքով: Խաչի պատկերից աջ նշված է դրամահատարանի առեւտրային նիշը: Պատկերի ներքեւի մասում նշված է անվանական արժեքը՝ «100 ԴՐԱՄ»: Խաչի պատկերը եւ անվանական արժեքը եզերված են գծավոր շրջանագծով: Շրջանագծի եւ եզրաշուրթի միջեւ շրջանաձեւ հայերեն մակագրված է՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ 2004»:

Հուշադրամի դարձերեսին պատկերված է Գանձասարի վանքը: Պատկերի վերեւի մասը եզերված է գծավոր շրջանագծի հատվածով: Շրջանագծի հատվածի եւ եզրաշուրթի միջեւ հայերեն եւ անգլերեն մակագրված է՝ «ԳԱՆՁԱՍԱՐԻ ՎԱՆՔ GANDZASAR MONASTERY»:

Հուշադրամի դիմերեսի եւ դարձերեսի եզրաշուրթն ուռուցիկ է:

Հուշադրամի բնութագիրը.

Անվանական արժեքը՝	100 դրամ
Մետաղը եւ հարգը՝	արծաթ, 9990
Զանգվածը՝	31,1 գ
Տրամագիծը՝	38,0 մմ
Դրամաշուրթը՝	ատամնավոր
Որակը՝	պրուֆ
Տպաքանակը՝	500 հատ

Հուշադրամը տեղադրված է գունավոր պատկերազարդ գրքույկում: Հուշադրամի եւ գրքույկի ձեւավորումը կատարել է Հայաստանի նկարիչների միության անդամ Հարություն Սամուելյանը: Հուշադրամը պատրաստվել է Նիդերլանդների թագավորական դրամահատարանում:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

Աղյուսակ N 1

Հաշվապահական հաշվեկշիռ
առ 01.01.2005 թ.

Կազմակերպության անվանումը «Կարեն եւ Արտակ» ՍՊԸ		ծածկագիրը
Փաստացի գործունեության հիմնական երկու տեսակները դրամական շահույթով խաղեր		
Պետական եկամտաբերում գանձման համար հար. վճ.		264.110.04953
Հարկ վճարողի հաշվառման համար		00060 194
Ծածկի միավորը		հազ. դրամ
Գտնվելու վայրը		ք. Երեւան, Զեյթուն փ. 20 տուն
Փաստացի գործունեության իրականացման վայրը Արմավիրի մարզ, Փարահա-Թախիով		հեռախոսը 26-75-30
		հեռախոսը

Ակտիվ	տող	Նախորդ տարվա վերջին	Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) վերջին
II. Ընթացիկ ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ եւ դրանց համարժեքներ	200	1020	1256
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ	220	1020	1256
Հաշվեկշիռ	230	1020	1256
Պասիվ	տող	Նախորդ տարվա վերջին	Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) վերջին
Կուտակված շահույթ	270	640	776
Ընդամենը սեփական կապիտալ	300	640	776
V. Ընթացիկ պարտավորություններ			
Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր մասնակիցներին (հիմնադիրներին)	440	380	480
Այլ ընթացիկ պարտավորություններ, այդ թվում	483	380	
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ	490		480
Հաշվեկշիռ	500	1020	1256

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2004 թ.

Աղյուսակ N 2

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Նախորդ տարի (միջանկյալ ժամանակաշրջան՝ աճողական)	Հաշվետու տարի (միջանկյալ ժամանակաշրջան՝ աճողական)
Առեւտրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ	010	8400	5500
Հանձնված ապրանք (վնաս)	030	8400	5500
Իրացման ծախսեր	040	(100)	(164)
Վարչական ծախսեր	050		(840)
Առեւտրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից շահույթ (վնաս)	060	8300	4336
Գործառնական այլ ծախսեր, այդ թվում	080	(3260)	
Գործառնական շահույթ (վնաս)	090	5040	4396
Սովորական գործունեությունից շահույթ (վնաս)	140	5040	4396
Զուտ շահույթ (վնաս) նախորդ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումը	160	5040	4396
Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)	170	4400	4260
Զուտ շահույթ (վնաս) շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	180	640	136

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 2004

Աղյուսակ N 3

Սեփական կապիտալի տարրերի անվանումը / Հոդվածները	տող	1. Նախորդ տարի (ժամանակաշրջան) Կուտակված շահույթ (վնաս)	Ընդամենը
Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) զուտ շահույթ (վնաս)	060	640	640
Մնացորդը առ	100	640	640
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	010	640	640
Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) զուտ շահույթ (վնաս)	060	136	136
Մնացորդը առ	100	776	776

Աղյուսակ N 4

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն 2003

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Նախորդ ժամանակաշրջան Գումար	այդ թվում դրամական դրամ	Հաշվետու ժամանակաշրջան Գումար	այդ թվում դրամական դրամ
Դրամական միջոցների մնացորդը	010			1020	1020
Առեւտրանքի, ապրանքների, ծառայությունների իրացումից	020	8400	8400	5500	5500
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից մուտքեր	040	8400	8400		
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր					
Վճարումներ բյուջե	080	4020	4020	4260	4260
Վճարումներ սոցիալական ապահովագրության հիմնադրամ	090	100	100	164	164
Գործառնական այլ գործունեությունից ելքեր, այդ թվում	100	3260	3260	840	840
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից ելքեր	110	7380	7380	5260	5260
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	120	1020	1020	1256	1256
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր					
Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին	350	1020	1020	1256	1256

Աղյուսակ N 5

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2004
Հաշվեկշիռ հոդվածների մարման (փոխհատուցման) ժամկետների դասակարգմամբ

Աղյուսակ 16

	տող	Կարճաժամկետ գումարներ	Երկարաժամկետ գումարներ
Ակտիվ			
I. Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Այլ ընթացիկ ակտիվներ, այդ թվում	110	1256	
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ	120	1256	
Ընդամենը ակտիվներ	130	1256	
Պասիվ			
III. Սեփական կապիտալ			
Սեփական կապիտալի այլ տարրեր, այդ թվում	151	476	
V. Ընթացիկ պարտավորություններ			
Ընթացիկ պարտավորություններ, այդ թվում	200	480	
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ	210	480	
Ընդամենը պասիվներ	220	480	776

5.3.4. Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությանը կից ծանոթագրություններ
Ֆինանսական արդյունքների հաշվետվություն ծախսերի ըստ բնույթի դասակարգմամբ

Աղյուսակ 18

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Նախորդ տարի (միջանկյալ ժամանակաշրջան՝ աճողական)	Հաշվետու տարի (միջանկյալ ժամանակաշրջան՝ աճողական)
Առեւտրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ	010	8400	5500
Անմանակագծի գծով ծախսումներ	060	(100)	(840)
Գործառնական այլ ծախսումներ եւ ծախսեր	080	(3260)	(164)
Գործառնական շահույթ (վնաս)	090	5040	4396
Զուտ շահույթ (վնաս) նախորդ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումը	130	5040	4396
Շահութահարկի գծով ծախս	140	4400	4260
Զուտ շահույթ (վնաս) շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	150	5040	136

Գործառնական գործունեությունից եկամուտ եւ ծախս

Աղյուսակ 19

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Նախորդ տարի	Ծախս	Սալդո
Այլ գործառնական գործունեությունից	130	3260	(3260)	
Ընդամենը	140	3260	(3260)	

Ղեկավար՝ Կարեն Կարապետյան
Գլխավոր հաշվապահ՝

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ՝ 65, դասիչ՝ 69150 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 06. 05. 2005 Գինը՝ 100 դրամ